

SEMMELWEIS EGYETEM
Egészségügyi Közzolgálati Kar

Interdiszciplináris családtudományi
mesterképzési szak
Mintatanterv és tanulmányi tájékoztató

Budapest
2023

TARTALOMJEGYZÉK

TARTALOMJEGYZÉK.....	2
I. INTÉZMÉNYI KERET ÉS ELÉRHETŐSÉG.....	3
II. KÉPZÉSI ÉS KIMENETI KÖVETELMÉNYEK.....	4
III. ÁLTALÁNOS INFORMÁCIÓK.....	8
IV. TANTÁRGYI HÁLÓ.....	11
V. TANTÁRGYPROGRAMOK.....	13
VI. SZAKDOLGOZATI KÖVETELMÉNYEK.....	96

I. INTÉZMÉNYI KERET ÉS ELÉRHETŐSÉG

Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet

A Mentálhigiéné Intézet 2010 áprilisától a Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar intézményeként folytatja tevékenységét.

Az Intézetben jelenleg két mesterképzés folyik (szociális munka és interdiszciplináris családtudomány mesterképzés), valamint hat szakirányú továbbképzés (mentálhigiéné, munkahelyi mentálhigiéné, mentálhigiéné lelkigondozó, laktációs szaktanácsadó, közösségi és családi mediáció, idősügyi interaktív életút-tanácsadó és házasság- és család-lelkigondozó). Intézetünk feladatkörébe tartozónak tekinti a végzett hallgatók praxiskísérését, a kutatáson alapuló folyamatos curriculum-fejlesztést, a képzési szakanyagok készítését, valamint a segítő szakemberek képzését és továbbképzését.

Elérhetőségeink:

Postacím: Mentálhigiéné Intézet, 1428 Budapest, Pf. 2.

Cím: Budapest, 1089, Nagyvárad tér 4. XIX. em.

Tel: (1) 266-0878

Honlap: semmelweis.hu/mental/

Intézetigazgató: Dr. Pethesné Dávid Beáta Judit, egyetemi tanár

Szakcsoportvezető: Dr. Bóné Veronika, tudományos munkatárs

E-mail: bone.veronika@semmelweis.hu

Tanulmányi csoport:

E-mail: mental-tanulmanyi@public.semmelweis-univ.hu

Cím: 1089, Budapest, Nagyvárad tér 4.

Tel: (1) 459-1500 / 56525-es mellék

Ügyfélfogadás:

Képzési napokon: 8.00-14.00

Munkanapokon: előzetes e-mailben történő egyeztetéssel

Kérjük, hogy ügyintézőinket telefonon a fent megadott időpontokban keressék. Személyes ügyintézésre csak ügyfélfogadási időben, előre, e-mailen (mental-tanulmanyi@public.semmelweis-univ.hu) egyeztetett időpontban van mód.

Oktatásszervezéssel kapcsolatos ügyintézés:

Bartik-Vári Andrea

Tel: (1) 459-1500 / 56541 mellék;

E-mail: vari.andrea@semmelweis.hu

II. KÉPZÉSI ÉS KIMENETI KÖVETELMÉNYEK

INTERDISZCIPLINÁRIS CSALÁDTUDOMÁNYI MESTERKÉPZÉSI SZAK

1. **A mesterképzési szak megnevezése:** interdiszciplináris családtudomány (Interdisciplinary Family Studies)
2. **A mesterképzési szakon szerezhető végzettségi szint és a szakképzettség oklevélben szereplő megjelölése**
  - végzettségi szint: mester- (magister, master; rövidítve: MA-) fokozat
  - szakképzettség: okleveles interdiszciplináris családtudományi szakember
  - a szakképzettség angol nyelvű megjelölése: Expert in Interdisciplinary Family Studies
3. **Képzési terület:** társadalomtudomány
4. **A mesterképzésbe történő belépésnél előzményként elfogadott szakok**
  - 4.1. **Teljes kreditérték beszámításával vehető figyelembe:** a társadalomtudományi képzési területről a szociális munka, a szociálpedagógia, a kulturális antropológia, a szociológia, a társadalmi tanulmányok alapképzési szak.
  - 4.2. **A 9.2. pontban meghatározott kreditek teljesítésével elsősorban számításba vehető:** a pedagógusképzés képzési terület szakjai, a bölcsészettudomány képzési területről a pszichológia, a pedagógia, az andragógia, a néprajz alapképzési szak, a társadalomtudomány képzési terület további alapképzési szakjai; az orvos- és egészségtudományi képzési területről egészségügyi gondozás és prevenció alapképzési szak védőnő szakiránya, a gazdaságtudományok képzési területről az alkalmazott közgazdaságtan, a gazdaságelemzés, a közszolgálati, a gazdálkodási és menedzsment, az emberi erőforrások alapképzési szak.
  - 4.3. **A 9.2. pontban meghatározott kreditek teljesítésével vehetők figyelembe továbbá:** azok az alapképzési és mesterképzési szakok, illetve a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény szerinti szakok, amelyeket a kredit megállapításának alapjául szolgáló ismeretek összevetése alapján a felsőoktatási intézmény kreditátviteli bizottsága elfogad.
5. **A képzési idő félévekben:** 4 félév
6. **A mesterfokozat megszerzéséhez összegyűjtendő kreditpontok száma:** 120 kredit
  - a szak orientációja: elméletorientált (60-70 százalék)
  - a diplomamunka készítéséhez rendelt kreditérték: 6 kredit
  - a szabadon választható tantárgyakhoz rendelhető minimális kreditérték: 6 kredit
7. **A szakképzettség képzési területek egységes osztályozási rendszere szerinti tanulmányi területi besorolása:** 31/0319

8. A mesterképzési szak képzési célja és a szakmai kompetenciák

A képzés célja olyan szakemberek képzése, akik korszerű családtudományi, kapcsolatelméleti és a hozzájuk kötődő módszertani és gyakorlati ismeretek birtokában képesek a családok vizsgálatára fókuszáló tudományos tevékenységre, kutatásra és oktatásra, képesek továbbá ezen ismeretek magas szintű, társadalmi kontextust is tekintetbe vevő alkalmazására. Képesek megelőző, támogató, erőforrásokat feltáró és fejlesztő módon hatást gyakorolni a családi kapcsolatokra, beleértve a speciális helyzetű családokat és alternatív együttélési formákat. Képesek a családokkal és a közösségekkel foglalkozó szolgáltatási rendszerek, intervenció programok integrált, tudományos alapokon nyugvó tervezésére, kifejlesztésére és koordinációjára. A családok jóllétének erősítésével hatást gyakorolnak a társadalmi folyamatokra és a tágabb társadalmi rendszerek működésére. Felkészültek tanulmányaik doktori képzésben történő folytatására.

8.1. Az elsajátítandó szakmai kompetenciák

8.1.1 Az interdiszciplináris családtudományi szakember

a) tudása

- Alapvető ismeretei vannak a családokkal kapcsolatos korszerű interdiszciplináris területeken, a pszichológiai, pedagógiai, szociológiai, demográfiai, történelmi, kulturális antropológiai, néprajzi, művészeti, etikai, vallástudományi és egyéb családtudományi vagy családokkal foglalkozó tudományágakban.
- Ismeri a családi rendszerek, a családi kapcsolatok és a családi működés elméleteit.
- Ismeri a család és a társadalom egyéb rendszerei közötti kapcsolatokat, a család társadalmi és kulturális kontextusának alapvető összefüggéseit.
- Ismeri a különféle családformák és alternatív együttélési módok sajátos működését és segítségük sajátos szempontjait.
- Ismeri a családokkal kapcsolatos interdiszciplináris csapatmunka, univerzális és célzott intervenció programok, szolgáltatások tervezésének és koordinációjának elméletét és gyakorlatát.
- Ismeri a családokat támogató rendszerekben folyó munka formáit, kereteit és hazai alapintézményeit.
- Ismeri a családtudományi kutatások elméletét és módszertanát.
- Ismeri a hatékony szakmai kommunikáció eszközeit.
- Ismeri az etikai normákat és alkalmazásuk szabályait a családokkal folytatott munka különböző színterein.

b) képességei

- Képes a családdal összefüggő elméletek és tapasztalatok kritikus értékelésére és továbbfejlesztésére.
- Képes a családok és a bennük élő egyének helyzetének, erőforrásainak és nem patológiás szintű működési zavarainak feltárására, differenciált, rendszerszemléletű, a társadalmi és kulturális kontextust figyelembe vevő leírására.
- Képes olyan szakmai identitás kifejlesztésére, amelynek középpontjában a család mint életforma értékelése, tisztelete és támogatása áll.

- Hatékony gyakorlati együttműködésre képes a családokkal foglalkozó egyéb tudományágak és segítő szakmák képviselőivel.
- Képes családtudományi kutatások tervezésére, kivitelezésére és feldolgozására.
- Képes kutatási eredmények és közlemények elemzésére, kritikus értékelésére, és az új, bizonyítékon alapuló eredmények gyakorlati alkalmazására.
- Képes tudományos ismeretek és eredmények magas fokú, hatékony kommunikációjára, prezentációjára, és képviselőjére szakmai és nem szakmai közegben.
- Képes a családokat érintő szakpolitikai koncepciók, intézkedések hatásainak elemzésére.
- Képes önismerete, elméleti és módszertani tudásanyaga integrálásával, etikusan végezni munkáját.
- Képes folyamatos szakmai megújulásra.

c) attitűdje

- Szakmai munkája során nyitott és empátikus.
- Felelősséget vállal a párok és családok jóllétéért.
- Szakmai munkája során elkötelezettség, felelősségtudatosság és etikai érzékenység jellemzi.
- Kezdeményező az emberi kapcsolatokban.
- Szakmai tevékenységek során önreflexív.
- Egyéni és családi önismereti igény jellemzi.
- Készséggel vállal munkát interdiszciplináris teamben.

d) autonómiája és felelőssége

- Munkáját minden körülmények között felelősen, a családdal foglalkozó tudományterületek értékeit, alapelveit és friss tudományos eredményeit figyelembe véve, elméleti és gyakorlati megalapozottsággal végzi és képviseli.
- Elkötelezett a társadalmi egyenlőség, a demokratikus értékek, a jogállamiság és az európai értékkezőség mellett.
- Autonóm módon képes felismerni szerepét és helyét a családokkal és a családokért végzett munkában és a társszakmákkal való együttműködés során, a segítő munka közvetlen gyakorlatában, a különböző szinteken megvalósított team munkában.
- Tevékenységét a kritikai gondolkodáson alapuló, kiszámítható, következetes, autonóm munkavégzés, a saját tevékenységre vonatkozó reflexiók jellemzik.
- Elméleti és módszertani ismereteinek birtokában, szakmai kapcsolatrendszerén keresztül autonóm módon felelősen alkalmazza a családokkal való foglalkozás során hatékony feladatmegoldást elősegítő preventív és korrektív módszereket.

9. A mesterképzés jellemzői

9.1. A szakmai ismeretek jellemzői

A szakképzettséghez vezető tudományágak, szakterületek, amelyekből a szak felépül:

- társadalomtudományok (családtudomány, szociológia, családjog, családpolitika, szociálpolitika, kulturális antropológia, néprajz, humánökológia,) 30-40 kredit;

- bölcsészettudomány (pszichológiai és mentálhigiénés ismeretek) 20-30 kredit;
- további tudományterületek családra vonatkozó alapismeretei (jogtudomány, etika, közgazdaságtudomány, egészségtudomány, műszaki tudományok) 20-30 kredit;
- kutatómódszertan (módszertani alapok, kvantitatív és kvalitatív kutatások, irodalomkutatás módszertana, szakirodalom-feldolgozás) 15-20 kredit;
- választható speciális programok 10-15 kredit.

9.2. A 4.2 és 4.3. pontban megadott oklevéllel rendelkezők esetén a mesterképzési képzési ciklusba való belépés minimális feltételei

A mesterképzésbe való belépéshez a korábbi tanulmányok alapján szükséges minimális kreditek száma 30 kredit az alábbi területek szerint: pszichológiai ismeretek legalább 10 kredit, társadalomtudományi ismeretek legalább 20 kredit.

A felsorolt ismeretek megszerzése a képzéssel párhuzamosan, de legkésőbb a második félév végéig teljesíthető.

III. ÁLTALÁNOS INFORMÁCIÓK

A képzésre jelentkezők figyelmébe

A mesterszak célja olyan szakemberek képzése, akik korszerű családtudományi, rendszer- és kapcsolatelméletek, valamint a hozzájuk kötődő módszertani és gyakorlati ismeretek birtokában képesek a családok vizsgálatára fókuszáló tudományos tevékenységre, kutatásra és oktatásra, különös tekintettel a családpolitikai tervezésre és elemzésre, képesek továbbá ezen ismeretek magas szintű, társadalmi kontextust is tekintetbe vevő alkalmazására. A családokkal kapcsolatos ismeretek bővülése a hallgatók saját életében, egyéni szinten, a családtagjaik szubjektív és objektív jólléte tekintetében is kulcsfontosságú, ugyanakkor a társadalmi kohézió erősítésének elengedhetetlen előfeltétele.

Tanulmányi kötelezettségek

A képzés tanulmányi követelményeire vonatkozóan a Semmelweis Egyetem Tanulmányi és Vizsgaszabályzata az irányadó:

<https://semmelweis.hu/jogigfoig/dokumentumtar/szabalyzattar/szervezeti-es-mukodesi-szabalyzat/iii-konyv-hkr/>

Az egyes stúdiumokhoz tartozó követelményekről és határidőkről a moodle felületén keresztül részletes tájékoztatást kapnak hallgatóink. Az egyes stúdiumok tananyaga az előadásokon elhangzottakból, a gyakorlatokon elsajátítottakból és a kötelező irodalomból tevődik össze.

Beiratkozás

A hallgatói jogviszony létesítésekor

- az állami ösztöndíjjal felvételt nyert hallgatók beiratkozáskor nyilatkozatot írnak alá, melyben vállalják az állami ösztöndíjjal támogatott képzésnek a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvényben rögzített feltételeit.
- a hallgatók hallgatói szerződést kötnek az egyetemmel. Az önköltségi díj fizetésére kötelezett hallgató csak abban az esetben iratkozhat be a következő szemeszterre és folytathatja a képzést, amennyiben a befizetést igazoló dokumentumot vagy annak másolatát leadja, illetve ha részletfizetési kedvezmény vagy fizetési haladék iránti kérelme van folyamatban.

Jelenléti kötelezettség, hiányzások

A Semmelweis Egyetem Kreditrendszerű Tanulmányi és Vizsgaszabályzatával összhangban. Az aláírás megszerzésének feltétele a gyakorlatokon és előadásokon való legalább 75%-os részvétel. A képzés levelező jellégéből fakadóan az órák blokkokban kerülnek oktatásra, ezért a jelenléti kötelezettség teljesíthető az összes óra 75%-án való részvétellel, függetlenül az egyedi tárgyak óráin való részvételtől.

Információk hallgatóknak

A hallgatók minden képzéssel kapcsolatos aktuális tudnivalókról és az egyes stúdiumok követelményeinek részleteiről az intézet honlapjáról (semmelweis.hu/mental/) és az egyetem moodle-felületéről (<https://itc.semmelweis.hu/moodle/>) tájékozódhatnak.

Idegennyelvi követelmények

A Semmelweis Egyetem Szenátusa az egyes szakok mintatanterveinek az idegen nyelvi követelmények változásával összefüggő módosításáról szóló 56/2023. (VI.29.) számú határozata alapján az interdiszciplináris családtudomány mesterképzés elvégzéséhez az idegennyelvű szakirodalom ismerete és megfelelő értelmezése szükséges, így a képzés részeként az idegen nyelvű szakirodalom használatát a tantárgyprogramban jelzett módon kötelező jelleggel írjuk elő, továbbá szükséges a szakdolgozathoz angol nyelvű absztrakt és összefoglaló benyújtása.

"Fórumok"

A hallgatók és a tanári kar közötti szervezett információcserére szolgálnak. A fórumszerű megbeszélésekre többféle lehetőség van. A hallgatók közvetlenül és/vagy választott képviselőik révén fordulhatnak az Intézet oktatói testületéhez.

Hallgatói Önkormányzat (HÖK) Irodája

1089 Budapest, VIII. Nagyvárad tér 4. (Akvárium) fszt. 3.

Tel: 210-2930/56100, Fax: 210-4407

Esélyegyenlőségi koordinátor

Horváth Balázs

E-mail: horvath.balazs@semmelweis.hu

Tel: 06-20-825-8426

Tanári kar

A képzés tanári kara főállású és részállású intézeti munkatársakból, külső (szerződéses) munkatársakból, önkéntes munkatársakból és szakértőkből áll. A teljes stáb nyomon követi, illetve értékeli a hallgatók tanulmányi munkáját és fejlődését.

Curriculumfejlesztés, hallgatói visszajelzés

A képzési program fejlesztésének fontos módja hatékonyságának empirikus kutatása és az eredmények visszacsatolása a curriculumba. Ennek megvalósításához időről időre segítséget várunk a hallgatóktól kutatási anyagok, valamint hallgatói visszajelző kérdőívek kitöltésében.

Szakanyagok

A kötelező és ajánlott irodalom egy része (az Intézet által készített vagy az Intézet gondozásában megjelent jegyzetek) rendelést követően megvásárolhatóak. A könyvrendelés és vásárlás pontos menetéről részletes információk az Intézet honlapján találhatóak. Az egyes tantárgyak megadott kötelező és ajánlott irodalomjegyzékében szereplő források beszerzése a hallgatók feladata.

Kiadványaink

A 2006-ban alapított, félévenként megjelenő European Journal of Mental Health olyan nemzetközi lap, amely angol és német tanulmányaival, 9 nyelven közölt absztraktjaival

elsősorban a kelet-közép-európai mentálhigiénés szakembereknek juttat közös érdeklődésre számító szakanyagokat, és kíván preventív szemléletet közvetíteni.

IV. TANTÁRGYI HÁLÓ

Stúdiumok		Tantárgy-felelős	Tantárgyfelelős beosztása	Oktatók	Elmélet / gyakorlat	Félévi óraszámok				Számonkérés módja	Kredit
						I.	II.	III.	IV.		
1. Társadalomtudományok						50	38	26	20		39
1.1	A család fogalma és megjelenési formái, családpszichológiai iskolák	Pethesné Dávid Beáta	egyetemi tanár	Pethesné Dávid Beáta	elmélet	11+3				írásbeli kollokvium	4
1.2	Változó szerepek a családban (apák, anyák, nagyszülők)	Albert Fruzsina	egyetemi tanár	Albert Fruzsina	elmélet		10+2			gyakorlati jegy	3
1.3	Család és kultúra	Pethesné Dávid Beáta	egyetemi tanár	Pálos Dóra	elmélet		12+2			szóbeli kollokvium	4
1.4	A család mint a társadalmi egyenlőtlenségek újratermelődésének színtere	Albert Fruzsina	egyetemi tanár	Antal István	elmélet			12+2		írásbeli kollokvium	4
1.5	A családot körülvevő intézményrendszerek	Ládonyi Zsuzsanna	egyetemi adjunktus	Bódy Éva	elmélet	8+2				gyakorlati jegy	3
1.6	Interperszonális kapcsolatok	Albert Fruzsina	egyetemi tanár	Albert Fruzsina	gyakorlat	11+3				gyakorlati jegy	4
1.7	Nemi szerepek	Albert Fruzsina	egyetemi tanár	Török Emőke	elmélet	10+2				írásbeli kollokvium	4
1.8	Életfordulók I.: születés és halál	Pethesné Dávid Beáta	egyetemi tanár	Bóné Veronika	elmélet		10+2			gyakorlati jegy	3
1.9	Életfordulók II.: kapcsolatlétesítés, kapcsolatbomlás	Pilinszki Attila	egyetemi docens	Pilinszki Attila	elmélet			10+2		írásbeli kollokvium	4
1.10	Önkéntesség, civil szféra	Török Gábor	egyetemi adjunktus	Soltész Anikó	elmélet				8+2	írásbeli kollokvium	3
1.11	Egyszülős családok, örökbefogadás, mozaikcsalád	Semsey Gábor	mesteroktató	Hegedüs Réka	elmélet				8+2	szóbeli kollokvium	3
2. Böcsészettudományok						14	30	28	16		24
2.1	Fejlődépszichológia	Danis Ildikó	tudományos főmunkatárs	Danis Ildikó	elmélet	11+3				szóbeli kollokvium	4
2.2	Személyiség- és szociálpszichológia	Danis Ildikó	tudományos főmunkatárs	Jáki Zsuzsanna, Albert Fruzsina	elmélet		12+2			írásbeli kollokvium	4
2.3	Családpszichológia, családi rendszerszemlélet	Danis Ildikó	tudományos főmunkatárs	Papp Zsuzsanna	elmélet		12+4			szóbeli kollokvium	5
2.4	Családi életre nevelés és szexuális nevelés a XXI. században	Semsey Gábor	mesteroktató	Semsey Gábor	elmélet				12+4	gyakorlati jegy	4
2.5	Családokkal kapcsolatos intervenciós módszerek I.	Török Szabolcs	egyetemi tanár	Török Szabolcs	gyakorlat			8		szóbeli kollokvium	2
2.6	Családi kommunikáció	Semsey Gábor	mesteroktató	Papp Zsuzsanna	elmélet			9+3		írásbeli kollokvium	3
2.7	Iskola és család	Ládonyi Zsuzsanna	egyetemi adjunktus	Süki-Szijjártó Szilvia	elmélet			6+2		gyakorlati jegy	2
3. További tudományterületek családot érintő alapismeretei						0	10	26	52		23
3.1	Jogi alapismeretek	Szebik Imre	egyetemi docens	Sztárainé Kézdy Éva	elmélet				6+2	írásbeli kollokvium	2
3.2	Bioetika	Szebik Imre	egyetemi docens	Szebik Imre	elmélet				6+2	írásbeli kollokvium	2

3.3	Közgazdaságtudomány és a család	Széman Zsuzsanna	egyetemi tanár	Soltész Anikó	elmélet			9+3		írásbeli kollokvium	3	
3.4	Egészségtudomány	Széman Zsuzsanna	egyetemi tanár	Lukács Ágnes, Kapitány-Fövény Máté	elmélet			10+4		írásbeli kollokvium	4	
3.5	A család és a környezet	Albert Fruzsina	egyetemi tanár	Balázs Bálint	elmélet				8	gyakorlati jegy	2	
3.6	Család a médiában	Semsey Gábor	mesteroktató	Papp Zsuzsanna, Semsey Gábor	gyakorlat				10+2	gyakorlati jegy	3	
3.7	Vallástudomány	Széman Zsuzsa	egyetemi tanár	Bálicity Csaba	elmélet		8+2			szóbeli kollokvium	3	
3.8	Közpolitikai elemzések	Albert Fruzsina	egyetemi tanár	Juhász Péter	gyakorlat				12+4	gyakorlati jegy	4	
4. Kutatásmódszertan a társadalomtudományokban								26	14	14	0	16
4.1	A kutatásmódszertan alapjai	Albert Fruzsina	egyetemi tanár	Bóné Veronika	elmélet	14+4				írásbeli kollokvium	5	
4.2	Kvalitatív adatelemzés	Albert Fruzsina	egyetemi tanár	Bóné Veronika	gyakorlat		11+3			gyakorlati jegy	4	
4.3	Kvantitatív adatelemzés	Pethesné Dávid Beáta	egyetemi tanár	Bóné Veronika	gyakorlat			10+4		gyakorlati jegy	4	
4.4	Az irodalomkutatás módszertana	Pilinszki Attila	egyetemi docens	Bóné Veronika	gyakorlat	6+2				gyakorlati jegy	3	
5. Kötelezően választható kurzusok								16	16	16	16	6
5.1	Projekttervezés I.	Asztalos Bernadett	egyetemi adjunktus	Asztalos Bernadett, Gyenis-Kátay Noémi	gyakorlat	8		8		gyakorlati jegy	3	
5.2	Prezentációs technikák	Bálicity Csaba	egyetemi adjunktus	Bálicity Csaba	gyakorlat		8		8	gyakorlati jegy	3	
5.3	Hivatásápolás és képzésmegelőzés	Tésenyi Timea	egyetemi adjunktus	Tésenyi Timea, Papp Zsuzsanna	gyakorlat		8	8		gyakorlati jegy	3	
5.4	Személyközpontú segítő kapcsolat	Tésenyi Timea	egyetemi adjunktus	Tésenyi Timea	gyakorlat	8			8	gyakorlati jegy	3	
6. Szabadon választható kurzusok								8	32	16	16	6
6.1	Tevékenységek kiegészítés	Asztalos Bernadett	egyetemi adjunktus	Gyenis-Kátay Noémi	gyakorlat		8			gyakorlati jegy	3	
6.2	Családokkal kapcsolatos intervenciós módszerek II. (mediáció)	Pilinszki Attila	egyetemi docens	Pilinszki Attila	gyakorlat		8		8	gyakorlati jegy	3	
6.3	Családfókuszú módszerek használata a közszolgáltatási rendszerekben	Albert Fruzsina	egyetemi tanár	Bódy Éva	gyakorlat	8		8		gyakorlati jegy	3	
6.4	Intervíziós eszmegbeszélő csoport (reflecting team) működésének megismerése, alkalmazási lehetőségei	Asztalos Bernadett	egyetemi adjunktus	Gyenis-Kátay Noémi	gyakorlat		8		8	gyakorlati jegy	3	
6.5	Szoptatástámogatás szerepe az anyai kompetencia megerősítésében	Török Szabolcs	egyetemi tanár	W. Ungváry Renáta	gyakorlat			8		gyakorlati jegy	3	
7. Szakdolgozat								0	0	2	4	6
7.1	Szakdolgozati szeminárium I.	Széman Zsuzsanna	egyetemi tanár	Bóné Veronika	gyakorlat			2		gyakorlati jegy	2	
7.2	Szakdolgozati szeminárium II.	Széman Zsuzsanna	egyetemi tanár	Bóné Veronika	gyakorlat				4	gyakorlati jegy	4	
8. Összesen (kötelező óraszám)								90	92	96	92	120

V. TANTÁRGYPROGRAMOK

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Interdiszciplináris családtudományi mesterképzési szak					
Tárgy neve: A család fogalma és megjelenési formái, családszociológiai iskolák Rövidített neve: A család Angol neve: Family definitions, family forms, sociological perspectives on the family Német neve: Der Begriff der Familie, Familienformen, theoretische Ansätze der Familiensoziologie Kódja: MIKOIDCT001_1M					
Tantárgyfelelős neve, beosztása (szervezeti egység): Pethesné Dávid Beáta Judit, egyetemi tanár (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet) Oktatók neve, beosztása: Pethesné Dávid Beáta Judit, egyetemi tanár (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)					
Tantárgyfélév: 1./őszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: írásbeli kollokvium	Óraszám: 14 elmélet (11+3)	Jelleg: kötelező	Kredit: 4
Tantárgy felvételének előkövetelménye: -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A tárgy a családszociológiai alapfogalmaival, elméleteivel és fő témáival ismerteti meg a hallgatókat. A családszociológiai irányzatok bemutatása után kitér a család funkcióinak vizsgálatára. A hallgatók emellett megismerkednek a demográfia főbb kérdéskörével, a hazai és az európai társadalmak legfontosabb demográfiai kihívásaival, a népesedéssel kapcsolatos társadalompolitikákkal. Az előadások a családokat érintő folyamatokat a gazdasági és a társadalmi változások kontextusában értelmezik. A kurzus célja az is, hogy a hallgatók képesek legyenek átlátni a család működésének rejtett összefüggéseit, az egyes családi folyamatok mögötti meghatározó tényezőket, illetve képesek legyenek az alapvető demográfia folyamatok bemutatására, elemzésére.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: A család fogalmának meghatározásai, a család mint társadalmi intézmény, mint kiscsoport. A fontosabb családszociológiai irányzatok és elméletek bemutatása. A modern család társadalmi funkciói, funkciózavarai, a család érzelmi szerepe, család típusok. Demográfiai alapismeretek. A demográfiai átmenetek. A tárgy megadott óraszámából három óra előre rögzített előadás formájában kerül megosztásra a hallgatókkal.					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: Alapvető ismeretei vannak a családokkal kapcsolatos korszerű interdiszciplináris területeken, a pszichológiai, pedagógiai, szociológiai, demográfiai, történelmi, kulturális antropológiai, néprajzi, művészeti, etikai, vallástudományi és egyéb családtudományi vagy családokkal foglalkozó tudományágakban. Ismeri a családi rendszerek, a családi kapcsolatok működés elméleteit. Ismeri a család és a társadalom egyéb rendszerei közötti kapcsolatokat, a család társadalmi és kulturális kontextusának alapvető összefüggéseit. Képes a családdal összefüggő elméletek és tapasztalatok kritikus értékelésére és továbbfejlesztésére. Képes kutatási eredmények és közlemények elemzésére, kritikus értékelésére, és az új, bizonyítékon alapuló eredmények gyakorlati alkalmazására.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: 2 db 1) ábra készítés a nemzetközi (EU) trendekről 2) Demográfiai Portré vagy Kohorsz18 friss publikációból 1 kiválasztása, elolvasása és ppt-ben 5-10 perc bemutatása					
Jelenléti kötelezettség: (távmaradás pótlásának lehetősége, ha van) Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.					
Félévvégi alírást , valamint az osztályzat kialakításának módja: írásbeli kollokvium. Osztályzatok: 0-60% -1, 61-70% - 2, 71-80% - 3, 81-90% - 4, 91% - 5					

Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.

Vizsgakövetelmények: írásbeli kollokvium az órai előadások és a feladott szakirodalmak alapján: rövid esszékérdések, definíciók.

Tételsor vagy témakörök leírása:

1. A család definíciói. Család a történelemben
2. Családszociológiai irányzatok
3. A család funkciói
4. A demográfiai átmenetek elmélete. Európa és Magyarország
5. Főbb demográfiai kihívások Magyarországon 2000-es években

Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája:

Kötelező irodalom:

- Tóth Olga (2012): Társadalmi integráció és család. In Kovách I. – Dupcsik Cs. – P. Tóth T. – Takács J. (szerk.) Társadalmi integráció a jelenkori Magyarországon. Budapest: Argumentum Kiadó és MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont Szociológiai Intézet, 369–382.
- Somlai Péter (2013): Család 2.0 Együttélési formák a polgári családtól a jelenkorig. Napvilág, Budapest. 1.2. Intimitás és 1.4. Gyermek és szülők. 31-38 és 50-59 old. (based on Somlai Péter: A családi kapcsolatok társadalomtörténetének irányai in: Schadt Mária (szerk.) Családszociológia. Szöveggyűjtemény. Pécs. 2002. pg. 13-43.)
- Nagy Éva (2018) Családszociológia. Bevezető in Társadalom, Család, Egészség. Családtudományi alapismeretek. Feith Helga Judit (szerk.). Semmelweis Egyetem ETK. 30-38. old.
- Tomka Béla (2000): Családfejlődés a 20.századi Magyarországon és Nyugat-Európában: konvergencia vagy divergencia? 8. fejezet 107-110. Osiris. Budapest.

Ajánlott irodalom:

- Abela, Angela and Walker, Janet (eds) Contemporary Issues in Family Studies. Global perspectives on partnerships, parenting and support in a changing world. 2014. Wiley, Blackwell.
- Andorka Rudolf (2006): Bevezetés a szociológiába 11. fejezet. CSALÁD Osiris Kiadó. https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_520_bevazetes_a_szociologiaba/ch11.html
- Ariés, Philippe: Gyermek, család, halál Gondolat, 1987. 210-311 old.
- Banczerowski Janusz: A "család" fogalma a világ magyar nyelvi képében (egy kérdőíves anyag alapján). Magyar Nyelvőr. 131. évf. 2. szám. 235-246., 2007 <http://www.c3.hu/~nyelvor/period/1312/131209.pdf>
- Bánlaky Pál: Családszociológia. 2001 Wesley János Lelkészképző Főiskola, Budapest
- Dávid Beáta – Barna Ildikó – Bóné Veronika – Hegedűs Réka – Izsák Éva: A rendszerváltás családtörténetei. Huszonöt év Budapest árnyékában. L'Harmattan, 2016. 6. fejezet
- Dávid Beáta, Albert Fruzsina: "Tervezni tervez, de..." 23-24 éves fiatalok családalapítással kapcsolatos elképzelései édesanyáik szerint. In: Spéder Zsolt (szerk.) A család vonzásában: Tanulmányok Pongrácz Tiborné tiszteletére. Budapest: KSH Népeségtudományi Kutatóintézet, 2014. pp. 49-66.
- Habclicsek László (1995): Az első és második demográfiai átmenet Magyarországon és Közép- Kelet-Európában. KSH NKI Kutatási jelentései 54. 1995 Budapest
- Kapitány B. – Murinkó L. (2020). Párkapcsolati változások, termékenységi trendek. In Kolosi T., Szelényi I. és Tóth I. Gy. (szerk.), Társadalmi Riport 2020, 146-170, Budapest, Magyarország: TÁRKI.
- Kapitány Balázs – Spéder Zsolt : Gyermekvállalás. in Monostori J. - Őri P. - Spéder Zs. (szerk.) (2018): Demográfiai portré 2018. KSH NKI, Budapest: 47–64
- Katherine R. Allen, Angela C. Henderson (2016) Family Theories: Foundations and Applications. ISBN: 978-0-470-67340-9 September 2016 Wiley-Blackwell
- Leitheiser F. – Veroszta Zs. (2021). A várandósok szülés utáni munkavállalási terveit meghatározó tényezők. Demográfia, 63(2-3), 199-228.
- Makay Zsuzsanna – Spéder Zsolt: Apaság: A férfiak gyermekvállalása és családi szerepei. in Monostori J. - Őri P. - Spéder Zs. (szerk.) (2018): Demográfiai portré 2018. KSH NKI, Budapest: 65–82.
- Makay Zsuzsanna – Spéder Zsolt: Apaság: A férfiak gyermekvállalása és családi szerepei. in Monostori J. - Őri P. - Spéder Zs. (szerk.) (2018): Demográfiai portré 2018. KSH NKI, Budapest: 65–82.
- Makay Zsuzsanna- Szabó Laura: Válás. in Monostori J. - Őri P. - Spéder Zs. (szerk.) (2018): Demográfiai portré 2018. KSH NKI, Budapest: 29–45.

- Monostori Judit – Murinkó Livia: Háztartás- és családszerkezet in: Monostori J. - Óri P. - Spéder Zs. (szerk.) (2018): Demográfiai portré 2018. KSH NKI, Budapest: 177–197.
- Murinkó Livia – Rohr Adél: Párkapcsolat, házasságkötés in Monostori J. - Óri P. - Spéder Zs. (szerk.) (2018): Demográfiai portré 2018. KSH NKI, Budapest: 9–28.
- Obádovics Csilla: A népesség szerkezete és jövője. In Monostori J. - Óri P. - Spéder Zs. (szerk.) (2018): Demográfiai portré 2018. KSH NKI, Budapest: 271–294
- Somlai Péter (2013): Család 2.0 Együttélési formák a polgári családtól a jelenkorig. Napvilág, Budapest. 1.5. Öt tételben a család válságáról és a familizmus szelleméről. 60-76 old.
- Szabó L. – Makay Zs. (2021). 20 év alatti várandósok: mennyire jellemző és mi befolyásolja a hátrányos helyzetet? Demográfia, 63(2-3), 229–258.
- Vaskovics László: A család fejlődése Európában. Educatio folyóirat 2002/III szám, - pp.349-364.

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Interdiszciplináris családtudományi mesterképzési szak					
Tárgy neve: Változó szerepek a családban (apák, anyák, nagyszülők) Rövidített neve: Változó szerepek Angol neve: Changing roles in the family (fathers, mothers, grandparents) Német neve: Wandel der Rollen in der Familie (Väter, Mütter, Großeltern) Kódja: MIKOIDCT010_1M					
Tantárgyfelelős neve, beosztása, (szervezeti egység): Albert Ildikó Fruzsina, egyetemi tanár (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet) Oktatók neve, beosztása: Albert Ildikó Fruzsina, egyetemi tanár (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)					
Tantárgyfélév: 2./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 12 elmélet (10+2)	Jelleg: kötelező	Kredit: 3
Tantárgy felvételének előkövetelménye: -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A tantárgy célkitűzése, hogy bemutassa a család intézményének kontextus-függőségét, a társadalmi változásokkal párhuzamosan történő változását, különös tekintettel az egyes családtagok szerepeinek változására. Kitüntetett figyelmet fordítunk az apák, anyák, kis- illetve kamasz gyermekek, fiatal felnőttek, nagyszülők, illetve a tágabb rokonsági kör szerepében megfigyelhető változásokra, ezen változások okaira és következményeire.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: <ul style="list-style-type: none"> - a generációk fogalma, a generációk közti kapcsolatok változása a családban - a patriarchális család - család a paraszti társadalomban és a polgári kultúrában - idősek, fiatalok, a szendvicsgeneráció - az apa és anyaszerep és változásai - gyermeknek lenni - nagyszülők, unokák - tágabb rokonsági kapcsolatok helye, szerepe A tárgy megadott óraszámából két óra online megosztott anyagok formájában kerül megosztásra a hallgatókkal: egy film, amiről személyes reflexiókat kell írni a félév végéig illetve a 2 rövidebb oktatóanyag, melyeket az utolsó óra előtt kell megnéznie a hallgatóknak.					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: Alapvető ismeretei vannak a családokkal kapcsolatos korszerű interdiszciplináris területeken, a pszichológiai, pedagógiai, szociológiai, demográfiai, történelmi, kulturális antropológiai, néprajzi, művészeti, etikai, vallástudományi és egyéb családtudományi vagy családokkal foglalkozó tudományágakban. Ismeri a családi rendszerek, a családi kapcsolatok működés elméleteit. Ismeri a család és a társadalom egyéb rendszerei közötti kapcsolatokat, a család társadalmi és kulturális kontextusának alapvető összefüggéseit. Képes a családdal összefüggő elméletek és tapasztalatok kritikus értékelésére és továbbfejlesztésére. Képes a családok és a bennük élő egyének helyzetének, erőforrásainak és nem patológiás szintű működési zavarainak feltárására, differenciált, rendszerszemléletű, a társadalmi és kulturális kontextust figyelembe vevő leírására. Képes kutatási eredmények és közlemények elemzésére, kritikus értékelésére, és az új, bizonyítékon alapuló eredmények gyakorlati alkalmazására.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: - Megoldandó feladatok száma: 1 db, min 2 oldalas írásbeli esszé A nőkért (film, 2017) című filmről https://www.mafab.hu/movies/die-gottliche-ordnung-293532.html					
Jelenléti kötelezettség: (távmaradás pótlásának lehetősége, ha van) Az oktatók alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.					

Félévvégi **alíírás**, valamint az **osztályzat** kialakításának módja: írásbeli kollokvium. Osztályzatok: 0-60% -1, 61-70% - 2, 71-80% - 3, 81-90% - 4, 91% - 5

Félév végi alíírás megszerzésének a feltétele: Az oktatót alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.

Vizsgakövetelmények: írásbeli kollokvium, 2 esszékérdés kifejtésével.

Témakörök leírása:

- Az agrárszegénységben élő nők helyzete Magyarországon a XIX. század második felében összevetve a XXI. századi nők helyzetével
- A gyerek helyének, szerepének változása a családban
- A hatalmi viszonyok változása a családban
- A posztadoleszcencia jelenségének bemutatása Jávor Kata: „Varsány értékrendjének és társadalmi intézményrendszerének változása 30 év tükrében (1971–2004)” című tanulmánya alapján
- Férfi és női szerepek a 20. század eleji Átányon és napjainkban
- Apaszerep változása, a paraszti emlékeztől és a hegemon maszkulinitástól az aktívan törődő apákig
- Családi élet és háztartás – a paraszti emlékezetben
- A szerető anya: anyai szerepek változása
- “Úrilánynak nem illik kenyeret keresni”: Középosztálybeli nők munkavállalásának alakulása a polgári kortól napjainkig
- Az angolszász családtörténeti kutatások és hatások a magyarországi történeti demográfiára
- Fiatalok szerepe a családszerkezetben

Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája:

Kötelező irodalom:

nemzedékek, generációk

- Somlai P (2014) Nemzedékektől életszakaszokig. In: Spéder Zsolt (szerk.): A család vonzásában - Tanulmányok Pongrácz Tiborné tiszteletére
<https://www.demografia.hu/kiadvanyonline/index.php/demografuskonyvtar/article/view/2605>
- Székely L (2020) A generációs elméletek értelméről Szociológiai Szemle 30(1): 107–114 .
- Fekete M. – Nagy Á. (2020) VITAINDÍTÓ Megszólal-e az új csendes generáció? Avagy mit várhatunk az Ifjúság 2020 adatfelvétel eredményeképp Szociológiai Szemle 30(1): 98–106
https://szociologia.hu/uploads/documents/98_106_oldal.pdf
- H. Sas J: "Egy napom tíz év múlva". Educatio (2002) 3. p. 365-383.
<http://epa.oszk.hu/01500/01551/00021/pdf/106.pdf>

történeti előzmények:

- Fél E. – Hofer T. (2010): „Mi, korrekt parasztok...” Hagyományos élet Átányon. Korall, Budapest. 109-226.
- Somlai P (2013): Család 2.0 Együttélési formák a polgári családtól a jelenkorig. Napvilág, Budapest. 1.5 31-76.o.
- Ariés, P (1987): Gyermek, család, halál Gondolat, 210-311 o.
- Czibere I (2014): Az agrárszegénységben élő nők Magyarországon a XIX. század második felében METSZETEK 2014/2. szám <https://metszettek.unideb.hu/files/20140201czibereibolya.pdf>
- HUSZ I. (2000) Az angolszász családtörténeti kutatások és hatások a magyarországi történeti demográfiára. Szociológiai Szemle. X. 2. 81–104. <https://szociologia.hu/dynamic/0002husz.htm>
- Csiki T. (2014) Családélet és háztartás - a paraszti emlékezetben. Ethnografia 125. évf. 3. sz. / 2014. <http://real-j.mtak.hu/1905/3/Ethnographia%202014.3.pdf>
- Jávor K (2007) Varsány értékrendjének és társadalmi intézményrendszerének változása 30 év tükrében (1971-2004) ETHNO-LORE 24. kötet 112-151 <https://nti.abtk.hu/images/evkonyv/2007/javorkata.pdf>
- Bódán Zsolt: Erkölc, szerelem, szexualitás. A megesett lány a régi falusi társadalmakban (letölthető innen: <https://docplayer.hu/2904743-Bodan-zsolt-erkolcs-szerelem-szexualitas-a-megesett-lany-a-regi-falusi-tarsadalmakban.html>)

apaság

- KOHORSZ'18 (2021) Apai sztereotípiák. Elérhető: <https://kohorsz18.hu/eredmenyek/elozetes-eredmenyek/80-apai-sztereotipiak.html>
- Makay Zs. – Spéder Zs. (2018) Apaság: A férfiak gyermekvállalása és családi szerepei. In Monostori J. – Őri P. – Spéder Zs. (szerk.) Demográfiai portré 2018: Jelentés a magyar népesség helyzetéről. Budapest: KSH Népeségtudományi Kutatóintézet. 65–82.

- Spéder Zs. (2011) Ellentmondó elvárások között.... Családi férfi szerepek, apaszerepek a mai Magyarországon. In Nagy I. – Pongrácz T. (szerk.) Szerepváltozások. Budapest: TÁRKI. 207–228.
- Takács J. (2017) Aktívan törődő apák Magyarországon. Szociológiai Szemle, 3, 104–126.
- Sztáray Kézdy É. – Drjenovszky Zs (2021) Gondoskodásviszonyok a gyermekükkel otthon lévő apák családjában Magyarországon socio.hu 2021/4 138-161 <https://doi.org/10.18030/socio.hu.2021.4.138>

anyaság

- Gyáni G: A nő élete – történelmi perspektívában. BTK TI Bp 2021: Bevezetés: a patriarchalizmus történelmi változásai 9-35.
- Gyáni G: A nő élete – történelmi perspektívában. BTK TI Bp 2021: Női munka és a patriarchális család a polgári korban. 51-72.
- Gyáni G: A nő élete – történelmi perspektívában. BTK TI Bp 2021: Gyermek a családban és azon kívül. 117-146
- Badinter, E. (1999) A szerető anya. Az anyai érzés története a 17-20. században. Csokonai kiadó. 16-58
- Valuch T (2009) Család, háztartás, a női tevékenységszerkezet és a szerepfelfogás változásai 1945 után. Rubicon 20.évf 4. szám (moodle-ba feltöltve)
- Takács J (2008) „Ha a mosogatógép nem lenne, már elváltunk volna...” Férfiak és nők otthoni munkamegosztása. Esély 2008/6 19(6):51-73. http://esely.org/kiadvanyok/2008_6/TAKACS.pdf

nagyszülők – unokák

- Somlai P :Nagyszülők és unokák Budapesten. https://www.fszek.hu/szociologia/somlai/somlai_peter_nagyszulok_es_unokak_budapest.pdf
- Monostori J (2021) Szociológiai Szemle 31(1): 116–142. Nagyszülők és unokák egy háztartásban Háromgenerációs együttélések Magyarországon. Szociológiai Szemle 31(1): 116–142. https://szociologia.hu/uploads/116_142.pdf

Ajánlott irodalom:

- Bóné V(2018) Grandparenting. Created by Evolution Revised by History: Still in Use Today. European Journal of Mental Health 13 (2018) 82–105 <https://doi.org/10.5708/EJMH.13.2018.1.7>. https://semmelweis.hu/ejmh/files/2018/09/ejmh_2018_1_bone_82_105.pdf
- Deáky Zita: „Jó kis fiúk és leánykák”. A kisgyermekkor történelmi néprajza Magyarországon (16–20. század)
- Lorentzen, J. (2014) Az apaszerep története Norvégiában 1850–2012. Budapest: Pont Kiadó.

Semmelweis Egyetem, Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Interdiszciplináris családtudományi mesterképzési szak					
Tárgy neve: Család és kultúra Rövidített neve: Kultúra Angol neve: Family and culture Német neve: Familie und Kultur Kódja: MIKOIDCT011_1M					
Tantárgyfelelős neve, beosztása, (szervezeti egység): Pethesné Dávid Beáta Judit, egyetemi tanár (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)					
Oktatók neve, beosztása: Pálos Dóra, külsős oktató					
Tantárgyfélév: 2./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: szóbeli kollokvium	Óraszám: 14 elmélet (12+2)	Jelleg: kötelező	Kredit: 4
Tantárgy felvételének előkövetelménye : -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése : Megismertetni a hallgatókkal a kultúra általános fogalmát, annak szintjeit és hatásait a családi élet alakulására. Különösen célja a tárgynak az etnocentrikus gondolkodás kritikai megközelítése.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: A kurzus során a hallgatók megismerkednek a kultúra tágabb fogalmával, különböző definíciós lehetőségekkel, és az interkulturális megértés természetével. A félév során láthatunk példákat mind az étikus, mind az émikus megközelítési módokra is: a kulturális összehasonlító pszichológia univerzális modelljei az ún. kulturális dimenziók (pl. Hofstede) tárgyalása mellett igyekszünk megmutatni jelenségeket adott kultúra tagjainak perspektívájából, mely a kulturális pszichológia sajátja. A kulturális antropológia területéről alapvető szociálintropológiai fogalmakat, jelenségeket tekintünk át. Külön téma az akkulturáció jelensége és olyan fejlődési és szocializációs elméletek (pl. Kagitecibasi családváltozás modellje), melyek segítenek megérteni a család fogalmának, szerepének kultúrákon átívelő változatosságát. A 'romák, mint speciális társadalmi csoport' témakörénél a homogénnek vélt „cigányság” mögé nézünk, és belső perspektívából, példákat megismerve próbáljuk megérteni a szegmentáltságot és annak hatását a roma családokra. Ezen kívül hangsúlyozzuk a kisebbségi lét jelentette mentális nehézségek létét és természetét. A tanultak mentén igyekszünk tudatosítani saját kulturális meghatározottságunkat, ezzel segítve a megértést és az elmozdulást az entocentrizmustól a kulturális relativizmus felé. A tárgy megadott óraszámából két óra a témához kapcsolható dokumentumfilmek egyéni megtekintésével abszolválható.					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: Alapvető ismeretei vannak a családokkal kapcsolatos korszerű interdiszciplináris területeken, a pszichológiai, pedagógiai, szociológiai, demográfiai, történelmi, kulturális antropológiai, néprajzi, művészeti, etikai, vallástudományi és egyéb családtudományi vagy családokkal foglalkozó tudományágakban. Képes a családdal összefüggő elméletek és tapasztalatok kritikus értékelésére és továbbfejlesztésére. Képes a családok és a bennük élő egyének helyzetének, erőforrásainak és nem patológiás szintű működési zavarainak feltárására, differenciált, rendszerszemléletű, a társadalmi és kulturális kontextust figyelembe vevő leírására.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Reflexió egy megtekintett dokumentumfilm kapcsán (a választható filmeket az órán beszéljük meg) a kurzuson tárgyalt gondolatok, fogalmak, elméletek felhasználásával. (Min. 2 - max. 5 oldal, 12-es betűméret, Times New Roman betűtípus, másfeles sortáv)					
Jelenléti kötelezettség: Az oktatott alkalmak 75%-án való jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.					
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: Az előadásokon való aktív jelenlét és a reflexió elkészítése. Az osztályzás módja: szóbeli vizsga.					
Vizsgakövetelmények: szóbeli kollokvium. Tételsor vagy témakörök leírása: 1. A kultúra fogalma - az interkulturális megértés természete 2. A kultúra megközelítési lehetőségei (univerzalista, relativista)					

3. A kultúra dimenziói
4. Szociálintropológiai áttekintés
5. Akkulturáció
6. Fejlődés és szocializációs elméletek 1. (a gyermeki fejlődés kulturális szerveződése)
7. Fejlődés és szocializációs elméletek 2. (a családváltozás modellje)
8. Romák, mint speciális társadalmi csoport
9. A kisebbségi lét mentálhigiénés következményei

Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája:

Kötelező irodalom:

- Nguyen Luu Lan Anh – Fülöp Márta (szerk.) *Kultúra és pszichológia*. Osiris Tankönyvkiadó, Budapest. 2003
- Nguyen Luu Lan Anh: A gyerek és család az idő és a kultúrák tükrében. In: Danis I, Farkas M, Herczog M, Szilvási L (szerk.) *A génektől a társadalomig: a koragyermekkori fejlődés szinterei*. Budapest: Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet (NCSSZI), 2011. pp. 374-418.
- Kagitcibasi, C.: A család és a család változása. In: Nguyen Luu L.A. és Fülöp M (szerk.) *Kultúra és pszichológia*. Osiris, Budapest. 2003. 311-334
- Geert Hofstede: *Kultúrák és szervezetek. Az elme szoftvere*. VHE Kft, Pécs. 2008.
- Thomas Hylland Eriksen: *Kis helyek – nagy témák. Bevezetés a szociálintropológiába*. Budapest: Gondolat. 2006. 125-184.
- Nguyen Luu L. A., Boreczky Á.: Világok között. Többkultúrájú családok. In: Bátki A., M. Ribiczey N. (szerk.) *Családhatózó. A sokszínűség pszichológiája*. Open Books. Budapest 2021. 176-186.

Ajánlott irodalom:

- American Psychological Association *Multicultural Guidelines: An Ecological Approach to Context, Identity, and Intersectionality*. URL: <http://www.apa.org/about/policy/multicultural-guidelines.pdf>. 2017.
- Barley, Nigel *Egy zöldfülű antropológus kalandjai. Feljegyzések a sárkunyhóból*. Budapest: Typotex. 1. 2006. 12. és 13. fejezet
- Barna M., Nguyen Luu L. A., Várhalmi Z.: *Az én házam egy keleti ház a nyugati világban. Nemi szerepek és beilleszkedés a konfuciánus és muszlim hagyományú országokból származó bevándorlók körében*. ICCR BUDAPEST ALAPÍTVÁNY, 2012. http://www.iccr.hu/sites/default/files/attach-proj/nemi_szerepek_kiadvany.pdf
- Binder Mátyás: „Elképzelte kultúra” A roma/cigány kultúra egy lehetséges értelmezése és félreértelmezései. *Eszmélet*, 2010. 22. évf. 86. sz. 172-195.
- Boglár Lajos: Mit jelent a kulturális antropológia? In Boglár Lajos – Papp Richárd (szerk.): *A tükör két oldala - bevezetés a kulturális antropológiába*. Budapest: Nyitott Könyvműhely. 2007. 15-19.
- Boreczky Ágnes: Tradicionalitás és modernitás. A kulturális hibridizáció néhány példája budapesti és zalai cigány családokban. In Majsai T. és Nagy Péter T. (szerk.) *Lukács a mi munkatársunk.*: Wesley János Lelkészképző Főiskola. Budapest. 2009. 53-73.
- Clifford Geertz: Sűrű leírás. Út a kultúra értelmező elméletéhez. In *Az értelmezés hatalma*. Budapest: Osiris. 2001. 194-226. (megtalálható még:; M.Sűrű leírás. Út a kultúra értelmező elméletéhez. In Bohannon, P.; Glazer (szerk.) *Mérföldkövek a kulturális antropológiában*. Panem Kft. Budapest. 1997. 712-742.)
- Fleck G. - Szuhay P. *Kérdések és válaszok a cigányságról*. Napvilág Kiadó, Budapest. 2013.
- Neményi Mária: A kisebbségi identitás kialakulása. Roma származású gyerekek identitásstratégiái. In. Feischmidt M. (szerk.) *Etnicitás: különbségteremtő társadalom*. MTA Kisebbségkutató Intézet, Gondolat. Budapest. 2010. 48-57.
- Nguyen Luu Lan Anh.: A nemzetközi mobilitás pszichológiai és szociokulturális vonatkozásai: a külföldön tanuló diákok akkulturációjának szakirodalma. *Alkalmazott Pszichológia*, 2019. 19(1) 53-93.
- Pálos Dóra: Elza házai. Női választások egy roma közösségben, Erdélyben. In Szász A., Krizsa F. (szerk.) *Kultúrakutatás és narratíva. Tanulmánykötet A. Gergely András tiszteletére 60. születésnapja alkalmából*. L'Harmattan. Budapest. 2013. 199-214.

- Pálos Dóra: Ráközelítés. Roma etnikai identitás és a stigmával való megküzdés, két életút tapasztalatain keresztül. In Szuhay P. (szerk.) *Távolodó világaink. A cigány-magyar együttélés változatai*. Magyar Néprajzi Társaság. Budapest. 2013. 249-263.
- Prochaska, J. O., Norcross, J. C. Multikulturális terápiák. In *A pszichoterápia rendszerei. Összehasonlító elemzés*. Animula Kiadó. Budapest. 2011. 331-358.

Simmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar
Mentálhigiéné Intézet
Interdiszciplináris családtudományi mesterképzési szak

Tárgy neve: A család mint a társadalmi egyenlőtlenségek újratermelődésének színtere

Rövidített neve: Társadalmi egyenlőtlenségek

Angol neve: The family as the agent of the reproduction of social inequalities

Német neve: Die Familie als Feld der Reproduktion der sozialen Ungleichheit

Kódja: MIKOIDCT019_1M

Tantárgyfelelős neve, beosztása, (szervezeti egység):

Albert Ildikó Fruzsina, egyetemi tanár (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Oktatók neve, beosztása:

Antal István (külsős oktató)

Tantárgyfélév: 3./őszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: írásbeli kollokvium	Óraszám: 14 elmélet (12+2)	Jelleg: kötelező	Kredit: 4
----------------------------------	--	--	--	----------------------------	---------------------

Tantárgy felvételének **előkövetelménye**: -

További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -

Tantárgy **célkitűzése**:

A tantárgy célja, hogy bemutassa, mely mechanizmusok, mely tényezők állnak annak a háttérében, hogy a család bizonyos társadalmi egyenlőtlenségeket rendszerszerűen újratermel. Bemutatja a társadalmi egyenlőtlenségek rendszerét, a magyar társadalom főbb esélyegyenlőtlenségi dimenziót, körüljárja a szegénység témakörét, a nemhez és életkorhoz kötődő egyenlőtlenségeket. A kurzus kiemelten fókuszál az alacsony társadalmi-gazdasági státuszú népességre.

Tantárgy **tematikájának** (tananyag) leírása:

Társadalmi egyenlőtlenségek, struktúra és rétegződés.

A magyar társadalom egyenlőtlenségi dimenziói.

Szegénység elméletek, jövedelem és szegénység, depriváció. A szegénység mérése. Tartós és átmeneti szegénység.

A társadalmi kirekesztődés

Etnikai hátrányok. Roma kérdés.

Egészségi állapotból, kulturális, életmódbeli sajátosságokból fakadó hátrányok.

A nemhez és az életkorhoz kötődő hátrányok

Területi hátrányok, települési lejtő, lakóhelyi szegregáció.

Munkanélküliség, hajléktalanság, eladósodás.

A tárgy megadott óraszámából három óra előre rögzített előadás formájában kerül megosztásra a hallgatókkal.

A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák:

Alapvető ismeretei vannak a családokkal kapcsolatos korszerű interdiszciplináris területeken, a pszichológiai, pedagógiai, szociológiai, demográfiai, történelmi, kulturális antropológiai, néprajzi, művészeti, etikai, vallástudományi és egyéb családtudományi vagy családokkal foglalkozó tudományágakban.

Ismeri a családi rendszerek, a családi kapcsolatok működés elméleteit.

Ismeri a család és a társadalom egyéb rendszerei közötti kapcsolatokat, a család társadalmi és kulturális kontextusának alapvető összefüggéseit.

Ismeri a családokat támogató rendszerekben folyó munka formáit, kereteit és hazai alapintézményeit.

Szakmai munkája során elkötelezettség, felelősségtudatosság, és etikai érzékenység jellemzi.

Készséggel vállal munkát interdiszciplináris teamben.

Munkáját minden körülmények között felelősen, a családdal foglalkozó tudományterületek értékeit, alapelveit és friss tudományos eredményeit figyelembe véve, elméleti és gyakorlati megalapozottsággal végzi és képviseli.

Elkötelezett a társadalmi egyenlőség, a demokratikus értékek, a jogállamiság és az európai értékesség mellett.

Elméleti és módszertani ismereteinek birtokában, szakmai kapcsolatrendszerén keresztül autonóm módon felelősen

alkalmazza a családokkal való foglalkozás során hatékony feladatmegoldást elősegítő preventív és korrekatív módszereket.

Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa:

Megoldandó feladatok száma: -

<p>Jelenléti kötelezettség: (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van) Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.</p>
<p>Félévvégi aláírás, valamint az osztályzat kialakításának módja: írásbeli kollokvium</p> <p>Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.</p>
<p>Vizgakovetelmények: Írásbeli kollokvium.</p> <p>Tételsor vagy témakörök leírása:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jellemezze a mai magyar társadalom szerkezetét. Milyen főbb egyenlőtlenségi dimenziói vannak? - Ismertesse a szegénység kialakulására, fennmaradására vonatkozó elméleteket. Milyen szegénységtípusok vannak? Milyen módokon mérhető a szegénység? Mi jellemzi ezek tekintetében a mai magyar társadalmat? - Milyen hátrányos helyzetű csoportok élnek ma Magyarországon? Mi jellemzi a helyzetüket (etnikum, kor, nem stb.)
<p>Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája:</p> <p>Kötelező irodalom:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Andorka Rudolf (2006): Bevezetés a szociológiába. Osiris Kiadó. 4-5 fejezet. • Spéder Zsolt (2002): A szegénység változó arcai. Századvég kiadó. • Czibere Ibolya (2012): A szegénység értelmezésének szociológiai keretei: paradigmák egymással szemben. In: Debreceni szemle. - 19 : 2 (2011), p. 186-196. • Kapitány Balázs - Spéder Zsolt: Gyermekvállalás. In: Monostori Judit – Őri Péter – Spéder Zsolt (szerk.) 2018: Demográfiai Portré 2018. Jelentés a magyar népesség helyzetéről. KSH Népeségtudományi Kutatóintézet, Budapest, 47-64. • Kállai Ernő: Vannak-e cigányok, és ha nincsenek, akkor kik azok? In: Regio 2014/2. 114-146. <p>Ajánlott irodalom:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Boros Julianna - Bucher Eszter (2020): Szerepváltozások hátrányos helyzetű településeken élő családokban. In: Esély 2020/4. 3-31. • Balázs András (2020): A Magdolna negyedben élő roma szegény családok társas kapcsolatai és baráti viszonyai. In: Társadalomtudományi szemle. 10 évfolyam. 3 szám. 31-52. • Roma családok Magyarországon. Kapocs folyóirat 2020/1. • Lewis, Oscar (1968) Sánches gyermekei. Budapest. • Lazarsfeld, Paul – Jahoda, Marie – Ziesel, Hans (1999) Marinethal. Budapest, Új Mandátum • Bourdieu, P.: Gazdasági tőke, kulturális tőke, társadalmi tőke. In: A társadalmi rétegződés komponensei. (szerk.: Angelusz Róbert) Új Mandátum Könyvkiadó, Bp. 1997. p. 156-177.

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar
Mentálhigiéné Intézet
Interdiszciplináris családtudományi mesterképzési szak

Tárgy neve: A családot körülvevő intézményrendszerek

Rövidített neve: Intézményrendszerek

Angol neve: Institutional systems surrounding the family

Német neve: Institutionelle Systeme rund um die Familie

Kódja: MIKOIDCT002_1M

Tantárgyfelelős neve, beosztása (szervezeti egység):

Ládonyi Zsuzsanna, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Oktatók neve, beosztása: Bódy Éva, oktatási munkatárs (SE, EKK, EMK)

Tantárgyfélév: 1./őszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 10 elmélet (8+2)	Jelleg: kötelező	Kredit: 3
----------------------------------	--	--	---	----------------------------	---------------------

Tantárgy felvételének **előkövetelménye**: -

További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -

Tantárgy célkitűzése:

A tárgy célkitűzése, hogy egy olyan átfogó képet adjon a családokat körülvevő intézményrendszerekről, mely kiindulási alapot jelenthet a családtudomány témájában elmélyülni szándékozónak makro és mezo szinten. A téma komplexitásából kifolyólag a születéstől a halálig tartó, tehát az életünk egészét felölelő intézményeket vesszük számba, akikkel családi viszonyrendszerben találkozunk. Különösen fókuszot helyezve azokra a meghatározó intézményekre, amelyekkel hosszú éveken keresztül vagyunk kapcsolatban (pl. köznevelési intézmények, házi orvosi szolgálat, stb.), illetve amelyekre krízishelyzetek esetén támaszkodhatunk, amelyeket megszólíthatunk (pl. szociális ellátórendszer).

A család és ezen intézmények kapcsolati relációit elemezve azt a cél őrzi ki a tárgy, hogy a sokdimenziós rendszerben felsejlik, hogy mely tényezők, intézmények hogyan és milyen sikerességgel tudják a társadalmunk alapegységét, a családot stabilizálni, vagy adott esetben destabilizálni, újabb kihívások elé állítani.

Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása:

A családokat körülvevő intézményi hálózatot sorba véve a következő intézményekről lesz szó:

- óvoda, iskola (köznevelési intézmények),
- gyermekjóléti alapellátások: bölcsőde, család és gyermekjóléti szolgáltatások, családok átmeneti intézménye, gyermekek átmeneti intézménye,
- krízisközpontok
- gyermekvédelmi szakellátások
- szociális alap és szakosított ellátások
- pedagógiai szakszolgálatok,
- házi gyermekorvos, családorvos, védőnői szolgálat,
- gyámhatóság, gyermekjogi képviselők, ellátotti jogi képviselők, betegjogi képviselők, gondnokság
- rendőrség, bíróság, különböző hivatalok,
- művelődésszervezés, civil szervezetek
- de szó lesz a családokra hatást gyakorló médiáról is.

A tárgy megadott óraszámából két óra előre rögzített előadás formájában kerül megosztásra a hallgatókkal.

A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák:

Alapvető ismeretei vannak a családokkal kapcsolatos korszerű interdiszciplináris területeken, a pszichológiai, pedagógiai, szociológiai, demográfiai, történelmi, kulturális antropológiai, néprajzi, művészeti, etikai, vallástudományi és egyéb családtudományi vagy családokkal foglalkozó tudományágakban.

Ismeri a családi rendszerek, a családi kapcsolatok működés elméleteit.

Ismeri a családokkal kapcsolatos interdiszciplináris csapatmunka, univerzális és célzott intervenciós programok, szolgáltatások tervezésének és koordinációjának elméletét és gyakorlatát.

Ismeri a családokat támogató rendszerekben folyó munka formáit, kereteit és hazai alapintézményeit.

Ismeri a hatékony szakmai kommunikáció eszközeit.

<p>Hatékony gyakorlati együttműködésre képes a családokkal foglalkozó egyéb tudományágak és segítő szakmák képviselőivel.</p> <p>Képes a családokat érintő szakpolitikai koncepciók, intézkedések hatásainak elemzésére.</p> <p>Szakmai munkája során elkötelezettség, felelősségtudatosság, és etikai érzékenység jellemzi.</p> <p>Készséggel vállal munkát interdiszciplináris teamben.</p> <p>Elkötelezett a társadalmi egyenlőség, a demokratikus értékek, a jogállamiság és az európai értékközösség mellett.</p> <p>Autonóm módon képes felismerni szerepét és helyét a családokkal végzett munkában és a társszakmákkal való együttműködés során, a segítő munka közvetlen gyakorlatában, a különböző szinteken megvalósított team munkában.</p> <p>Elméleti és módszertani ismereteinek birtokában, szakmai kapcsolatrendszerén keresztül autonóm módon felelősen alkalmazza a családokkal való foglalkozás során hatékony feladatmegoldást elősegítő preventív és korrekatív módszereket.</p>
<p>Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa:</p> <p>A családot körülvevő intézményrendszerben dolgozó egy-egy szakemberrel strukturált interjú készítése a későbbiekben megadott szempontok szerint. Az interjú alapján szakirodalmi hivatkozásokkal kiegészítve egy 5-6 oldalas összefoglaló írásmű elkészítése.</p> <p>Megoldandó feladatok száma: 1db</p>
<p>Jelenléti kötelezettség: (távolaradás pótlásának lehetősége, ha van) Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.</p> <p>Félévvégi aláírás, valamint az osztályzat kialakításának módja:</p> <p>Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: beadandó dolgozat. Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.</p>
<p>Vizsgakövetelmények: gyakorlati jegy</p>
<p>Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája:</p> <p>Kötelező irodalom:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Goldmann Róbert – Gyetvai Gellért – Mester Dániel: A szociális ellátórendszer jellegzetességei, korprofilja és területi megoszlása, Társadalmi Ríport 2016, TÁRKI. 356-376. • Szociálpolitikai Monitoring Tanulmányok, 2016. TÁRKI (http://old.tarki.hu/hu/news/2016/kitekint/20160823_szocpol.html) • Csókay László (2019) Röviden a gyermekvédelemről – pedagógusoknak. In: <i>Embertárs</i> 2019/1.3-15. • Süki-Szűjjártó Szilvia – Ládonyi Zsuzsanna (2019). Az újra bevezetett iskolai szociális munkáról. In: <i>Embertárs</i> 2019/1. 16-26. • Minuchin, P., Colapinto, J., Minuchin, S. [1998] (2002) <i>Krizisről Krízisre. A szegény családok segítése. Szociális szakmai gyűjtemény I.</i>, Budapest: Animula Kiadó, Budapest, 17-96. • Dögei Ilona (2003) Segítő ágensek szerepe a városi, gyermekes családok életében. In: <i>Esély</i> 2003/3. 68-85. <p>Ajánlott irodalom:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Takács, I. (2016). A család-és gyermekjóléti szolgáltatások átalakításának tapasztalatai. <i>Párbeszéd: Szociális munka folyóirat</i>, 3(4). • Bányai Emőke (2003) A családokat támogató szolgáltatások integrációja. In: <i>Esély</i> 2003/5. 15-26. • Balogh, Mónika, Márta Rantálné Szabó, és Károlyné Grósz. 2007. „A védőnő mentálhigiénés lehetőségei Egy gimnáziumi felmérés kapcsán”. <i>Acta Sana</i> 2 (1), 24-31. http://www.analecta.hu/index.php/actasana/article/view/18382. • Katonáné Pehr, E. – Herczog, M. (2011) A gyermekvédelem nagy kézikönyve. Complex Kiadó: Budapest. • Gáspár, K. (2004) Gyermekvédelmi és gyámügyi kézikönyv. Budapest: KJK-Kerszöv • Danis, I. - Farkas, M. - Herczog, M. - Szilvási, L. (szerk.) (2011) Biztos Kezdet Kötetek I.: Génektől a társadalomig: a koragyermekkorai fejlődés színterei. Budapest: Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet • Danis, I. - Farkas, M. - Herczog, M. - Szilvási, L. (szerk.) (2011). Biztos Kezdet Kötetek II.: A koragyermekkorai fejlődés természete: fejlődési lépések és kihívások. Budapest.: Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet • Goldenberg és Goldenberg (2008): A család fejlődése: folytonosság és változás in: <i>Áttekintés a családról. I. kötet.</i> Budapest: Animula, 34-70. • Komlói Piroska: A család támogató és károsító hatásai a családtagok lelki egészségére. A család helyzete a társadalomban. In: Gerevich, J. (szerk. 1997): <i>Közösségi mentálhigiéné.</i> Animula, Budapest, 1997, 13- 34.o.

- Bucholczné Szombathy, M. – Midling, A. (szerk.) (2004) Mozaik I. Válogatott tanulmányok a szociális és családsegítés témaköréből. Semmelweis Kiadó - Dialógus Alapítvány. Budapest
- Herman, J.L. (2003) Trauma és gyógyulás - Az erőszak hatása a családon belüli bántalmazástól a politikai terrorig. Háttér Kiadó – Kávé Kiadó – NANE Egyesület: Budapest.
- Szabó L.: A professzionális és informális segítők szerepe az idősek otthoni ellátásában. In: *Esély*, 2014/1.
- Szabó L.: Idősellátás kérdőjelekkel. *Esély*, 2013/4
- Bolla V., Garai D. (2013): A fogyatékoság meghatározása, csoportosítása, a gondozás és szakellátás típusai, az életvezetés támogatása. In: Kiss E. Cs., Sz. Makó H.: Mentálhigiéné és segítő hivatás. Pécs: Pro Pannónia Kiadó Alapítvány 103-115

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar
Mentálhigiéné Intézet

Interdiszciplináris családtudományi mesterképzési szak

Tárgy neve: Interperszonális kapcsolatok

Rövidített neve: Kapcsolatok

Angol neve: Interpersonal relationships

Német neve: Interpersonale Beziehungen

Kódja: MIKOIDCT003_1M

Tantárgyfelelős neve, beosztása (szervezeti egység):

Albert Ildikó Fruzsina, egyetemi tanár (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Oktatók neve, beosztása: Albert Ildikó Fruzsina, egyetemi tanár (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Tantárgyfélév: 1./őszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 14 gyakorlat (11+3)	Jelleg: kötelező	Kredit: 4
----------------------------------	--	--	--	----------------------------	---------------------

Tantárgy felvételének **előkövetelménye**: -

További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -

Tantárgy célkitűzése:

A tantárgy célja, hogy bemutassa az emberi kapcsolatokra vonatkozó kutatások fő irányzatait, különösen a családi/partnerkapcsolatok és a barátság vonatkozásában, mind elméleti mind gyakorlati jelentőségüket szem előtt tartva, minél több empirikus kutatás bemutatásával.

Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása:

A kurzus főbb témakörei: párkapcsolatok, a barátság (gyerekek, tinédzserek, felnőttek, idősek), az információs technológiák hatásai a kapcsolatokra, a hálózatelemzés.

A tárgy megadott óraszámából három óra online kiegészítő előadások formájában kerül megosztásra a hallgatókkal, az órai prezentációkban feltüntetett sorrendben.

A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák:

Ismeri a családi rendszerek, a családi kapcsolatok működés elméleteit.

Ismeri a család és a társadalom egyéb rendszerei közötti kapcsolatokat, a család társadalmi és kulturális kontextusának alapvető összefüggéseit.

Ismeri a különféle családformák és alternatív együttélési módok sajátos működését, és segítjük sajátos szempontjait.

Képes a családok és a bennük élő egyének helyzetének, erőforrásainak és nem patológiás szintű működési zavarainak feltárására, differenciált, rendszerszemléletű, a társadalmi és kulturális kontextust figyelembe vevő leírására.

Képes kutatási eredmények és közlemények elemzésére, kritikus értékelésére, és az új, bizonyítékon alapuló eredmények gyakorlati alkalmazására.

Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa:

Kutatás egy választott témából és prezentálása az órán (1), az oktató által megadott interjúvázlat alapján egy interjú készítése a barátságról, ennek legépel leadása, illetve ugyanennek a kérdéssornak a saját maga barátságaira vonatkoztatott megírása (2 (2 részből) e 2 interjú alapján a megadott szempontok szerinti elemzése írásban (3).

Megoldandó feladatok száma: 3

Jelenléti kötelezettség: (távolszolgálat pótlásának lehetősége, ha van) Az oktató alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás

Félévvégi **aláírás**, valamint az **osztályzat** kialakításának módja: aktív részvétel az órán (20%)

- kutatás egy választott témából és prezentálása az órán (30%)
- az oktató által megadott interjúvázlat alapján egy interjú készítése a barátságról, ennek legépel leadása, illetve ugyanennek a kérdéssornak a saját maga barátságaira vonatkoztatott megírása- e 2 interjú alapján a tanár által megadott szempontok szerinti elemzése írásban. (50%)

Osztályzatok: 0-60% -1, 61-70% - 2, 71-80% - 3, 81-90% - 4, 91% - 5

Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: Az oktató alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.

Vizsgakövetelmények: gyakorlati jegy

Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája:

Kötelező irodalom:

- Albert F (2022): Emberi kapcsolatok. A személyes kapcsolathálózatok szociológiai szempontú elemzése. Debreceni Egyetemi Kiadó. <http://real.mtak.hu/151767/1/albertfruzsinaemberikapcsolatokboritoval.pdf>
- Dunbar, R. (2022) Barátok - Hogyan értelmezzük legfontosabb kapcsolataink erejét? Typotex kiadó.
- Gerő, M., Hajdu, G. (2015) Az egyéni kapcsolathálóok nagysága, heterogenitása és a társadalmi integráció. Socio.hu 2015/4 https://socio.hu/uploads/files/2015_4/gero_hajdu.pdf
- Kmetty Z, Koltai J (2015) Kapcsolathálózatok mérése – elméleti és gyakorlati dilemmák, lehetőségek. Socio.hu 2015/4. https://socio.hu/uploads/files/2015_4/kmetty.pdf
- Lőrincz, L (2006) A vonzás szabályai – Hogyan választanak társat az emberek? Szociológiai Szemle 2006/2, 96–110. <https://szociologia.hu/dynamic/0602lorincz.pdf>
- Csüllög, K (2013) Online lét = egyedüllét? Az internet hatása a társas kapcsolatokra (szakirodalmi áttekintés) Szociológiai Szemle 23(1): 89–110. https://szociologia.hu/dynamic/2013_01_csullog_krisztina.pdf

Ajánlott irodalom:

- Kapcsolatháló elemzés. Digitális Szöveggyűjtemény, Budapesti Corvinus Egyetem. http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0010_2A_08_Kapcsolathalo_elemzes_szerk_Takacs_Karoly/ch01.html
- Albert F, Dávid B (2005): „Férfiak és nők a családban egy kétgenerációs vizsgálat tükrében” in: Szerepváltozások. Jelentés a nők és férfiak helyzetéről, 2005. Nagy Ildikó, Pongrácz Tiborné, Tóth István György, (szerk.). Budapest: TÁRKI, Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium, Pp. 102–117. <http://old.tarki.hu/adatbank-h/kutjel/pdf/a968.pdf>
- Albert F. - Dávid B. – Gerő M.– Hajdu G. (2017): Kapcsolathálózati tipológia és társadalmi integráció. In: Kovách, I. (szerk.): Társadalmi integráció: Az egyenlőtlenségek, az együttműködés, az újraelosztás és a hatalom szerkezete a magyar társadalomban Budapest, Magyarország, Szeged, Magyarország: Belvedere Meridionale, MTA TK Szociológiai Intézet, 307-330.
- Barabási-Albert László (2013): Behálózva. Helikon kiadó
- Christakis, N. A.- Fowler, J. H. (2010): Kapcsolatok hálójában (Typotex kiadó)
- Csaba, Z., Pál, J. (2010) A negatív kapcsolatok alakulása és hatása: elméleti áttekintés és empirikus tesztelés két középiskolai osztályban. Szociológiai szemle 20(3): 4–33.
- Csüllög, K. (2012) IDŐTÖLTÉS ONLINE ÉS OFFLINE. Jel-Kép2012/1-4. szám https://communicatio.hu/jelkep/2012/1_4/csullog_krisztina.htm
- Hendrick, Clyde and Susan (eds.) (2000): Close relationships: a sourcebook. Sage Publications.
- Marin, A., Wellman, B.: Social Network Analysis: An Introduction. In: Handbook of Social Network Analysis. Edited by Peter Carrington and John Scott. London: Sage, 2010
- Pahl, R., Spencer, L. (2010) : Family, friends and personal communities: Changing models-in-the-mind, ISER Working Paper Series, No. 2010-01, <http://hdl.handle.net/10419/65972>
- Pongrácz, I. (2019) Gyermek a digitális világ útvesztőiben – veszélyek és lehetőségek. Miskolci Jogtudó 2019/2. szám 55–69. <https://jogtudo.uni-miskolc.hu/files/7394/MJ2019iss2art6Pongracz.pdf>
- Szvetelszky, Zs. (2006): A társas mezőktől a hálózattudatig In: Magyar Tudomány, 11: 1353–1357
- Tardos, R. (1995): Kapcsolathálózati megközelítés: új paradigma? Szociológiai Szemle (5) 4, 73-80.
- Turkle, S (2012): Alone Together. Why We Expect More from Technology and Less from Each Other
- Utasi Á (2004): Élhető kapcsolatok. A kapcsolatok hatása a szubjektív életminőségre. Új Mandátum, Budapest, 2004.
- Yang, Y. C. – Boen, C. – Gerken, K. – Li, T. – Schorpp, K – Harris, K. M. (2016): Social relationships and physiological determinants of longevity across the human life span. PNAS Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America, 113(3): 578–583. <https://doi.org/10.1073/pnas.1511085112>

Simmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Interdiszciplináris családtudományi mesterképzési szak					
Tárgy neve: Nemi szerepek					
Rövidített neve: Nemi szerepek					
Angol neve: Gender roles					
Német neve: Geschlechterrollen					
Kódja: MIKOIDCT020_1M					
Tantárgyfelelős neve, beosztása, (szervezeti egység): Albert Ildikó Fruzsina, egyetemi tanár (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)					
Oktatók neve, beosztása: Török Emőke (külsős oktató)					
Tantárgyfélév: 1./őszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: írásbeli kollokvium	Óraszám: 12 elmélet	Jelleg: kötelező	Kredit: 4
Tantárgy felvételének előkövetelménye : -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A kurzus központi témája a nemi szerepek társadalmi megítélésének, illetve ennek változásának bemutatása. Célja emellett a nemek, a hatalom és a strukturális egyenlőtlenségek közötti kapcsolatok feltárása. A kurzus célja az is, hogy megvizsgáljuk, hogy a különféle társadalmi intézmények hogyan vesznek részt a nemi szerepek fenntartásában vagy változásában.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: Biológiai különbségek és társadalmi szerepek, nemek és egyenlőtlenségek, magyarázó elméletek a nemek közti társadalmi egyenlőtlenségekről (szociális szerep, szociális dominancia, rendszerigazolás). A nemi ideológiák formái. Nemi sztereotípiák. A nemek közti viszonyok reprezentációi. A tárgy megadott óraszámából két óra előre rögzített előadás formájában kerül megosztásra a hallgatókkal.					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: Alapvető ismeretei vannak a családokkal kapcsolatos korszerű interdiszciplináris területeken, a pszichológiai, pedagógiai, szociológiai, demográfiai, történelmi, kulturális antropológiai, néprajzi, művészeti, etikai, vallástudományi és egyéb családtudományi vagy családokkal foglalkozó tudományágakban. Ismeri a családi rendszerek, a családi kapcsolatok működés elméleteit. Ismeri a különféle családformák és alternatív együttélési módok sajátos működését, és segítségük sajátos szempontjait. Képes a családok és a bennük élő egyének helyzetének, erőforrásainak és nem patológiás szintű működési zavarainak feltárására, differenciált, rendszerszemléletű, a társadalmi és kulturális kontextust figyelembe vevő leírására. Elkötelezett a társadalmi egyenlőség, a demokratikus értékek, a jogállamiság és az európai érték közösség mellett. Elméleti és módszertani ismereteinek birtokában, szakmai kapcsolatrendszerén keresztül autonóm módon felelősen alkalmazza a családokkal való foglalkozás során hatékony feladatmegoldást elősegítő preventív és korrektív módszereket.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: -					
Jelenléti kötelezettség: (távolszolgálat pótlásának lehetősége, ha van) Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.					
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: írásbeli kollokvium.					
Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.					
Vizgatókövetelmények: írásbeli kollokvium.					
Tételsor vagy témakörök leírása: - Női és férfi szerepek a mai magyar társadalomban - A nemi szerepek változása és társadalmi hatásai a 21. században - magyarázó elméletek a nemek közti társadalmi egyenlőtlenségekről. A nemi ideológiák formái. - Nemi sztereotípiák. - A nemek közti viszonyok reprezentációi					
Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája:					

Kötelező irodalom:

- Scott, J. W. (2001): Társadalmi nem (gender): a történeti elemzés hasznos kategóriája. In uő (szerk.): Van-e a nőknek történelmük? Budapest, Balassi, 126–160
- Spéder Zs. (2011): Ellentmondó elvárások között. Családi férfi szerepek, apaképek a mai Magyarországon. In Nagy I.–Pongrácz T. (szerk.): Szerepváltozások. Jelentés a nők és férfiak helyzetéről. Budapest, TÁRKI – Nemzeti Erőforrás Minisztérium, 207–228.
- Murinkó Livia (2014): A nemi szerepekkel és a családdal kapcsolatos attitűdök európai kitekintésben: értékek és gyermekgondozás. Szociológiai Szemle 24(1): 67–101. http://szociologia.hu/dynamic/murinko_67_101old.pdf
- Schadt Mária - Potó Zsuzsanna (2014): A strukturális változások hatása a nők társadalmi szerepeire és a családszerkezet átalakulására In: Spéder Zsolt (szerk.): A család vonzásában - Tanulmányok Pongrácz Tiborné tiszteletére <http://www.demografia.hu/kiadvanyokonline/index.php/demografuskonyvtar/article/view/2614>
- Gregor Anikó (2016): A nemi szerepekkel kapcsolatos attitűdök a 2000-es években Magyarországon. socio.hu 2016/1 89-111. https://socio.hu/uploads/files/2016_1/gregor.pdf
- Blaskó Zs. (2005) Dolgozzanak-e a nők? A magyar lakosság nemi szerepekkel kapcsolatos véleményének változásai 1988, 1994, 2002. Demográfia 48(2–3): 159–186. http://www.demografia.hu/letoltes/kiadvanyok/Demografia/2005_2-3/Blasko%20Zsuzsa_tan.pdf
- Blaskó Zs. (2011) „Hároméves kor alatt mindenképp megsínyli?” Interjú kutatás kisgyermekes anyák körében. In Nagy I. – Pongrácz T.-né (szerk.) Szerepváltozások. Jelentés a nők és férfiak helyzetéről, 2011. Budapest: TÁRKI – Nemzeti Erőforrás Minisztérium. 156–170.
- Dupcsik Cs. – Tóth O. (2008) Feminizmus helyett familizmus? Demográfia, 51(4): 307–328.
- H. Sas J. (1984) Nőies nők és férfias férfiak. Budapest: Akadémiai Kiadó.
- Hadas M. (2010) A férfiasság kódjai. Budapest: Balassi Kiadó.
- Hódosy A. (2013) Paternális beavatás az írásbeliségbe avagy nemiszerep sztereotípiák a kisiskolások kötelező olvasmányaiban. Tntef 3(1). <http://tntefjournal.hu/vol3/iss1/hodosy.pdf> (utolsó letöltés: 2014. augusztus 22.)
- Jost, J. T. – Banaji, M. R. (1999 [1994]) A sztereotipizálás szerepe a rendszer igazolásában, a hamis tudat képződése In Hunyady et al. (szerk.) A csoportok percepciója, Budapest: Akadémiai Kiadó, 489–518.
- Best, D.L. Williams, J.E.(2003) A biológiai, illetve a társadalmi nemek és a kultúra. In Kultúra és pszichológia. In Nguyen Luu L.A. és Fülöp M (szerk.), Kultúra és pszichológia. Osiris, Budapest. 249-284.
- Pálóczi Bence, Nagy, Beáta (2017): Nemi sztereotípiák a mese- és gyermekkönyvekben In: Kovács, Mónika (szerk.) Társadalmi nemek. Elméleti megközelítések és kutatási eredmények, Budapest, Magyarország, ELTE Eötvös Kiadó, 85-102.
- Nagy, Beáta (2014): Nemek forradalma? Közeledés a nemek helyzetében REPLIKA 85-86:177-191.
- Murinkó Livia (2014): Gyermekgondozási munkamegosztás és a nemi szerepek megítélése In: Spéder Zsolt (szerk.): A család vonzásában - Tanulmányok Pongrácz Tiborné tiszteletére
- Pongrácz T.–S. Molnár E. (2011): A nemi szerepmegosztásról, a családi élet és a munka összhangjáról alkotott vélemények változása 2000–2009 között. A családi értékek és a demográfiai magatartás változásai. Szerk.: Pongrácz Tiborné. Budapest, KSH NKI Kutatási Jelentések 91. 95–110.
- Nagy Ildikó: A családfő intézménye. Nemi szerepek a családban. <http://www.tarki.hu/adatbank-h/kutjel/pdf/a501.pdf>

Ajánlott irodalom:

- Badinter, E. (1999): A szerető anya. Az anyai érzés története a 17–20. században. Debrecen, Csokonai Kiadó.
- Barna Mária Nguyen Luu Lan Anh Várhalmi Zoltán (2012): Az én házam egy keleti ház a nyugati világban Nemi szerepek és beilleszkedés a konfucianus és muszlim hagyományú országokból származó bevándorlók körében http://www.iccr.hu/sites/default/files/attach-proj/nemi_szerepek_kiadvany.pdf
- Schadt M. (2003) „Feltörekvő dolgozó nő”. Nők az ötvenes években. Pécs: Pannónia Könyvek
- Kalcsó Réka – F. Lassú Zsuzsa (2016): Óvodás gyermekek nemi sztereotípiáinak vizsgálata a pedagógus nemével összefüggésben Gyermeknevelés 4. évf. 3. szám 32–47.

Semmelweis Egyetem, Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Interdiszciplináris családtudományi mesterképzési szak					
Tárgy neve: Életfordulók I (születés és halál) Rövidített neve: Születés Angol neve: Life transitions I.(birth and death) Német neve: Lebenszyklus I: Geburt und Tod Kódja: MIKOIDCT012_1M					
Tantárgyfelelős neve, beosztása, (szervezeti egység): Pethesné Dávid Beáta Judit, egyetemi tanár (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet) Oktatók neve, beosztása: Bóné Veronika, tudományos munkatárs (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)					
Tantárgyfélév: 2./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 12 elmélet (10+2)	Jelleg: kötelező	Kredit: 3
Tantárgy felvételének előkövetelménye: -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: Megismertetni a hallgatókkal az emberi életfordulók önmagukon túlmutató jelentőségét, annak teljes életciklusra való hatásait, az életciklusok megélésének optimális módjait, illetve a reparatív mechanizmusokat, a támogatás lehetséges formáit.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: A tantárgy bemutatja az emberi életciklus jelentősebb életfordulóit (első félévben a születés és halál, második félévben a kapcsolatlétesítés és –bomlás témaköreit), azok jelentőségét, evolúciós meghatározottságát, a hozzá kapcsolódó átmeneti rítusokat, azok átalakulását. Az első félévben foglalkozik a szülés társadalmtudományi megközelítésével, a gyermekvállalással, a meddőséggel, az asszisztált reprodukció fogalmával, az abortusz megítélésével, a várandósság és a szülés medikalizációjával, alternatív szülemódok, otthoni szülés elméleteivel, a perinatális traumák prevalenciájával és hatásaival. A gyermekvállalás motivációival, a termékenységet befolyásoló főbb tényezőkkel (nemi egyenlőség, állami támogatások, gyermekellátó intézmények elérhetősége és megfizethetősége). Foglalkozik, az anyák és apák szerepének változásaival a kora gyermekkori időszakban, továbbá a perinatális veszteségekkel, azok következményeivel, terápiás lehetőségeivel. A kurzus során továbbá bemutatásra kerül a halál és haldoklás szociológiája, a haldokló kísérése, az otthoni és a kórházi halál kérdése, a hospice. A halálhoz kapcsolódó átmeneti rítusok, a temetés formáinak változása, jelentősége. Gyász a családban, a gyász feldolgozásának lépcsőfokai. A tárgy megadott óraszámából két óra előre rögzített előadás formájában kerül megosztásra a hallgatókkal.					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: Alapvető ismeretei vannak a családokkal kapcsolatos korszerű interdiszciplináris területeken, a pszichológiai, pedagógiai, szociológiai, demográfiai, történelmi, kulturális antropológiai, néprajzi, művészeti, etikai, vallástudományi és egyéb családtudományi vagy családokkal foglalkozó tudományágakban. Ismeri a család és a társadalom egyéb rendszerei közötti kapcsolatokat, a család társadalmi és kulturális kontextusának alapvető összefüggéseit. Szakmai munkája során nyitott és empatikus. Egyéni és családi önismereti igény jellemzi. Elkötelezett a társadalmi egyenlőség, a demokratikus értékek, a jogállamiság és az európai érték közösség mellett.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: szóbeli prezentáció és annak írásbeli benyújtása Megoldandó feladatok száma: -2					
Jelenléti kötelezettség: Az oktatott alkalmak 75%-án való jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.					
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: Az előadásokon való aktív jelenlét. Egy 15 perces prezentáció készítése, illetve az abból készített írásbeli beadandó benyújtása. A félévvégi eredménybe 50-50%-ban számítanak be a feladatok. Az osztályzat kialakításának módja: gyakorlati jegy.					

Vizsgakövetelmények: gyakorlati jegy.

Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája:

Kötelező irodalom:

- A család 210-307. In Ariés, Philippe: Gyermek, család, halál Gondolat, 1987.
- Kisdi Barbara (szerk): Létkérdések a születés körül
- Balogh Klára: Az egyén gyásza a család rendszerében <http://www.csaladterapia.hu/content/dr-balogh-kl%C3%A1ra-egy%C3%A9n-gy%C3%A1sza-csal%C3%A1d-rendszer%C3%A9ben>
- Singer, M. (2016) Ki vigasztalja meg a gyerekeket? Válás és gyász a családban. HVG Könyvek, Budapest.
- Bereczkei Tamás: Evolúciós pszichológia Osiris, 2003
- Hegedüs Katalin: Létezik-e jó halál? 2017
- Csikós Ágnes (szerk.) Palliatív ellátás. 2022.

Ajánlott irodalom:

- Egymást vigasztalva. Hogyan néz szembe a család a gyással? In: Buczholczné Szombathy M. & Midling A. (szerk.) Mozaik I. Válogatott tanulmányok a szociális és családsegítő tevékenység köréből (Budapest: Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Tanszék & Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány). pp.136–148.
- Komlósi Piroska: Veszteségek kezelése a családban. In: Fodor Katalin (szerk): Az egészséges családokért-személyiségfejlesztés V. 21-52 old.
- Pilling János (szerk.) (2003): Gyász. Budapest, Medicina
- Kast, Verena (2009): A gyász. Budapest, Park Könyvkiadó
- Tóth O. (1997) A szülővé válás szociológiai összefüggései. In: Hidas Gy. (szerk.) A megtermékenyítéstől a társadalomig. Dinasztia kiadó, Bp., 49-55.o.
- Csóka Szilvia: Kötődésmélet és szoptatás. In: Török Sz, Kun J (szerk): Fejezetek a laktációs szaktanácsadó képzés törzsanyagához. Semmelweis Egyetem, 2012. ISBN: 978-963-9129-78-8.

Simmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Interdiszciplináris családtudományi mesterképzési szak					
Tárgy neve: Életfordulók II.: kapcsolatlétesítés, kapcsolatbomlás Rövidített neve: Életfordulók II. Angol neve: Life transitions II: the establishemnt and dissolution of relationships Német neve: Lebenszyklus II: Phasen der Beziehungen (von der Anfangsphase bis zur Trennung) Kódja: MIKOIDCT012_2M					
Tantárgyfelelős neve, beosztása, (szervezeti egység): Pilinszki Attila, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet) Oktatók neve, beosztása: Pilinszki Attila, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)					
Tantárgyfélév: 3./őszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: írásbeli kollokvium	Óraszám: 12 elmélet (10+2)	Jelleg: kötelező	Kredit: 4
Tantárgy felvételének előkövetelménye: Életfordulók I : születés halál					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A tantárgy célja a kapcsolatok létesítését és azok esetleges felbomlását befolyásoló tényezők és dinamikák tárgyalása. A családi formák pluralizációja következtében a témát érintő kutatások és a szakpolitikai döntéshozatal során egyaránt kiemelt fontosságú a meghatározó demográfiai trendek és a különböző családi konstellációk specialitásainak ismerete. A tárgy keretében a családi életet érintő döntési opciók (szingli vs kapcsolat; élettársi kapcsolat vs házasság; gyermekvállalás vs gyermektelenség; stb) mentén vizsgáljuk a pluralizáció sajátosságait és annak következményeit. A tárgy célja továbbá a családbomlásban érintett szülők és gyermekek jellemzőinek, a válás különböző családtagokra gyakorolt hatásának, a különválást követő szülői magatartás tárgyalása.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: <ul style="list-style-type: none"> - Partnerkapcsolatok alakulása - Együttéléssel, házassággal, gyermekvállalással kapcsolatos attitűdök a magyar társadalomban - demográfiai trendek - Családformák pluralizációja – döntési opciók sokszorozódása - Párkapcsolati stabilitás és instabilitás - A válásban érintett családok jellemzői, a válás következményei - Válás utáni szülőség <p>A tárgy megadott óraszámából két óra előre rögzített előadás formájában kerül megosztásra a hallgatókkal.</p>					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: Ismeri a családi rendszerek, a családi kapcsolatok működés elméleteit. Ismeri a család és a társadalom egyéb rendszerei közötti kapcsolatokat, a család társadalmi és kulturális kontextusának alapvető összefüggéseit. Ismeri a különféle családformák és alternatív együttélési módok sajátos működését, és segítségük sajátos szempontjait. Ismeri a családokkal kapcsolatos interdiszciplináris csapatmunka, univerzális és célzott intervenció programok, szolgáltatások tervezésének és koordinációjának elméletét és gyakorlatát. Ismeri a hatékony szakmai kommunikáció eszközeit. Ismeri az etikai normákat és alkalmazásuk szabályait a családokkal folytatott munka különböző szinterein. Hatékony gyakorlati együttműködésre képes a családokkal foglalkozó egyéb tudományágak és segítő szakmák képviselőivel. Szakmai munkája során nyitott és empátikus. Elkötelezett a társadalmi egyenlőség, a demokratikus értékek, a jogállamiság és az európai értékű közösség mellett.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: -					
Jelenléti kötelezettség: (távmaradás pótlásának lehetősége, ha van) Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.					
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: kollokvium					

Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.

Vizgakovetelmények: írásbeli kollokvium

Témakörök:

- Partnerkapcsolatok alakulása
- együttéléssel, házassággal, gyermekvállalással kapcsolatos attitűdök a magyar társadalomban
- demográfiai trendek
- Családformák pluralizációja – döntési opciók sokszorozódása
- Párkapcsolati stabilitás és instabilitás
- A válásban érintett családok jellemzői, a válás következményei
- Válás utáni szülőség

Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája:

Kötelező irodalom:

- Kovács, É., Balog, P., Mészáros, E., & Kopp, M. (2013). A házastársi, élettársi és elvált családi állapot összefüggései a mentális egészséggel. *Mentálhigiéne és pszichoszomatika*, 14(3), 205-230.
- KSH (2019) A válások demográfiai jellemzői. <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/stattukor/valas17.pdf> Letöltve: 2020. 04. 09.
- Pilinszki, A. (2014). A párkapcsolati instabilitást meghatározó tényezők. Doktori disszertáció. ELTE TÁTK, Budapest. 2.1 és 2.2 fejezet. 22-50.
- Vaskovics, L. (2014). Családszerkezeti átalakulások európai kitekintésben. *Szociológiai szemle*, 24(1), 5-39.

Ajánlott irodalom:

- Bukodi, E. (2004). *Ki, mikor, kivel (nem) házasodik?: párválasztás Magyarországon*. Századvég Kiadó, Budapest.
- Lamela, D., & Figueiredo, B. (2016). Coparenting after marital dissolution and children's mental health: a systematic review. *Jornal de Pediatria*, 92(4), 331-342.
- Mortelmans, D., Matthijs, K., Alofs, E., & Segaert, B. (Eds.). (2016). *Changing family dynamics and demographic evolution: The family kaleidoscope*. Edward Elgar Publishing

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Interdiszciplináris családtudományi mesterképzési szak					
Tárgy neve: Önkéntesség, civil szféra Rövidített neve: Önkéntesség Angol neve: Voluntary work, the non-profit sector Német neve: Freiwilliges Engagement und zivilgesellschaftliches Handeln Kódja: MIKOIDCT029_1M					
Tantárgyfelelős neve, beosztása, (szervezeti egység): Török Gábor Pál, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet) Oktatók neve, beosztása: Soltész Anikó (külsős oktató)					
Tantárgyfélév: 4./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: kollokvium	Óraszám: 10 elmélet (8+2)	Jelleg: kötelező	Kredit: 3
Tantárgy felvételének előkövetelménye: -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A tantárgy célja a civil- és a nonprofit szervezetek kialakulásával és működésével kapcsolatos hazai- és nemzetközi irányzatok bemutatása, az önkéntesség fogalmának és az önkéntes munka lehetőségeinek feltárás. A tantárgy keretében a hallgatók megismerhetik az egyéni és csoportos társadalmi cselekvést, illetve felelősségvállalást ösztönző folyamatokat, részletes ismereteket kapnak a civil- és nonprofit szervezetek környezetéről, működéséről, szerepükről a helyi problémák megoldásában, a társadalmi innováció fogalmáról és példáiról.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: A civil szféra jellegzetességei-pluralizmus, sokszínűség, részvétel és demokratikus kontroll Állam és a civilek: szabályozás, felügyelet, ellenőrzés, támogatás Civilek, egyház, köztisztviselők- A civil világ és az önkéntesség alapfogalmai A közösségek intézményesülésének lehetőségei-a civil szervezetek lehetséges jogi formái Az önkéntesség szerepe-egyén, csoport, társadalom Finanszírozás és fenntarthatóság: szolgáltatások értékesítése, a tevékenység mérése Társaink a civilek: kik, és miben segíthetnek nekünk és a klienseinknek? Társadalmi innováció, társadalmi vállalkozások A tárgy megadott óraszámából két óra előre rögzített előadás formájában kerül megosztásra a hallgatókkal.					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: Ismeri a családokkal kapcsolatos interdiszciplináris csapatmunka, univerzális és célzott intervenciók programok, szolgáltatások tervezésének és koordinációjának elméletét és gyakorlatát. Ismeri a családokat támogató rendszerekben folyó munka formáit, kereteit és hazai alapintézményeit. Ismeri a hatékony szakmai kommunikáció eszközeit. Képes önismerete, elméleti és módszertani tudásanyagával integrálásával, etikusan végezni munkáját. Felelősséget vállal a párok és családok jóllétéért. Készséggel vállal munkát interdiszciplináris teamben.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: 1 beadandó esszé					
Jelenléti kötelezettség: (távmaradás pótlásának lehetősége, ha van) Az oktatót alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.					
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: beadandó esszé.					
Vizsgakövetelmények: Beadandó készítése a következő vázlat alapján: <ul style="list-style-type: none"> • Munkám és a civil szervezetek-A kooperáció lehetőségei és korlátai –(ha vannak a területhez kapcsolódó civil szervezetek) • Ha nincsenek: 					

- Kik segíthetnének-miben? Hiánypótló civil szervezetek és önkéntes közreműködés -a .....ban érintettek ellátásában
- Egy intézmény-és civil szervezet együttműködésének elemzése
- „Ne azt kérdezd...az önkéntesség terjesztésének és fejlesztésének lehetőségei munkánkban
- A Sozial Marie hazai pályázói közül válasszon egyet, amely illeszkedik a tevékenységéhez, és mutassa be az adaptáció feltételeit.
- Egy társadalmi innováció, vagy innovatív társadalmi vállalkozás bemutatása
- A Ritók Nóra jelenség elemzése-ajánlott irodalom/kutatás alapján

Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája:

Kötelező irodalom:

- Bartal Anna Mária: Nonprofit elméletek, modellek és trendek. Századvég kiadó, Budapest, 2005. 45-112, 185-213 old. ISBN: 963 7340 04 1
- Anheier, H. K. – Glasius, M. – Kaldor, M. (szerk.): Globális Civil Társadalom I. Typotex kiadó, Budapest, 2004. 17-85., 286-323 old.
- Utasi Ágnes: A bizalom hálója. Mikrotársadalmi kapcsolatok, szolidaritás. Budapest. Új Mandátum Könyvkiadó, 2002. 68-73. old.
- Kuti Éva – Jenei György: A civil szféra szerepe a magán- és a közszféra működésének összehangolásában. Tanulságok és javaslatok. In: Báger Gusztáv – Czakó Erzsébet (szerk.): A közszféra és a gazdaság versenyképessége. Empirikus eredmények és tanulságok. Állami Számvevőszék, Budapest, 2010. 100-153. old.
- Másként vállalkozók? Társadalmi vállalkozók ma Magyarországon. Huszák Loretta Ph.D Corvinus Közgazdaságtudományi Egyetem Gazdálkodástudományi kar https://mersz.hu/dokumentum/matud_147/
- Kosziczky-Veresné-Balaton: A társadalmi innováció vizsgálatának tapasztalatai és fejlesztési lehetőségei https://unipub.lib.uni-corvinus.hu/2952/1/VT_2017n6-7p15.pdf
- Fülöp Katalin: Üzleti és nonprofit szervezetek teljesítményértékelése Magyar Vállalkozás-fejlesztési Alapítvány. <https://www.mva.hu/konyvek/>

Ajánlott irodalom:

- Fukuyama, Francis: Bizalom: A társadalmi erények és a jólét megteremtése (ford. Somogyi Pál László). Budapest. Európa Könyvkiadó, 1997. 13-27., 42-68. old.
- Kákai László: Kik vagyunk mi? Civil szervezetek Magyarországon. Publikon Kiadó, Budapest, 2009. ISBN 9789638833280
- Czike Klára, Bartal Anna Mária: F Önkéntesek és non-profit szervezetek Civitalis Egyesület Budapest 2005. ISBN 96386770 07
- Foglalkoztatáspolitikai és a nonprofit szervezetek Kopint-Datorg Konjunktúra-kutatási Alapítvány, Külgazdaság Szerkesztősége 2007
- L. Ritók Nóra Kettészakadt világ
- Láthatatlan Magyarország
- Minden gyerek számít
- <https://l.ritoknora.hu/videok/>

Simmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Interdiszciplináris családtudományi mesterképzési szak					
Tárgy neve: Egyszülős családok, örökbefogadás, mozaikcsalád					
Rövidített neve: Egyszülős					
Angol neve: Single parent families, adoption, patchwork families					
Német neve: Alleinerziehende Familie, Adoption, Mosaikfamilien					
Kódja: MIKOIDCT030_1M					
Tantárgyfelelős neve, beosztása, (szervezeti egység): Semsey Gábor, mesteroktató (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)					
Oktatók neve, beosztása: Hegedüs Réka, ügyvivő szakértő (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)					
Tantárgyfélév: 4./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: szóbeli kollokvium	Óraszám: 10 elmélet (8+2)	Jelleg: kötelező	Kredit: 3
Tantárgy felvételének előkövetelménye : -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A képzés fókuszja egyfelől a hagyományostól eltérő, alternatív családformák, gyermekvállalási lehetőségek megismerésére, jellemzőinek, kialakulásuk előzményeinek bemutatására helyeződik, másfelől törekszik a legkorszerűbb szakmai ismeretek átadására, a hallgatók érzékenyítésére. A tantárgy célja összefüggéseiben bemutatni a családformák közötti kapcsolódásokat, átmeneteket.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: A félév során a következő témák feldolgozása kerül a fókuszba: <ul style="list-style-type: none"> - Alternatív családformák, együttélési formák (egyszülős családok, örökbefogadó családok, mozaikcsaládok) kialakulása, jellemzői - A felsorolt családformák jellegzetességei, speciális nehézségei, a rájuk szabott támogatási formák (gyakorlati és mentális támogatás) - A társadalmi környezet, érzékenyítés - Férfi és női szerepek a nem hagyományos családokban - Nem hagyományos gyermekvállalási formák (IVF, donorsejt, béranyaság, egyedüli gyerekvállalás, cohabiting) - Kommunikáció a tágabb családdal, a külvilággal - Szociokulturális, demográfiai jellegzetességek A tárgy megadott óraszámából két óra előre rögzített előadás formájában kerül megosztásra a hallgatókkal.					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: Ismeri a családi rendszerek, a családi kapcsolatok működés elméleteit. Ismeri a család és a társadalom egyéb rendszerei közötti kapcsolatokat, a család társadalmi és kulturális kontextusának alapvető összefüggéseit. Ismeri a különféle családformák és alternatív együttélési módok sajátos működését, és segítségük sajátos szempontjait. Ismeri a családokat támogató rendszerekben folyó munka formáit, kereteit és hazai alapintézményeit. Felelősséget vállal a párok és családok jóllétéért. Elkötelezett a társadalmi egyenlőség, a demokratikus értékek, a jogállamiság és az európai értékkezőség mellett. Elméleti és módszertani ismereteinek birtokában, szakmai kapcsolatrendszerén keresztül autonóm módon felelősen alkalmazza a családokkal való foglalkozás során hatékony feladatmegoldást elősegítő preventív és korrekatív módszereket.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: -					
Jelenléti kötelezettség: (távolszolgálat pótlásának lehetősége, ha van) Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.					
Félévvégi aláírás, valamint az osztályzat kialakításának módja:					

Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás, kollokvium egytől ötig terjedő skálán való értékelése.

Vizgakovetelmények: szóbeli kollokvium. csoportos vizsga. A vizsga során párokban mutatnak be a hallgatók az előadásokon elsajátított témák és esetek kapcsán az adott családformákhoz, élethelyzetekhez kapcsolódó elakadásokat, összefüggéseket és ezekkel kapcsolatban a segítő hálóban rendelkezésre álló támogatási javaslatokat, lehetőségeket
Tételsor vagy témakörök leírása

- Az alternatív családformákra vonatkozó fogalmak, trendek
- Az alternatív családformák leggyakoribb megjelenési formái, jellegzetességei
- Demográfiai trendek a mai magyar társadalomban és a világban
- Az egyszülős családok speciális erősségei, nehézségei
- A mozaik családok speciális erősségei, nehézségei
- Az örökbefogadó családok speciális erősségei, nehézségei
- A megváltozott családi kötelék jellemzői a hagyományostól eltérő családformákban
- A nem hagyományos gyermekvállalási formák (IVF, donorsejt, béranyaság)

Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája:

Kötelező irodalom:

- Földházi Erzsébet (2009) Az első házasságkötés után. A párkapcsolatok dinamikája, egyszülős családok kialakulása és megszűnése Magyarországon a 20. század második felében. Doktori (PhD) értekezés, Budapesti Corvinus Egyetem, Szociológia Doktori Iskola.
- Keresztes-Takács Orsolya és Nguyen Luú Lan, Anh (2017) Az örökbefogadás szociálpszichológiai megközelítése: Interszekcionalitás az örökbefogadásban. *Alkalmazott pszichológia*, 17 (2). pp. 53-69.
- Monostori Judit: Az egyszülős családdá válás az életútban és annak demográfiai meghatározói In: *Demográfia*, 2015/1
- Vukovich Gabriella: Egyedülálló szülők és gyermeküket egyedül nevelő szülők TÁRKI 2006
- Szalma, I. (2014) A gyermekvállalás társadalmi normái és a mesterséges megtermékenyítéssel kapcsolatos attitűdök vizsgálata Magyarországon és Európában. [The social norms of childbearing and attitudes on assisted reproduction in Hungary and in Europe] In.: *Replika* 2014/ 85-86, 35-57.
- Bogár Zsuzsa (2011) Az örökbefogadás lélektana, Ágacska Alapítvány, Budapest.
- Bárti Anna és Ribiczey Nóra (szerk.) (2021): *Családhatózó – A sokszínűség pszichológiája*, Open Books

Ajánlott irodalom:

- Cziegler Orsolya (2010): *Egyedül nevelem*. Budapest, Saxum Kiadó.
- socio.hu „Ép család” vita
- Bogár Zsuzsa (2017): *Mozaik a családom*, Mozaikcsalád Alapítvány, Bu
- Neményi Mária – Takács Judit *Örökbefogadás és diszkrimináció Magyarországon*, Esély, 2015. 67.-96.
- Kovács, Barbara (2017) *Mozaikcsaládokon belüli kapcsolatok és funkciói: képes-e a mozaikcsalád beteljesíteni a családok által elvárt funkciókat, és létrejöhet-e egy jól működő család?* BA/BSc szakdolgozat, BCE Társadalomtudományi és Nemzetközi Kapcsolatok Kar, Szociológia és Társadalompolitika Intézet.

Simmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Interdiszciplináris családtudományi mesterképzési szak					
Tárgy neve: Fejlődépszichológia Rövidített neve: Fejlődépszichológia Angol neve: Developmental Psychology Német neve: Entwicklungspsychologie Kódja: MIKOIDCT004_1M					
Tantárgyfelelős neve, beosztása (szervezeti egység): Danis Ildikó, tudományos főmunkatárs (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet) Oktatók neve, beosztása: Papp Zsuzsanna Katalin, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)					
Tantárgyfélév: 1./őszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: szóbeli kollokvium	Óraszám: 14 elmélet (11+3)	Jelleg: kötelező	Kredit: 4
Tantárgy felvételének előkövetelménye : -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A tantárgy célja, hogy az egyéni és családi fejlődés közötti összefüggések áttekintésével magasabb szintre emelje és rendszerezze a modern fejlődépszichológia alapvető ismereteit, továbbá hogy bemutassa ezen ismereteknek a hasznosságát a családtudományi szakemberek szerepének és feladatainak tükrében.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: A pszichológiai tárgyak első félévének (fejlődépszichológiai blokk) célja, hogy rendszerezze a klasszikus és a modern alkalmazott fejlődésemleletek ismereteit, a fejlődés dinamikáját magyarázó mechanizmusokat, folyamatokat. Ezek után a modern alkalmazott fejlődésemleletek (élethossziglani fejlődés, egyén-környezet tranzakcióelmélet, rendszerszemlélet, reziliencia) perspektívájából ismertesse a személyiség fejlődésének fő tematikáit (pl. kognitív és morális fejlődés, szülő-gyermek és partnerkapcsolati kötődés, társas kapcsolatok, érzelem- és viselkedésszabályozás, mentalizáció), életfeladatait, kihívásait, a markánsan befolyásoló életkori eseményeket, környezeti hatásokat, a gyakran felmerülő problémákat és a segítő beavatkozás lehetőségeit. A kurzus áttekinti az életút különböző életszakaszaiban a fejlődés több szintjén (az egyéni, a diádikus, a triádikus és a magasabb rendű családi szinteken) megfigyelhető fejlődési folyamatok és működésmódok összefüggéseit. A kurzus nagyban épít a hallgatók korábbi, illetve otthon önállóan elsajátított alapvető fejlődéslélektani ismeretanyagára. A tantárgy a fejlődéslélektani folyamatokat a család, a rendszerszemléletű megközelítés kontextusában mutatja be és értelmezi. Elsődleges cél a munka során tapasztalt folyamatok konceptualizálásában a modern fejlődésemleletek gyakorlati alkalmazásának ösztönzése. A tárgy megadott óraszámából három óra előre rögzített előadás formájában kerül megosztásra a hallgatókkal.					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: Alapvető ismeretei vannak a családokkal kapcsolatos korszerű interdiszciplináris területeken, a pszichológiai, pedagógiai, szociológiai, demográfiai, történelmi, kulturális antropológiai, néprajzi, művészeti, etikai, vallástudományi és egyéb családtudományi vagy családokkal foglalkozó tudományágakban. Ismeri a családi rendszerek, a családi kapcsolatok működés elméleteit. Ismeri a családokat támogató rendszerekben folyó munka formáit, kereteit és hazai alapintézményeit. Képes családtudományi kutatások tervezésére, kivitelezésére és feldolgozására.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: -					
Jelenléti kötelezettség: (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van) Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás					
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: szóbeli kollokvium egytől ötig terjedő skálán való értékelése					
Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.					
Vizsgakövetelmények: kollokvium (szóbeli) vizsga					

Tételsor vagy témakörök leírása:

- A legfontosabb klasszikus fejlődési modellek alapvetései
- Az élethossziglani fejlődés elméletei (lifespan, lifecourse)
- Az egyén és környezete közötti tranzakcióelmélet alapvetései
- Rendszerszemlélet a társadalomtudományokban és a fejlődépszichológiában
- Sérülékenység és reziliencia, a fejlődési pszichopatológia alapjai
- A kognitív és a morális fejlődés néhány fontos mérföldköve
- Kötődés az életúton át: a szülő-gyermek és a partnerkapcsolati kötődés
- Az érzelem- és viselkedésszabályozás fejlődése az életúton át (mentalizáció)

Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája:**Kötelező irodalom:**

- Allen, J. G., Fonagy, P., Bateman, A. W. (2011). Mentalizáció a klinikai gyakorlatban. Oriold és Társai, Budapest. 25-106.
- Cole, M., Cole, S.R. (2006) Fejlődéslélektan. Osiris, Bp. Piaget szakaszai: 180., 350., 482., 644., Szociális szabályok, gondolkodás és viselkedés: 560-573

https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_520_pszichologia_pedagogusoknak/ch05s02.html

- Danis, I., Farkas, M., Oates, J. M. (2011). Koragyermekkorai fejlődés: hogyan gondolkodjunk róla? In: Danis I., Farkas, M., Herczog, M., Szilvási, L. (szerk.) Biztos Kezdet Kötetek II.: A koragyermekkorai fejlődés természete: fejlődési lépések és kihívások. Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet, Budapest. 24-67. <https://mek.oszk.hu/14800/14806/14806.pdf>
- Danis, I., Kalmár, M. (2020). Modern alkalmazott fejlődéseméletek. Fejlődési modellek és nézőpontok a minőségi gyakorlati munka háttérben. In: Danis, I., Németh, T., Prónay, B., Góczán-Szabó, I., Hédervári-Heller, É. (szerk.) A kora gyermekkorai lelki egészség támogatásának elmélete és gyakorlata I-II. Semmelweis Egyetem EKK Mentálhigiéné Intézet, Budapest. 46–81. <https://semmelweis.hu/mental/files/2020/12/Kora-gyermekkorai-lelki-egeszseg-I-kotet.pdf>
- Danis, I., Kalmár, M. (2020). A fejlődési pszichopatológia alapjai. Kockázati és védőtényezők, sérülékenység és reziliencia a kora gyermekkorban. In: Danis, I., Németh, T., Prónay, B., Góczán-Szabó, I., Hédervári-Heller, É. (szerk.) A kora gyermekkorai lelki egészség támogatásának elmélete és gyakorlata I-II. Semmelweis Egyetem EKK Mentálhigiéné Intézet, Budapest. 108–136. <https://semmelweis.hu/mental/files/2020/12/Kora-gyermekkorai-lelki-egeszseg-I-kotet.pdf>
- Hámori E. (2015) A kötődésemélet perspektívái. Animula, Bp. (Felnőtt kötődésről kötelező: 125-142., többi fejezet ajánlott)
- Tóth, I. (2011). Az érzelmi-társas kapcsolatok fejlődése: korai gondozás és kötődés. In Danis, I., Farkas, M., Herczog, M., Szilvási, L. (szerk.) Biztos Kezdet Kötetek I.: Génektől a társadalomig: a koragyermekkorai fejlődés színterei. Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet, Budapest. 320–372. <https://mek.oszk.hu/14800/14803/14803.pdf>
- Walsch F. (2016) A családi rugalmasság erősítése. Animula, Budapest. 9-29., 59-76., 159-177.

Ajánlott irodalom:

- Bowlby, John: A biztos bázis. Animula, Budapest, 2009
- Cole, M., Cole, S.R. (2006) Fejlődéslélektan. Osiris, Bp.
- Danis, I., Kalmár, M. (2011). A fejlődés természete és modelljei. In: Danis I., Farkas, M., Herczog, M., Szilvási L. (szerk.) Biztos Kezdet Kötetek I.: Génektől a társadalomig: a koragyermekkorai fejlődés színterei. Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet, Budapest. <https://mek.oszk.hu/14800/14806/14806.pdf>
- Ferenczi, Sz., Németh, T. (2020). Az önszabályozás alakulása és jelentősége kora gyermekkorban. In: Danis, I., Németh, T., Prónay, B., Góczán-Szabó, I., Hédervári-Heller, É. (szerk.) A kora gyermekkorai lelki egészség támogatásának elmélete és gyakorlata I-II. Semmelweis Egyetem EKK Mentálhigiéné Intézet, Budapest. <https://semmelweis.hu/mental/files/2020/12/Kora-gyermekkorai-lelki-egeszseg-I-kotet.pdf>
- Hajduska Marianna (2010) Krízislélektan. Eötvös Kiadó, Bp. 37-173.
- Horváth-Szabó K. (2007): 'A harmadik utazás: az öregkor ideje', in: Horváth-Szabó K. (2007) Vallás és emberi magatartás. (Piliscsaba: PPKE), pp. 146–183.

- Le Breton, D. (2010). Serdülők világa. Pont Kiadó
- Mérei F., V. Binet Á. (2003): Gyermeklélektan. (Budapest: Medicina)
- Molnár Éva (2009). Az önszabályozás értelmezési és elméleti megközelítései. Magyar Pedagógia, 109. évf. 4. szám 343–364. http://www.magyarpedagogia.hu/document/Molnar_MP1094.pdf
- Oates, J.M. (2010). Kötődési kapcsolatok. Fókuszban a kisgyermekkor 1. Bernard van Leer Foundation – NCSSZI http://files.nevelestudomanyi-tanszek.webnode.hu/200000295-7601576f93/ECiF1_Hungarian_Oates.pdf
- Tóth, I. (2020). Korai kötődés, társas kapcsolatok és lelki egészség – Legújabb fejlemények. In Danis, I., Németh, T., Prónay, B., Góczán-Szabó, I., Hédervári-Heller, É. (Szerk.) A kora gyermekkori lelki egészség támogatásának elmélete és gyakorlata I. Fejlődéseméletek és empirikus eredmények. Semmelweis Egyetem EKK Mentálhigiéné Intézet, Budapest. 244–268. https://semmelweis.hu/mental/files/2020/12/Kora-gyermekkori-lelki-egeszseg_I-kotet.pdf
- Pléh, Cs. (2010) A lélektan története. Budapest, Osiris
- Ribiczey N. (2008) A rizikótényezőktől a protektív mechanizmusokig: A reziliencia fogalmának alakulása a pszichológiában. Alkalmazott Pszichológia, 10(1-2): 161-171. http://ap.elte.hu/wp-content/uploads/2012/09/APA_08_1-2.pdf
- Vikár György: Az ifjúkor válságai. Animula, 1999.
- Vajda Zs. (2006). A gyermek pszichológiai fejlődése. Helikon, Budapest

Átfogó life span kézikönyvek

- Carol K. Sigelman and Elizabeth A. Rider (2017) Life-Span Human Development, Ninth Edition. Cengage Learning.
- Kathleen Stassen Berger (2014) The Developing Person Through the Life Span. Worth Publishers
- Robert S. Feldman (2017) Development Across the Life Span. Eighth Edition. Pearson

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Interdiszciplináris családtudományi mesterképzési szak					
Tárgy neve: Személyiség- és szociálpszichológia Rövidített neve: Szocpszicho Angol neve: Personality and social psychology Német neve: Persönlichkeits- und Sozialpsychologie Kódja: MIKOIDCT013_1M					
Tantárgyfelelős neve, beosztása, (szervezeti egység): Danis Ildikó, tudományos főmunkatárs (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet) Oktatók neve, beosztása: Albert Ildikó Fruzsina, egyetemi tanár (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet) Jáki Zsuzsanna, egyetemi adjunktus (SE EKK, Mentálhigiéné Intézet)					
Tantárgyfélév: 2./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: írásbeli kollokvium	Óraszám: 14 elmélet (12+2)	Jelleg: kötelező	Kredit: 4
Tantárgy felvételének előkövetelménye : -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A tantárgy célja, hogy az egyéni, családi és tágabb közösségi működésmódok közötti összefüggések áttekintésével magasabb szintre emelje és rendszerezze a modern személyiség- és szociálpszichológia alapvető ismereteit, továbbá hogy bemutassa ezen ismereteknek a hasznosságát a családtudományi szakemberek szerepének és feladatainak tükrében.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: A pszichológiai tárgyak második félévének (a személyiséglélektani és szociálpszichológiai blokk) témája a személyiség különböző modelljeinek, valamint a személyiség, mint önszabályozó és társas-kapcsolati rendszer fejlődésének rövid bemutatása. A kurzus kitér a lelki egészség, a stresszel való megküzdés, a személy erőforrásainak egyéni és kapcsolati rendszerszintű megközelítéseire, és ezek családi vonatkozásaira. Emellett célunk annak bemutatása, hogy gondolatainkat, érzéseinket és viselkedésünket milyen elemi módon befolyásolja csoport-hovatartozásunk és tágabb társas környezetünk. A társas kontextus olyan szociálpszichológiai jelenségek magyarázatában érhető tetten, mint a sztereotípiák és az előítéletek kialakulása, a társas identitás, a csoportnormák és konformitás, a társas hierarchia, a proszociális viselkedés és az agresszió. A tárgy megadott óraszámából két óra előre rögzített előadás formájában kerül megosztásra a hallgatókkal (online anyagok, konkrét kapcsolódásuk az órai ppt-kben feltüntetve).					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: Alapvető ismeretei vannak a családokkal kapcsolatos korszerű interdiszciplináris területeken, a pszichológiai, pedagógiai, szociológiai, demográfiai, történelmi, kulturális antropológiai, néprajzi, művészeti, etikai, vallástudományi és egyéb családtudományi vagy családokkal foglalkozó tudományágakban. Ismeri a családi rendszerek, a családi kapcsolatok működés elméleteit. Ismeri a család és a társadalom egyéb rendszerei közötti kapcsolatokat, a család társadalmi és kulturális kontextusának alapvető összefüggéseit. Képes a családok és a bennük élő egyének helyzetének, erőforrásainak és nem patológiás szintű működési zavarainak feltárására, differenciált, rendszerszemléletű, a társadalmi és kulturális kontextust figyelembe vevő leírására.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: -					
Jelenléti kötelezettség: (távolaradás pótlásának lehetősége, ha van) Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.					
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás, kollokvium egytől ötig terjedő skálán való értékelése.					
Vizsgakövetelmények: írásbeli kollokvium – rövidebb esszékérdések megválaszolása.					

Tételsor vagy témakörök leírása:

- A személyiség klasszikus és modern elméletei
- Riemann személyiségelmélete
- Lelki egészség: a stresszel való megküzdés lehetőségei
- Analitikus személyiségelmélet
- Kognitív behaviorista személyiségelmélet
- Humanisztikus személyiségelmélet
- Csoportfolyamatok általános jellemzői: a szociálpszichológia alapvető tárgya
- Személyészelelés
- Csoportészelelés
- Attitűdök
- A sztereotípiák és az előítéletek kialakulása
- Társas identitás, csoportnormák és konformitás
- Proszociális viselkedés és agresszió

Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája:**Kötelező irodalom:**

- Carver, C.S. – Scheier, M. F. (2006) Személyiségpszichológia. Osiris (aktuális félévben kijelölt részek)
- Mirnics Zsuzsanna (2006) A személyiség építőkövei. Típus-, vonás- és biológiai elméletek. 15-80.o. <http://mek.niif.hu/04800/04808/04808.pdf>
- Smith, E. R., Mackie, D. M., & Claypool, H. (2016). Szociálpszichológia. Eötvös Kiadó, Budapest. (1. 3. 4. .5. 6. 8. 9. 10. 13. 14. fejezetek) <https://www.scribd.com/document/577507502/Konyv-Szocialpszichologia-Smith-Mackie-Claypool-2016-PDF>
- Alvord, M. K., & Grados, J. J. (2005). Enhancing resilience in children: A proactive approach. Professional Psychology: Research and Practice, 36, 238–245. <http://dx.doi.org/10.1037/0735-7028>. 36.3.238

Ajánlott irodalom:

- Danis, I., Farkas, M., Herczog, M., Szilvási, L. (szerk.)(2011). Biztos Kezdet Kötetek II.: A koragyermekkorai fejlődés természete: fejlődési lépések és kihívások. Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet, Budapest. (aktuális félévben kijelölt részek)
- N. Kollár, Katalin és Szabó, Éva (2004) Pszichológia pedagógusoknak. Letölthető pdf-ben a Tankönyvtárból! (aktuális félévben kijelölt részek)
- Csepeli György (2014) Szociálpszichológia mindenkiben. Kossuth Kiadó
- Forgács József (2007) A társas érintkezés pszichológiája. Kairosz Kiadó
- Gyöngyösiné Kiss E. – Oláh A. (szerk.) Vázlatok a személyiségről - a személyiséglélektan alapvető irányzatainak tükrében. Új Mandátum Kiadó, Budapest
- Szakács, F. – Kulcsár, Zs. (szerk.) Személyiségelméletek. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.

Simmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Interdiszciplináris családtudományi mesterképzési szak					
Tárgy neve: Családpaszichológia, családi rendszerszemlélet					
Rövidített neve: Családpaszicho					
Angol neve: Family psychology, family systems theory					
Német neve: Familienpsychologie, systemischer Ansatz					
Kódja: MIKOIDCT014_1M					
Tantárgyfelelős neve, beosztása, (szervezeti egység): Danis Ildikó, tudományos főmunkatárs (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)					
Oktatók neve, beosztása: Papp Zsuzsanna Katalin, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)					
Tantárgyfélév: 2./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: szóbeli kollokvium	Óraszám: 16 elmélet (12+4)	Jelleg: kötelező	Kredit: 5
Tantárgy felvételének előkövetelménye : -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A tárgy keretében a családról, mint a bronfenbrenneri humánökológiai modell fókuszában álló mikrorendszerrel gondolkodunk, és e kontextusban tekintjük át a családi rendszerszemlélet alapfogalmait, a családi rendszerekkel kapcsolatos különböző elméleteket, interdiszciplináris ismereteket, a rendszerszerű működés sajátosságait, a családi fejlődés fázisait. A hallgatók képessé válnak arra, hogy az elméleteket megismerve, azokat kritikusán értékeljék, és saját szakmai tevékenységük során adekvátan alkalmazzák, továbbfejlesszék.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: A félév során a következő témák családi rendszerszemléletű feldolgozása kerül a fókuszba: <ul style="list-style-type: none"> - a Bronfenbrenner-féle humánökológiai modell, - általános és családi rendszerszemlélet, annak fő fogalmai, mechanizmusai, - a család fejlődési fázisai: életciklusok, lifespan, lifecourse elméletek a család szempontjából; - A szülővé válás pszichológiai és társadalmi háttere - a családi rendszer struktúrájának és működésének feltérképezési lehetőségei, szempontjai - a McMaster-modell és az Olson-modell mint a családi működés leírására alkalmas két koncepció - gyerekek szerepe a családi rendszerekben - rendszerelemzés film megtekintésével. A tárgy megadott óraszámából négy óra előre rögzített előadás formájában kerül megosztásra a hallgatókkal.					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: Ismeri a családi rendszerek, a családi kapcsolatok működés elméleteit. Ismeri a különféle családformák és alternatív együttélési módok sajátos működését, és segítségük sajátos szempontjait. Ismeri a családokat támogató rendszerekben folyó munka formáit, kereteit és hazai alapintézményeit. Képes a családdal összefüggő elméletek és tapasztalatok kritikus értékelésére és továbbfejlesztésére. Képes a családok és a bennük élő egyének helyzetének, erőforrásainak és nem patológiás szintű működési zavarainak feltárására, differenciált, rendszerszemléletű, a társadalmi és kulturális kontextust figyelembe vevő leírására. Hatékony gyakorlati együttműködésre képes a családokkal foglalkozó egyéb tudományágak és segítő szakmák képviselőivel. Elméleti és módszertani ismereteinek birtokában, szakmai kapcsolatrendszerén keresztül autonóm módon felelősen alkalmazza a családokkal való foglalkozás során hatékony feladatmegoldást elősegítő preventív és korrekatív módszereket.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: -					
Jelenléti kötelezettség: (távolszolgálat pótlásának lehetősége, ha van) Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.					
Félévvégi aláírás, valamint az osztályzat kialakításának módja: Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás, Kiscsoportos szóbeli					

kollokvium, mely során minden hallgató a saját tétele bemutatása mellett részt vesz a többi tétel megbeszélésében. A saját tétel és a többi tételhez kapcsolatosan megjelenő szaktudás egytől ötig terjedő skálán kerül értékelésre.

Vizgakovetelmények: szóbeli kollokvium.

Tételsor vagy témakörök leírása:

- A Bronfenbrenner-féle humánökológiai modell alapvetései és fejlődése
- Általános rendszerelmélet fogalmainak, mechanizmusainak alkalmazása a családi működés elemzésében
- A család fejlődés fázisai: életciklusok, lifespan, lifecourse elméletek – egyéni és családi életutak
- A szülővé válás pszichológiai és társadalmi háttere
- A családi rendszer struktúrájának és működésének feltérképezési lehetőségei, szempontjai, a diszfunkcionális családi működés jellemzői
- A McMaster-modell és az Olson-modell mint a családi működés leírására alkalmas két koncepció
- Gyerekek szerepe a családi rendszerekben

Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája:

Kötelező irodalom:

- Barnes, G. G. (1991). Család, terápia, gondozás. Családterápiás olvasókönyv sorozat II. Budapest, Animula. 13-29.
- Danis, I. (2021). A változó család –Alkalmazkodás és változás térben és időben. In Bárti, A., M. Ribiczey, N. (szerk.) Családhatórózó – a sokszínűség pszichológiája. Open Books. 9-54.
- Danis, I., Kalmár, M. (2011). A fejlődés természete és modelljei. In: Danis I., Farkas, M., Herczog, M., Szilvási L. (szerk.) Biztos Kezdet Kötetek I.: Génektől a társadalomig: a koragyermekkorai fejlődés színterei. Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet, Budapest. 76-125. <https://mek.oszk.hu/14800/14803/14803.pdf>
- Danis I. (2020). Társadalmi és pszichológiai folyamatok a gyermekvállalás hátterében és a szülővé válás során. In: Danis, I., Németh, T., Prónay, B., Góczán-Szabó, I., Hédervári-Heller, É. (szerk.) A kora gyermekkorai lelki egészség támogatásának elmélete és gyakorlata I-II. Semmelweis Egyetem EKK Mentálhigiéné Intézet, Budapest. 164–201. https://semmelweis.hu/mental/files/2020/12/Kora-gyermekkorai-lelki-egeszseg_I-kotet.pdf
- Dallos R, Procter H (2001). A családi folyamatok interakcionális szemlélete. In.: Bíró S. & Komlósi P. (szerk.) Családterápiás olvasókönyv. Budapest. Animula. 7–38.
- Kisgyörgyné Pongrácz Dóra, Tóth Melinda, Mirnics Zsuzsanna, Bagdy Emőke, Vargha András: A Circumplex modell és az OCST-4 (FACES IV) David Olson strukturális családdinamikai modelljének és mérőeljárásának ismertetése. <http://www.webcreator.hu/tankonyv/hatodik1.html>
- Goldenberg, I., Goldenberg, H. (2008) Áttekintés a családról. I. kötet, I. fejezet: A családpszichológia alapjai. 1-133. Animula, Bp.

Ajánlott irodalom:

- Bárti, A., M. Ribiczey, N. (szerk.) Családhatórózó – a sokszínűség pszichológiája. Open Books.
- Feuer M. (szerk.) (2008) A családsegítés elmélete és gyakorlata. Szöveggyűjtemény. Akadémiai Kiadó
- Kurimay Tamás (szerk.): Családterápia és családkonzultáció. Európai táv-oktatási tankönyv, Coincidencia Kiadó, Budapest, 2005. 1., 2., 3., 4., 6., 8.fejezet

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közzszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Interdiszciplináris családtudományi mesterképzési szak					
Tárgy neve: Családi életre nevelés és szexuális nevelés a XXI. században Rövidített neve: Családpedagógia Angol neve: Family life and sex education in the XXIst century Német neve: Vorbereitung auf das Familienleben und Sexualerziehung im 21. Jahrhundert Kódja: MIKOIDCT031_1M					
Tantárgyfelelős neve, beosztása, (szervezeti egység): Semsey Gábor, mesteroktató (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet) Oktatók neve, beosztása: Semsey Gábor, mesteroktató (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet) Dulácska Csilla (külös oktató)					
Tantárgyfélév: 4./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 16 elmélet (12+4)	Jelleg: kötelező	Kredit: 4
Tantárgy felvételének előkövetelménye: -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: Megismerkedni a családdal, családi élettel, valamint a párkapcsolattal és a szexuális élettel foglalkozó neveléstudományi megközelítések alapelveivel és módszertanával. A nemzetközi és a hazai trendek, valamint a témával foglalkozó fontosabb szervezetek megismerése.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: A neveléstudomány és a pedagógia fogalmi különbözősége. Iskolai nevelés, civil szervezetek vagy egyházak által végzett nevelési tevékenységek. A nevelési koncepciók mögött meghúzódó filozófiai, antropológiai megfontolások, társadalom- és emberkép. Szexuális nevelés, családi életre nevelés. Erkölcsi normák a szexualitásban. A korszerű nemi nevelés céljai és alapelvei. Holisztikus megközelítés. Európai és észak-amerikai trendek és irányelvek. Az UNESCO szexedukációs tevékenysége a fejlődő országokban. A nevelési programok hatékonyságvizsgálata. Magyarországi kezdeményezések a családi életre nevelés és a szexuális nevelés terén (SzNPTT, Czeizel Endre családi életre nevelés tanterve, FÉK-program, CSÉN-tanácsadók, Hintalovon Alapítvány stb.). Jó gyakorlatok, tematikák, módszertani megoldások. A tárgy megadott óraszámából négy óra előre rögzített előadás formájában kerül megosztásra a hallgatókkal.					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: Alapvető ismeretei vannak a családokkal kapcsolatos korszerű interdiszciplináris területeken, a pszichológiai, pedagógiai, szociológiai, demográfiai, történelmi, kulturális antropológiai, néprajzi, művészeti, etikai, vallástudományi és egyéb családtudományi vagy családokkal foglalkozó tudományágakban. Ismeri a családi rendszerek, a családi kapcsolatok működés elméleteit. Ismeri a család és a társadalom egyéb rendszerei közötti kapcsolatokat, a család társadalmi és kulturális kontextusának alapvető összefüggéseit. Ismeri a különféle családformák és alternatív együttélési módok sajátos működését, és segítségük sajátos szempontjait. Ismeri a családokkal kapcsolatos interdiszciplináris csapatmunka, univerzális és célzott intervenciós programok, szolgáltatások tervezésének és koordinációjának elméletét és gyakorlatát. Ismeri a családokat támogató rendszerekben folyó munka formáit, kereteit és hazai alapintézményeit. Egyéni és családi önismereti igény jellemzi. Elkötelezett a társadalmi egyenlőség, a demokratikus értékek, a jogállamiság és az európai értékű közösség mellett.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: szemináriumi dolgozat Megoldandó feladatok száma: 1					
Jelenléti kötelezettség: (távmaradás pótlásának lehetősége, ha van) Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.					
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: órai aktivitás, valamint az írásbeli feladatok elvégzése alapján.					

Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás, valamint az írásbeli feladatok elvégzése.

Vizgakovetelmények: gyakorlati jegy

Szemináriumi dolgozat, amelyben valamelyik általa választott szexuális nevelési programról ír értékelést a hallgató (3-5 oldal terjedelemben).

Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája:

Kötelező irodalom:

- Czeizel Endre (1996): Felkészülés a családi életre. Corvina, Budapest.
- Forrai Judit (2008): Párkapcsolat, szerelem, szex, család. Tankönyv diákok számára. Sex Educatio, Budapest.
- Grósz Emese (2004): Szexuális nevelés. T3 Kiadó, Sepsiszentgyörgy.
- International Technical Guidance on Sexuality Education (2009). UNESCO, Paris.
<http://unesdoc.unesco.org/images/0018/001832/183281e.pdf>
- Kolonits Klára és Tárkányi Ákos (2010): Párkapcsolatra és házasságra nevelés Magyarországon és az USA-ban. Mester és Tanítvány, 7. 3. sz. (aug.) 29–45.
- Simich Rita és munkatársai (2010): Iskola – egészségfejlesztés – szexedukáció. Veszélyeztetett korú diákok prevenciós igényei és szükségletei. Országos Egészségfejlesztési Intézet, Budapest.
- Tárkányi Ákos (2011): Családi életre nevelő és házasságra felkészítő iskolai képzések és tanfolyamok külföldön. Új Pedagógiai Szemle, 61. 1-5. sz. 135–161.

Ajánlott irodalom:

- Affainie-Godwyll, A.-M., Jurich, J., Whitted, B. és Espino, D. (2014): Evaluation of Two Comprehensive Sexuality Education Programs: Safer Choices and Reducing the Risk. Family Science Review, 18. 1. sz. 23-49.
- Berend Mihály és Péterfia Éva (1998): Tanári kézikönyv a „Felkészülés a családi életre” tantárgy oktatásához. Corvina, Budapest.
- Castleman, M. (2006): From "Dangers-of-Sex" Education to Joyful Sex Education: How Both Liberals and Conservatives Get It Wrong and How Adult Education Can Help Parents Get It Right. Electronic Journal of Human Sexuality, 9. April 23.
  - <http://www.ejhs.org/volume9/castleman.htm>
- Dilworth, J. E. L. (2009): Parents as Co-Educators: Do Effective Sex Education Programs Include Parents? Family Science Review, 14. 1. sz. 58-66.
- Gardner, S. P., Giese, K. és Parrott, S. M. (2004): Evaluation of the Connections: Relationships and Marriage curriculum. Family Relations, 53. 5. sz. 521-527.
- Halford, W. K. és Snyder, D. K. (2012): Universal processes and common factors in couple therapy and relationship education. Behavior Therapy, 43. 1. sz. 1-12.
- Halstead, J. M. és Reiss, M. J. (2003): Values in Sex Education: From Principles to Practice. RoutledgeFalmer, London.
- Hortobágyiné Nagy Ágnes (2005, szerk.): Családi életre nevelés az oktatásban. Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola Családpedagógiai Intézete, Budapest.
- Szilágyi Vilmos (1997): Szexuális szocializáció. Nemi nevelés a családban. Medicina, Budapest.

<p>Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Interdiszciplináris családtudományi mesterképzési szak</p>					
<p>Tárgy neve: Családokkal kapcsolatos intervenciók módszerei I. Rövidített neve: Intervenciók módszerei Angol neve: Techniques for family interventions Német neve: Interventionen in der Arbeit mit Familien I Kódja: MIKOIDCT021_1M</p>					
<p>Tantárgyfelelős neve, beosztása, (szervezeti egység): Török Szabolcs, egyetemi tanár (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet) Okatók neve, beosztása: Török Szabolcs, egyetemi tanár (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)</p>					
Tantárgyfélév: 3./őszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: szóbeli kollokvium	Óraszám: 8 gyakorlat	Jelleg: kötelező	Kredit: 2
Tantárgy felvételének előkövetelménye: -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
<p>Tantárgy célkitűzése: A családi szocializáció mentálhigiénés megközelítése nagy hangsúlyt helyez a primer prevencióra. Ebben a szemléletben a közösségek, a család, a gyermekvédelem, illetve az ezekkel foglalkozó intézmények kapnak különlegesen fontos szerepet. A tantárgy fókuszában a családkonzultáció, családi tanácsadás, családterápia, párterápia, mint intervenciók módszerei megismerése áll, valamint a szolgáltatások igénybevételének helyszíne, módja, feltételei.</p>					
<p>Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: A kötelező és ajánlott irodalom, az előadáson elhangzottak alapján elkészített jegyzetek. A kurzus célja, hogy megismertesse a hallgatókat a családerősítés, családtámogatás és családsegítés különböző színterein és az intézmények keretein belül vagy intézmények együttműködésével alkalmazott családokkal kapcsolatos intervenciók módszereit. Ismerteti a rendszerszemléletű terápia módszerével dolgozó különböző szakemberek sajátos kompetenciáit, a szakterületek együttműködési formáit, a szereplők közötti interdiszciplináris együttműködés elméletét és gyakorlati színtereit, a szociális, az egészségügyi és az oktatási szektorban. A hallgatók ismereteik révén alkalmassá válnak arra, hogy hatékonyan tervezzék meg és alakítsák ki szakmagyakorlásuk kereteit, és ennek során megfelelő gyakorlati együttműködést alakítsanak ki a családokkal foglalkozó segítő szakmák képviselőivel.</p>					
<p>A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: Ismeri a családi rendszerek, a családi kapcsolatok működés elméleteit. Ismeri a családokkal kapcsolatos interdiszciplináris csapatmunka, univerzális és célzott intervenciók programok, szolgáltatások tervezésének és koordinációjának elméletét és gyakorlatát. Ismeri a családokat támogató rendszerekben folyó munka formáit, kereteit és hazai alapintézményeit. Képes olyan szakmai identitás kifejlesztésére, amelynek középpontjában a család mint életforma értékelése, tisztelete és támogatása áll. Felelősséget vállal a párok és családok jóllétéért. Szakmai munkája során elkötelezettség, felelősségtudatosság, és etikai érzékenység jellemzi. Autonóm módon képes felismerni szerepét és helyét a családokkal végzett munkában és a társszakmákkal való együttműködés során, a segítő munka közvetlen gyakorlatában, a különböző szinteken megvalósított team munkában. Elméleti és módszertani ismereteinek birtokában, szakmai kapcsolatrendszerén keresztül autonóm módon felelően alkalmazza a családokkal való foglalkozás során hatékony feladatmegoldást elősegítő preventív és korrektív módszereket.</p>					
<p>Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: - Megoldandó feladatok száma: -</p>					
<p>Jelenléti kötelezettség: (távmaradás pótlásának lehetősége, ha van) Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.</p>					
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja:					

Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: Az oktatótt alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás, kollokvium egytől ötig terjedő skálán való értékelése.

Vizsgakövetelmények: szóbeli kollokvium.

Tételsor vagy témakörök leírása:

- A családok segítésének intézményrendszere.
- A családterápia történeti fejlődése.
- A családi tanácsadás, család-konzultáció, családterápia, és család-pszichoterápia fogalmi meghatározásai.
- A családterápia alkalmazási területei. Kompetenciahatárok és határterületek.
- A családterápia, mint segítő beavatkozás etikai vonatkozásai.
- A családterápiás jellegű szolgáltatások elérhetősége Magyarországon. Az ellátórendszerek és a civil szektor szerepe.
- Családterápiás ellátás az egészségügyi rendszerben. A medikális családterápia.
- Primér és szekunder prevenció, pszichoedukációs, párkapcsolaterősítő csoportok.

Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája:

Kötelező irodalom:

- Komlósi Piroska, Hardy Júlia: Családterápia és család-konzultáció a segítő intézményekben. In: Kurimay Tamás (szerk.): Családterápia és család-konzultáció Európai távoktatási tankönyv. Coincidencia, 2004. p. 117-152.
- Goldenberg: Áttekintés a családról. I kötet. 5. fejezet: A családterápia eredete és fejlődése. Animula. 133-167 oldal.
- Suzanne Midori Hanna: Családterápia a gyakorlatban – A modellek közös építőelemei. „Családterápia: az interperszonális szemlélet” - fejezet-részlet. Semmelweis Kiadó. 2021.p. 5-21 oldal.
- Goldenberg: Áttekintés a családról. I kötet. 6. fejezet: A hivatás kérdései és etikai gyakorlat. Animula. 168-192 oldal.
- Családterapeuták etikai kódexe. Magyar Családterápiás Egyesület. 2015.
- Rosta Andrea: A családterápia lehetősége és nehézségei a család- és gyermekjóléti rendszerben. Európai Családtudományi Szemle. IV. évf. 2021/3
- Doherty, W. J., & Mendenhall, T. J. Medical family therapy. In B. H. Fiese, M. Celano, K. Deater-Deckard, E. N. Jouriles, & M. A. Whisman (Eds.), APA handbook of contemporary family psychology: Family therapy and training. American Psychological Association. 2019. pp. 189–203.
- Kígyóssy Örs, Kígyóssy-Bózsó Andrea: Kétlgen Alapítvány - Egy párkapcsolati készségeket fejlesztő műhelysorozat kidolgozása és tapasztalatai. Embertárs folyóirat. 2021/1, p. 35-45.

Ajánlott irodalom:

- Gyenis-Kátay Noémi, Török Szabolcs: „Együtt gyógyul a szívünk” párkapcsolaterősítő program a kardiológiai rehabilitáció folyamatában. Interdiszciplináris Magyar Egészségügy. 2021/3. p. 21-24.
- Feuer M. (szerk.) A családsegítés elmélete és gyakorlata szöveggyűjtemény. Budapest, Akadémiai, 2008. ISBN: 978 963 058 601 6
- Herczog M. Gyermekvédelmi kézikönyv. KJK-Kerszöv, Budapest, 2005. ISBN 963 224 835

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar
Mentálhigiéné Intézet

Interdiszciplináris családtudományi mesterképzési szak

Tárgy neve: Családi kommunikáció

Rövidített neve:

Angol neve: Family communication

Német neve: Kommunikation in der Familie

Kódja: MIKOIDCT022_1M

Tantárgyfelelős neve, beosztása, (szervezeti egység):

Semsey Gábor, mesteroktató (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Oktatók neve, beosztása: Papp Zsuzsanna Katalin, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Tantárgyfélév: 3./őszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: írásbeli kollokvium	Óraszám: 12 elmélet (9+3)	Jelleg: kötelező	Kredit: 3
----------------------------------	--	--	---	----------------------------	---------------------

Tantárgy felvételének **előkövetelménye**: -

További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -

Tantárgy **célkitűzése**:

A kommunikációval kapcsolatos interdiszciplináris elméletek, kutatások és módszertani megközelítések megismertetése a hallgatókkal. A kurzus célja a közeli kapcsolatokon belüli interakciós helyzeteket nagyító alá venni és elemzi nyelvészeti, kommunikációtudományi, szociálpszichológiai és neuropszichológiai szempontból, hogy a hallgatók differenciáltan tudják felmérni a családi rendszer dinamikáját meghatározó mikro folyamatokat.

Tantárgy **tematikájának** (tananyag) leírása:

A félév során a következő témák feldolgozása kerül a fókuszba:

A kommunikációról általában:

A kommunikáció fogalma, típusai, kommunikációs modellek; a kommunikáció mint jelműködés; a metakommunikáció; a nem verbális kommunikáció; a verbális kommunikáció; nemi szerepekre jellemző kommunikáció; kommunikáció krízishelyzetekben; a kommunikációs alaphelyzetek; a kommunikáció zavarai, kapcsolati dinamikák megjelenése a kommunikációban; pozitív kommunikáció; polivagális elmélet a kommunikációban; értő visszajelzés és empátia alapjai a kommunikációban.

A családi kommunikációról:

Azon teóriák és paradigmák megismerése, amelyek a családi kommunikációs mintázatokat, stratégiákat alakítják, magyarázzák, különös tekintettel a szülők-gyerekek, testvérek, generációk közötti kommunikációra, illetve a családi életciklusokban, életciklusváltások során fellelhető kommunikációs mintázatokra, mint például elköteleződés, válás A kommunikáció résztvevői és ideje mellett a kommunikációs csatorna szerepe is figyelmet kap: a digitális média használata körüli családi kommunikációs helyzetekkel foglalkozik.

A családtagok közötti kommunikációs, interakciós mintázatok mélyebb megismerése a hallgatók számára lehetőséget nyújt a szakmai fejlődésre a professzionális beavatkozásokban és a kutatásban, kutatástervezésben egyaránt.

A családokkal segítőként végzett kommunikáció alapvetéseit, mint az értő figyelem és az empátia alkalmazását is elsajátítják a hallgatók, különböző kontextusokra való tekintettel.

A tárgy megadott óraszámából három óra előre rögzített előadás formájában kerül megosztásra a hallgatókkal, melynek részét képezi egy otthon megnézett filmrészlet megtekintése és megadott szempontok szerinti elemzése.

A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák:

Ismeri a családi rendszerek, a családi kapcsolatok működés elméleteit.

Ismeri a különféle családformák és alternatív együttélési módok sajátos működését, és segítségük sajátos szempontjait.

Képes a családok és a bennük élő egyének helyzetének, erőforrásainak és nem patológiás szintű működési zavarainak feltárására, differenciált, rendszerszemléletű, a társadalmi és kulturális kontextust figyelembe vevő leírására.

Szakmai munkája során elkötelezettség, felelősségtudatosság, és etikai érzékenység jellemzi.

Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa:

Megoldandó feladatok száma: -

Jelenléti kötelezettség: (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van)

Félévvégi aláírás, valamint az **osztályzat** kialakításának módja:

Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: Az oktatót alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás, kollokvium egytől ötig terjedő skálán való értékelése.

Vizsgakövetelmények: kollokvium–írásbeli vizsga. A hallgatók írásbeli beadandó dolgozatban elemeznék egy az oktató által megadott filmrészletet az előre megadott és a tételsorhoz kapcsolódó kérdések mentén. A dolgozat formai követelményei: 3-5 oldal, A4, 12-es betűméret, 1,5-es sorköz, legalább 5 szakirodalmi hivatkozás (APA formátumban), melyből egy nemzetközi.

Tételsor vagy témakörök leírása

1. A kommunikáció fogalma, típusai, interdiszciplináris kommunikációs modellek
2. Értő figyelem és az empátia kommunikációs kifejeződései
3. A családi kommunikáció elméletei
4. A családi alrendszerek kommunikációs jellegzetességei
5. A családi interakciók idegrendszeri háttere - a polivagális elmélet
6. A segítő és a család kommunikációs helyzetei, azok jellegzetességei
7. Kommunikáció normatív és nem normatív krízisekben

A dolgozatokra csoportos visszajelzést kapnak a hallgatók, melyben a csoportra jellemző erősségeket és a fejlesztendő területeket emeli ki az oktató.

Segédletek:

Kötelező irodalom:

- Barnes, G.G. (1991) Család, terápia, gondozás. Családszociológiai olvasókönyv I. kötet, Mérei Ferenc Mentálhigiénés Szolgálat, Budapest, 13-29.
- Dallos R, Procter H: A családi folyamatok interakcionális szemlélete. In.: Bíró S. & Komlósi P. (szerk.) Családszociológiai olvasókönyv. Budapest. Animula. 2001. pp. 7–37.
- Goldenberg, I., Goldenberg, H. (2008) Áttekintés a családról. I. kötet, I. fejezet: A családpszichológia alapjai. 1-133. Animula, Bp.
- Gottman, J.M & Driver J.L. (2005) Dysfunctional Marital Conflict and Everyday Marital Interaction, Journal of Divorce & Remarriage, 43:3-4, 63-77, DOI: 10.1300/J087v43n03_04
- Griffin, E. (2003). Bevezetés a kommunikációelméletbe. Harmat Kiadó, Budapest
- Porges, S. W. (2022). Polyvagal theory: a science of safety. Frontiers in integrative neuroscience, 16, 27.
- S. Nagy Z. (2009): Polivagális Elmélet, új perspektíva a pszichofiziológiában: a vegetatív. idegrendszer mint szociális idegrendszer. ALKALMAZOTT PSZICHOLOGIA XI. ÉVFOLYAM 3–4. SZÁM (2009) 77–102
http://ap.elte.hu/wp-content/uploads/2012/09/APA_2009_3-4.pdf

Ajánlott irodalom:

- Baron-Cohen, S. (2006) Elemi különbség 36-85.. Osiris Kiadó, Budapest
- Pilling J. (2018) Orvos-beteg konzultáció. In: Orvosi kommunikáció a gyakorlatban, Medicina Könyvkiadó Zrt, Budapest
- Bauer, J. (2010) Miért érzem azt, amit te? Ursus Libris Kiadó
- Bloemen, N., & De Coninck, D. (2020). Social media and fear of missing out in adolescents: The role of family characteristics. Social Media+ Society, 6(4), 2056305120965517.
- Gottman, J.M.; Silver, N. (2016): A jól működő házasság 7 alapelve. Kulcslyuk Kiadó, 17-72.o
- Insoo Kim Berg (2004) Konzultáció sokproblémás családokkal. Budapest: Animula.
- Porges, S. W. (2011). The polyvagal theory: Neurophysiological foundations of emotions, attachment, communication, and self-regulation (Norton series on interpersonal neurobiology). WW Norton & Company.
- Schulz von Thun, F. (2019) A kommunikáció zavarai és feloldásuk - Általános kommunikációpszichológia. Háttér Könyvkiadó

Simmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar
Mentálhigiéné Intézet
Interdiszciplináris családtudományi mesterképzési szak

Tárgy neve: Iskola és család

Rövidített neve: Iskola

Angol neve: The educational system and families

Német neve: Schule und Familie

Kódja: MIKOIDCT023_1M

Tantárgyfelelős neve, beosztása, (szervezeti egység):

Ládonyi Zsuzsanna, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Oktatók neve, beosztása: Süki-Szíjjártó Szilvia, mesteroktató (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Tantárgyfélév: 3./őszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 8 elmélet (6+2)	Jelleg: kötelező	Kredit: 2
----------------------------------	--	--	--	----------------------------	---------------------

Tantárgy felvételének **előkövetelménye**: -

További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -

Tantárgy **célkitűzése**:

A tárgy célja, hogy bemutassa azt a többdimenziós kapcsolódási rendszert, ami az iskola és a család intézménye között létrejön a gyermek(ek) közoktatásba való belépésével és ezt követően több mint egy évtizeden keresztül fennmarad, alakul, formálódik.

Tantárgy **tematikájának** (tananyag) leírása:

- Bronfenbrenner-féle humánökológiai modellben az iskola és a család elhelyezése, speciális jellemzők bemutatása
- A családi fejlődés fázisai: életciklusok, lifespan, lifecourse elméletek
- Inter- és transzgenerációs hatások és az iskola
- Gyerekek és az iskola szerepe a családi rendszerekben
- Az iskola szocializációs szerepének változása
- A család és az iskola közötti kommunikáció
- Átmenetek és családi krízisek: kihívások, feladatok, a családi élet tipikus konfliktusforrásai az iskolával összefüggésben
- A humánökológiai modell további szintjei és relációi a család-iskola rendszereihez kapcsolódva
- Védőfaktorok és rizikófaktorok áttekintése
- A lehetséges beavatkozási módok az egyes szintek vonatkozásában, azaz makro-, mezo-, és mikroszinten.

A tárgy megadott óraszámából két óra előre rögzített előadás formájában kerül megosztásra a hallgatókkal.

A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák:

Ismeri a családi rendszerek, a családi kapcsolatok működés elméleteit.

Ismeri a különféle családformák és alternatív együttélési módok sajátos működését, és segítségük sajátos szempontjait.

Ismeri a családokkal kapcsolatos interdiszciplináris csapatmunka, univerzális és célzott intervenciós programok, szolgáltatások tervezésének és koordinációjának elméletét és gyakorlatát.

Ismeri a családokat támogató rendszerekben folyó munka formáit, kereteit és hazai alapintézményeit.

Ismeri az etikai normákat és alkalmazásuk szabályait a családokkal folytatott munka különböző szinterein.

Hatékony gyakorlati együttműködésre képes a családokkal foglalkozó egyéb tudományágak és segítő szakmák képviselőivel.

Készséggel vállal munkát interdiszciplináris teamben.

Autonóm módon képes felismerni szerepét és helyét a családokkal végzett munkában és a társszakmákkal való együttműködés során, a segítő munka közvetlen gyakorlatában, a különböző szinteken megvalósított team munkában.

Elméleti és módszertani ismereteinek birtokában, szakmai kapcsolatrendszerén keresztül autonóm módon felelősen alkalmazza a családokkal való foglalkozás során hatékony feladatmegoldást elősegítő preventív és korrekatív módszereket.

Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa:

Megoldandó feladatok száma: 1 db – beadandó házi dolgozat egy családi eset bemutatásán keresztül elemezni a család és az iskola relációjában a védőfaktorokat és rizikófaktorokat

Jelenléti kötelezettség: (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van) Az oktatott alkalmak 75 %-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.

Félévvégi aláírás, valamint az **osztályzat** kialakításának módja:

Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: Az oktatott alkalmak 75 %-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás. Írásbeli beadandó készítése.

Vizsgakövetelmények: gyakorlati jegy – beadandó dolgozat

Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája:

Kötelező irodalom:

- Barnes, G. G. (1991) Család, terápia, gondozás. Budapest: Animula. 13-29.
- Danis, I., Kalmár, M. (2011). A fejlődés természete és modelljei. In: Danis I., Farkas, M., Herczog, M., Szilvási L. (szerk.) Biztos Kezdet Kötetek I.: Génektől a társadalomig: a koragyermekkorai fejlődés színterei. Budapest: Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet 76-125.
- Feuer, M. (szerk.) (2008) A családsegítés elmélete és gyakorlata. Szöveggyűjtemény. Budapest: Akadémiai Kiadó

Ajánlott irodalom:

- Epstein, J. L. (2010). School, family community, partnerships –caring for the childre we share Kappan magazine,92, (3) 81 –95
- Földes Petra (2005). Változások a család és az iskola viszonyában. Szempontok az iskola szocializációs szerepének újragondolásához. Új Pedagógiai Szemle(4) 39-44.
- Ligeti György & Márton Izabella (2003). A szülők és az iskola. Esély. (1)46-56.
- Marton Eszter (2016). Mit hoztam, mit vinnék? A szülők iskolával kapcsolatos elvárásai (pp.165-174).. In Tóth Péter & Holik Ildikó (szerk.). Új kutatások a neveléstudományokban 2015. Pedagógusok, tanulók, iskolák – az értékformálás, az értékközvetítés és az értékteremtés világa. Budapest: ELTE Eötvös Kiadó
- Nahalka István (2003). Az oktatás társadalmi meghatározottsága (pp. 37-56). In Falus Iván (szerk.). Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanulásához. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó
- Podráczky Judit (szerk.). (2012). Szövetségben: Tanulmányok a család és az intézményes nevelés kapcsolatáról. Budapest: ELTE Eötvös Kiadó.
- T-Tudok (2013) Értjük-e egymást szülők és pedagógusok? Összefoglaló tanulmány egy a szülők és pedagógusok körében végzett on-line kutatásról. Budapest: T-Tudok Tudásmenedzsment és Oktatókutatató Központ Zrt. https://www.t-tudok.hu/files/2/kutatasi_jelentes_a_szulo-pedagogus_kommunikaciorol.pdf

Semmelweis Egyetem, Egészségügyi Közszolgálati Kar
Mentálhigiéné Intézet

Interdiszciplináris családtudományi mesterképzési szak

Tárgy neve: Jogi alapismeretek

Rövidített neve: Jog

Angol neve: Legal Basics ,

Német neve: Rechtswissenschaft ,

Kódja: MIKOIDCT032_1M

Tantárgyfelelős neve, beosztása, (szervezeti egység):

Szebik Imre, egyetemi docens (SE, EKK, Magatartástudományi Intézet)

Oktatók neve, beosztása: Sztárayné Kézdy Éva (külsős oktató)

Tantárgyfélév: 4./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: írásbeli kollokvium	Óraszám: 8 elmélet (6+2)	Jelleg: kötelező	Kredit: 2
-------------------------------------	--	--	--	----------------------------	---------------------

Tantárgy felvételének **előkövetelménye**: -

További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -

Tantárgy **célkitűzése**:

A tantárgy célkitűzése, hogy a hallgatók az értelmiségi léthez és a szakterületükhöz szükséges alapvető jogi ismereteket és jogi gondolkodásmódot elsajátítsák. Ennek keretében megismerik a jog, ill. a jogrendszer alapvető fogalmait, intézményeit, és bepillantást kapnak a joganyag azon részébe, amellyel a mindennapi és a szakmai életük során a leggyakrabban találkozhatnak, különös tekintettel a családokat érintő joganyagra..

Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása:

A normatív rendszerek formái és összefüggései: a jog fogalmát a társadalmi normák kontextusában tárgyaljuk. Ennek keretében beszélünk a jogi norma és a jogforrási rendszer jellemzőiről, valamint a jogérvényesülés témaköréről.

A jogrendszer jogági tagozódásának ismertetésével jutunk el a család magyar jogrendszerben való szabályozásához, különös tekintettel a családjogra és a büntetőjog vonatkozó szabályozására.

A kurzus során a hallgatók alapismeretek kapnak az Európai Unió és a magyar családtámogatási rendszer egyes elemeiről és a családtámogatási rendszerek nemzetközi tipológiáiról.

A tárgy megadott óraszámából két óra előre rögzített előadás formájában kerül megosztásra a hallgatókkal.

A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák:

Alapvető ismeretei vannak a családokkal kapcsolatos korszerű interdiszciplináris területeken, a pszichológiai, pedagógiai, szociológiai, demográfiai, történelmi, kulturális antropológiai, néprajzi, művészeti, etikai, vallástudományi és egyéb családtudományi vagy családokkal foglalkozó tudományágakban.

Ismeri a különféle családformák és alternatív együttélési módok sajátos működését, és segítségük sajátos szempontjait.

Ismeri a családokat támogató rendszerekben folyó munka formáit, kereteit és hazai alapintézményeit.

Képes önismerete, elméleti és módszertani tudásanyaga integrálásával, etikusan végezni munkáját.

Szakmai munkája során elkötelezettség, felelősségtudatosság, és etikai érzékenység jellemzi.

Elkötelezett a társadalmi egyenlőség, a demokratikus értékek, a jogállamiság és az európai értékközösség mellett.

Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa:

Jelenléti kötelezettség: Az oktatott alkalmak 75%-án való jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.

Félévvégi **alíírás**, valamint az **osztályzat** kialakításának módja: Az előadásokon való aktív jelenlét.

Az osztályzat kialakításának módja: írásbeli kollokvium, feleltválasztós kérdésekből, igaz-hamis kérdésekből és rövid fogalommagyarázatokból, esszékérdésekből áll össze.

Vizsgakövetelmények: írásbeli kollokvium

Témakörök:

Normák és értékek, normatív pluralizmus

A jogi norma fogalma, jellemzői és helye a társadalmi normák között

A jogi norma szerkezete

A jogszabályok, mint jogi normák

A jogszabályok érvényessége és hatályossága

A jogalkotás, mint a jogképződés egyik fajtája

A jogszabályok hierarchiája

Sarkalatos törvény, saláta törvény, Alaptörvény, minősített többség, abszolút többség, egyszerű többség

A jogérvényesülés: jogkövetés és jogérvényesítés

Magyarország Alaptörvénye

A jogrendszer jogági tagozódása: közjog, magán jog, vegyes jogágak

Alanyi és alaki jogok, belső és külső jog

Államtipológia

Alkotmányjog fogalma. Kartális és történeti alkotmány
Alkotmányos alapelvek: demokrácia és népszuverenitás, jogállamiság, emberi jogok, jogegyenlőség, hatalommegosztás
A választójog fogalma
Választójogi alapelvek
Választási rendszerek
A büntetőjog fogalma és funkciói
A büntetőjog alapelvei
A polgári jog fogalma és részei
A polgári jogviszony alanyai: jogképesség, cselekvőképesség
Személyiségi jogok
A családjog fogalma és alapelvei
Párkapcsolati formák: házasság, bejegyzett élettársi kapcsolat, de facto élettársi kapcsolat
Házastársak személyi és vagyoni viszonyai
Örökbefogadás
Gyámság
Család a magyar büntetőjogban – kapcsolati erőszak
Családpolitikák – a hatályos magyar családpolitikai rendszer

Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája:

Kötelező irodalom:

- Órai diák (2 diasor + 2 narrált diasor)
- Sztárayné Kézdy Éva (szerk.) (2013) *Jogi alapismeretek bölcsészeknek és társadalomtudósoknak*. Patrocínium, Budapest: kijelölt fejezetek
- Magyarország Alaptörvénye és a hatályos jog vonatkozó jogszabályai <https://net.jogtar.hu/>
- Méhes Tamás (szerk.) (2021) Polgári jogi alapismeretek. NKE Budapest. Elérhető: https://kti.uni-nke.hu/document/vtkk-uni-nke-hu/Polgari_jogi_alapismeretek_HAT_2021.pdf
- Barzó Tímea (2017) *A magyar család jogi rendje*. Patrocínium Kiadó, Budapest: kijelölt részek
- Hegedűs Andrea (2019) Családjog. in JAKAB András – KÖNCZÖL MIKLÓS – MENYHÁRD Attila – SULYOK Gábor (szerk.) *Internetes Jogtudományi Enciklopédia*. <http://ijoten.hu/szocikk/csaladjog>
- Simonyi Ágnes (szerk.) (2010) *Családpolitikák változóban*. Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet, Budapest
- Székely András et al. (szerk.) (2019) *Európai családpolitikai kitekintő*. KINCS, Budapest
- Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence (2011) Istanbul. <https://rm.coe.int/168008482e>

Ajánlott irodalom:

- Támogatások, kedvezmények. <https://csalad.hu/tamogatasok>
- Javornik, J. (2014). Measuring state de-familialism: Contesting post-socialist exceptionalism. *Journal of European social policy*, 24(3), 240-257.
- Saxonberg, S. (2013). From defamilialization to degenderization: Toward a new welfare typology, *Social Policy & Administration*, 47(1), 26-49. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9515.2012.00836.x>

Interdiszciplináris családtudományi mesterképzési szak

Tárgy neve: Bioetika

Rövidített neve:

Angol neve: Law and bioethics

Német neve: Rechtswissenschaft und Bioethik

Kódja: MIKOIDCT033_1M

Tantárgyfelelős neve, beosztása, (szervezeti egység): Szebik Imre, egyetemi docens (Magatartástudományi Intézet)

Oktatók neve, beosztása: Szebik Imre (Magatartástudományi Intézet)

Tantárgyfélév: 4./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: Kollokvium	Óraszám: 8 elmélet (6+2)	Jelleg: kötelező	Kredit: 2
-------------------------------------	--	-----------------------------------	--	----------------------------	---------------------

Tantárgy felvételének **előkövetelménye**: -

További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -

Tantárgy **célkitűzése**:

A tantárgy célkitűzése, hogy a hallgatók találkozzanak a családokat leggyakrabban érintő bioetikai kérdésekkel, erkölcsi dilemmákkal, a segítő szakember felelősségével és kompetenciahatáraival.

Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása:

A kurzus során a hallgatók megismerkednek a tudomány, a technika és az értékrendszerek közötti érzékeny és folyamatosan változó egyensúlyt vizsgáló bioetika tudományával.

A tárgy keretein belül foglalkozunk az emberi méltóság kérdésével, a családokkal való kapcsolatba lépés etikai szabályaival, normáival, a titoktartás kivánalmával, annak határaival.

Érintjük a családi étellel, a párkapcsolati formákkal, a magzati étellel, a gyógyítással (génkísérletek, transzplantáció, eutanáziá), emberekkel kapcsolatos kutatásokkal, kísérletekkel összefüggő etikai kérdéseket, dilemmákat.

A tárgy megadott óraszámából két óra előre rögzített előadás formájában kerül megosztásra a hallgatókkal.

A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák:

Alapvető ismeretei vannak a családokkal kapcsolatos korszerű interdiszciplináris területeken, a pszichológiai, pedagógiai, szociológiai, demográfiai, történelmi, kulturális antropológiai, néprajzi, művészeti, etikai, vallástudományi és egyéb családtudományi vagy családokkal foglalkozó tudományágakban.

Ismeri a családokat támogató rendszerekben folyó munka formáit, kereteit és hazai alapintézményeit.

Ismeri az etikai normákat és alkalmazásuk szabályait a családokkal folytatott munka különböző szinterein.

Képes önismerete, elméleti és módszertani tudásanyaga integrálásával, etikusan végezni munkáját.

Szakmai munkája során elkötelezettség, felelősségtudatosság, és etikai érzékenység jellemzi.

Elkötelezett a társadalmi egyenlőség, a demokratikus értékek, a jogállamiság és az európai értékközösség mellett.

Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: 1 beadandó dolgozat

Jelenléti kötelezettség: Az oktatók alkalmak 75%-án való jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.

Félévvégi **aláírás**, valamint az **osztályzat** kialakításának módja: Az előadásokon való aktív jelenlét.

Az osztályzat kialakításának módja: beadandó dolgozat, kérdések.

Vizsgakövetelmények: esszé.

1. Önálló témakidolgozás
2. Egy nagyobb lélegzetű bioetikai tanulmány ismertetése

Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája:

Kötelező irodalom: -

- <https://bioethics.com/>

Ajánlott irodalom:

- Kovács József (2007): Bioetikai kérdések a pszichiátriában és a pszichoterápiában. Budapest: Medicina
- Kovács József (2006): A modern orvosi etika alapjai. Bevezetés a bioetikába. Budapest: Medicina
- Kovács J.: A segítőkapcsolat etikai vonatkozásai. Embertárs V/1, Budapest, 2007. 52-64. o
- A gyermekbántalmazás és elhanyagolás megelőzése, felismerése és kezelése. Módszertani levél. (?)

Simmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Interdiszciplináris családtudományi mesterképzési szak					
Tárgy neve: Közgazdaságtudomány és a család					
Rövidített neve: Közgáz					
Angol neve: The family and the economy					
Német neve: Ökonomiewissenschaft und die Familie					
Kódja: MIKOIDCT024_1M					
Tantárgyfelelős neve, beosztása, (szervezeti egység): Széman Zsuzsanna, egyetemi tanár (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)					
Oktatók neve, beosztása: Soltész Anikó (külsős oktató)					
Tantárgyfélév: 3./őszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: kollokvium	Óraszám: 12 elmélet (9+3)	Jelleg: kötelező	Kredit: 3
Tantárgy felvételének előkövetelménye : -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A tantárgy célja, hogy bemutassa a családok/háztartások életét, jólétét és mentális helyzetét befolyásoló makro-és mikroökonómiai tényezőket, hatásukat, családi és intézményes kezelésük lehetőségeit.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: <ul style="list-style-type: none"> - Közgazdasági elméletek: A család funkciói, jövedelemtermelő képessége, - Az állam szerepe, az állami beavatkozás lehetőségei: szegénység, depriváció, alapjövedelem, felzárkózás, - Keresőmunka vs. házimunka-vertikális és horizontális szegregáció - Nők a munkaerőpiacon, apák a gyerekekkel - Esélyek, egyenlőtlenségek: üveglapon, horizontális és vertikális szegregáció - Láthatatlan, (meg nem fizetett) munka, női szerepek -lehetőségek, kényszerek - Atipikus foglalkoztatási formák - Munka-magánélet összehangolása - Családi gazdálkodás, családi vállalkozás - A háztartás működése, fogyasztás-felhalmozás, jelen-jövő dilemmái - P Empátia térkép készítése három ügyféllel, ennek alapján ökoszisztéma térképezés és egyéni akcióterv készítése.énzkezelés a családban: szerepek, döntés-mérlegelés, - Társadalmi tőke: inter-és intragenerációs kapcsolatok. Az idősödő társadalommal kapcsolatos új kötelezettségek és feladatok - A tanultak adaptációja: Hogyan segítsük ügyfeleink döntéseit? Maslow féle szükségletpiramis, empátia - térképezés, ökoszisztéma térkép, egyéni akcióterv 					
A tárgy megadott óraszámából három óra előre rögzített előadás formájában kerül megosztásra a hallgatókkal.					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: Alapvető ismeretei vannak a családokkal kapcsolatos korszerű interdiszciplináris területeken, a pszichológiai, pedagógiai, szociológiai, demográfiai, történelmi, kulturális antropológiai, néprajzi, művészeti, etikai, vallástudományi és egyéb családtudományi vagy családokkal foglalkozó tudományágakban. Ismeri a család és a társadalom egyéb rendszerei közötti kapcsolatokat, a család társadalmi és kulturális kontextusának alapvető összefüggéseit. Ismeri a családokkal kapcsolatos interdiszciplináris csapatmunka, univerzális és célzott intervenció programok, szolgáltatások tervezésének és koordinációjának elméletét és gyakorlatát. Ismeri a családokat támogató rendszerekben folyó munka formáit, kereteit és hazai alapintézményeit. Képes a családok és a bennük élő egyének helyzetének, erőforrásainak és nem patológiás szintű működési zavarainak feltárására, differenciált, rendszerszemléletű, a társadalmi és kulturális kontextust figyelembe vevő leírására. Hatékony gyakorlati együttműködésre képes a családokkal foglalkozó egyéb tudományágak és segítő szakmák képviselőivel.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Empátia térkép készítése három ügyféllel, ennek alapján ökoszisztéma térképezés és egyéni akcióterv készítése. Megoldandó feladatok száma: -					

Jelenléti kötelezettség: (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van) Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.

Félévvégi **aláírás**, valamint az **osztályzat** kialakításának módja: Írásbeli kollokvium. Esettanulmány készítése (8-12 p.). Családalapítás és gyermekvállalás, Generációs tudástranszfer a családi vállalkozásokban, Családi gazdaságok és a környezeti fenntarthatóság, Családi minták a pénz, gazdagság, jótékonyág témakörben, Laekeni indikátorok Magyarország, 2021. Az esettanulmánynak legalább négy témát fel kell dolgoznia a felsorolt vizsgakövetelményekből.

Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás, esettanulmány 1-5 skálán értékelve.

Vizsgakövetelmények: írásbeli beadandó dolgozat, az alábbi témakörök valamelyikéből:

1. *Beadandó készítése a következő vázlat alapján, legalább három interjúalannyal készült interjúk, és empátiaterképezés alapján:*

- Az információgyűjtés három területe:
- múltira vonatkozó információk (előzményi adatok)
- jelenre vonatkozó információk a kliensről, körülményeiről
- jövőre vonatkozó információk (tervek, a kívánt változások)
- Személyes adatok (életkor, foglalkozás, családi állapot, kivel él egy háztartásban, munkahely, szociális körülmények tisztázása).
- Milyen személyes és intézményes támogató rendszer veszi körül? (szülők, házastárs, barát, kollégák)
- Nagyszülők szerepe a család életében (hol laknak, generációs feszültségek, támogatás mértéke részükről):
- A probléma kialakulásával kapcsolatos körülmények
- Külső tényezők, amelyek befolyásolják a család problémakezelését (tágabb család, intézmények, anyagi nehézségek, szegénység, diszkrimináció stb.)
- A kliens és a család elvárásai a segítséggel kapcsolatban
- Jelentősebb testi és pszichés betegségek a családban: Mennyire támogatja a család a munkáját/vállalkozó voltát ill. azt, hogy újra dolgozni kezd? (5 pontos Likert-skálán értékelve)
- Van-e bármilyen akadálya annak, hogy visszatérjen a munkába (pl. környezeti vagy családi körülmény)?
- Mennyire tudja összeegyeztetni az otthoni feladatokat a munkahelyiekkel?
- Összegzés: a interjú készítő rövid összefoglalása a kliens problémájáról, javaslatával a további lépésekre, illetve intervenciókra vonatkozóan.

2. *Google-form-s kérdőív felvétel a tematika bármely témájából, legalább 25 kérdőív alapján.*

3. *A Sík Endre cikkek -incl. láthatatlan munka -az új ajánlott irodalom feldolgozása, következtetések, javaslatok.*

Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája:

Kötelező irodalom:

- Monostori Judit, Harcsa István: Családszerkezet, együttélési formák. Válogatott tanulmányok, Belvedere Meridionale Kiadó, 2023.
- Neményi, M. – Takács, J. (2018): Családfenntartó anyák munka-magánélet harmonizációs kísérletei Magyarországon. In: Nagy, B. – Géring, Zs. – Király, G. (szerk.): Dilemmák és stratégiák a család és munka összehangolásában. Budapest: L'Harmattan, 355–380.
- Gregor A. (2013): Vissza, de hova? Kisgyermekes nők visszatérési esélyei a magyar munkaerőpiacra. In: Szívós P.–Tóth I. Gy. (szerk.): Egyenlőtlenség és polarizálódás a magyar társadalomban. Budapest, TARKI, Monitor jelentések, 2012. 106–110.
- Nagy Beáta, Paksi Veronika (2014): A munka és a magánélet összehangolásának kérdései a magasán képzett nők körében. In: Spéder Zsolt (szerk.): A család vonzásában - Tanulmányok Pongrácz Tiborné tiszteletére. <https://www.demografia.hu/kiadvanyonline/index.php/demografuskonyvtar/article/view/2612>
- Nagy Ildikó (2014): A női részmunkaidős foglalkoztatás előnyei és hátrányai. Tények és vélemények Hollandia példáján. In: Spéder Zsolt (szerk.): A család vonzásában - Tanulmányok Pongrácz Tiborné tiszteletére. <https://www.demografia.hu/kiadvanyonline/index.php/demografuskonyvtar/article/view/2615>
- Vajda R. (2014) Munkaerőpiac, foglalkoztatás, vállalkozónők. A nők teljes értékű munkavállalásának akadályairól és esélyeiről. In: Juhász B. (szerk.) A nőtlen évek ára. A nők helyzetének közpolitikai elemzése 1989–2013. Budapest: Magyar Női Érdekvédelem Szövetség, 99–152
- Wajcman, J. (2007 [1998]) Nemek közötti egyenlőség a szervezetekben. In: Nagy B. (szerk.) Szervezet, menedzsment és nemek. Budapest: Aula Kiadó, 31–49.
- Nagy, Beáta (2019): Ki áll a sikeres nő mögött? SOCIO.HU: TÁRSADALOMTUDOMÁNYI SZEMLE 6 (2):117-141.

Ajánlott irodalom:

- Nagy B. (2001): Női menedzserek. AULA
- Spéder Zsolt: Gyermekvállalás megváltozott munkaerőpiaci körülmények között. <http://www.tarki.hu/adatbank-h/kutjel/pdf/a505.pdf>
- Sik, E., & Buda, J. (2023). Bizalom a háztartásban. *Szociológiai Szemle*, 33(1), 55-66.
- Hajdu, G., & Sik, E. (2023). A kapcsolatok mennyisége és a velük való elégedettség mint a szubjektív jóllét forrása. *Szociológiai Szemle*, 33(1), 30-54.
- Konferencia a láthatatlan munkáról https://www.ksh.hu/statszemle_archive/2016/2016_06/2016_06_679.pdf
- Háztartási munka, önkéntes munka, láthatatlan munka, I. Háztartási és önkéntes munka mérése, elemzése. https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/pdf/lathatatlan_munka_1.pdf

Semmelweis Egyetem, Egészségügyi Közszolgálati Kar
Mentálhigiéné Intézet
Interdiszciplináris családtudományi mesterképzési szak

Tárgy neve: Egészségtudomány

Rövidített neve: Egészségtudomány

Angol neve: Health sciences

Német neve: Gesundheitswissenschaften

Kódja: MIKOIDCT005_1M

Tantárgyfelelős neve, beosztása, (szervezeti egység):

Széman Zsuzsanna, egyetemi tanár (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Oktatók neve, beosztása:

Lukács J. Ágnes, egyetemi tanársegéd (SE, ETK)

Kapitány-Fövény Máté, egyetemi adjunktus (SE, ETK)

Tantárgyfélév: 3./őszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: írásbeli kollokvium	Óraszám: 14 elmélet (10+4)	Jelleg: kötelező	Kredit: 4
----------------------------------	--	--	--	----------------------------	---------------------

Tantárgy felvételének **előkövetelménye:**

További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -

Tantárgy **célkitűzése:** A tantárgy célja, hogy a hallgatók megértsék az egészség és betegség társadalmi meghatározottságát, kulturális beágyazottságát. Cél, hogy a hallgatók az egészségtudományok komplex szemléletmódján keresztül tudatosítsák a család – mint szocializációs közeg – egészségformáló erejét.

Az előadások megismertetik a hallgatókat az egészségpszichológia alapvető fogalmaival, elméleteivel, különböző kutatási módszereivel. A tantárgy átfogó képet nyújt az egészségi állapot és a társadalmi státusz összefüggéseiről, az ezzel kapcsolatos kockázatokról és védőfaktorokról. Az előadások tárgyalják a posztmodern társadalmak egészséghez, gyógyításhoz kapcsolódó kihívásait, külön kitérve a COVID-19 – mint modernkori pandémia – társadalmi hatásaira. A tantárgy foglalkozik az egészség kulturális vonatkozásaival, a normalitás meghatározásának problémájával, ismertetve a főbb devianciákat, valamint a szenvedélybetegségek összefüggéseit a családszerkezeti és családdinamikai sajátosságokkal. A tantárgy kiemelt célja, hogy a társas kapcsolatok egészségre vonatkoztatott jelentőségét bemutassa, külön hangsúlyt fektetve a családi kötésekre. Az előadások emellett kitérnek néhány speciális csoport társadalmi helyzetére, egészségi állapotára.

Tantárgy **tematikájának** (tananyag) leírása:

1. Egészségszociológiai alapfogalmak: morbiditás, mortalitás, várható élettartamok. A magyar népesség egészségi állapota. (online – elsajátítása legkésőbb 11.07.-ig)
2. Társadalmi rizikó-, és védőfaktorok. A társadalmi státusz egészségmeghatározó ereje: vertikális és horizontális egyenlőtlenségek: nem, iskolai végzettség, foglalkozás, lakóhely. Az egészségügyi ellátórendszerhez való hozzáférés egyenlőtlenségei.
3. Gender és egészség.
4. Családi állapot és egészség összefüggései.
5. Társas támogatás és egészség. A társadalmi kapcsolatrendszer szerepe a betegségek megelőzésében és kezelésében.
6. Az egészség- és betegségfelfogás kulturális meghatározottsága. Egészség- és testmodellek, betegségkép.
7. Az egészség- és betegségfelfogás történeti meghatározottsága. A posztmodern társadalom egészségfelfogása: az egészséges ember ideája. Preventív orvoslás, egészségkultusz, testkultusz, szépségkultusz. Medikalizálódó társadalom.
8. Humánökológia és egészség. Népeség-növekedés, civilizációs betegségek. Fenntarthatóság és egészség. Pandémia a modern társadalmakban. A COVID-19 társadalmi hatásai, pszicho-szociális következményei.
9. Biológiai, lelki, mentális, emocionális, szociális és spirituális egészség. Egészség, betegség és deviancia, a normalitás problémája. (online)
10. Deviancia és család. (online)
11. Családszerkezeti és családdinamikai sajátosságok a szenvedélybetegségek hátterében. (online)
12. Speciális csoportok I. Gyermekek és fiatalok egészségmagatartása, kortárs hatás.
13. Speciális csoportok II. Idősödő társadalom, active ageing, idősgondozás, demencia.
14. Speciális csoportok III. Fogyatékoság és egészség. A fogyatékoság modelljei. Fogyatékoság, krónikus betegség a családban.

A tárgy megadott óraszámából négy óra előre rögzített előadás formájában kerül megosztásra a hallgatókkal. Az 1. téma elsajátításának határideje az első óra (11.07.), a 9-11. témák feldolgozásának határideje a szorgalmi időszak vége.

A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák:

Alapvető ismeretei vannak a családokkal kapcsolatos korszerű interdiszciplináris területeken, a pszichológiai, pedagógiai, szociológiai, demográfiai, történelmi, kulturális antropológiai, néprajzi, művészeti, etikai, vallástudományi és egyéb családtudományi vagy családokkal foglalkozó tudományágakban.

Képes a családok és a bennük élő egyének helyzetének, erőforrásainak és nem patológiás szintű működési zavarainak feltárására, differenciált, rendszerszemléletű, a társadalmi és kulturális kontextust figyelembe vevő leírására.

Képes kutatási eredmények és közlemények elemzésére, kritikus értékelésére, és az új, bizonyítékon alapuló eredmények gyakorlati alkalmazására.

Felelősséget vállal a párok és családok jóllétéért.

Készséggel vállal munkát interdiszciplináris teamben.

Elméleti és módszertani ismereteinek birtokában, szakmai kapcsolatrendszerén keresztül autonóm módon felelősen alkalmazza a családokkal való foglalkozás során hatékony feladatmegoldást elősegítő preventív és korrekatív módszereket.

Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Aktív órai részvétel

Jelenléti kötelezettség: (távmaradás pótlásának lehetősége, ha van) Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.

Félévvégi aláírás, valamint az **osztályzat** kialakításának módja: A félév végi számonkérés módja írásbeli teszt, amely az órai előadásokra, illetve a kötelező irodalmakra épül. Az osztályzat kialakításának módja: írásbeli kollokvium egytől ötig terjedő skálán való értékelése.

Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.

Vizsgakövetelmények: szóbeli kollokvium.

Tételsor vagy témakörök leírása:

1. Egészségszociológiai alapfogalmak.
2. Társadalmi rizikó-, és védőfaktorok.
3. Gender és egészség.
4. Családi állapot és egészség.
5. Társas támogatás és egészség.
6. Az egészség- és betegségfelfogás kulturális meghatározottsága.
7. A posztmodern társadalom egészségfelfogása.
8. Pandémia a modern társadalmakban.
9. Deviancia és család.
10. Speciális csoportok I. Gyermek és fiatalok egészségmagatartása.
11. Speciális csoportok II. Idősödő társadalom.
12. Speciális csoportok III. Fogyatékoság és egészség.

Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája:

Kötelező irodalom:

- Helman Cecil G. (1998). Kultúra, egészség és betegség. Budapest: Melania Kiadói Kft. 1–11.
- Demetrovics Zsolt (2009). A droghasználat családi háttere. In: Demetrovics Zsolt (szerk). Az addiktológia alapjai III. Budapest: ELTE Eötvös Kiadó. 130–148.
- Komáromi Éva (2009). Szülői traumatizáció - gyermeki addikció. In: Demetrovics Zsolt (szerk). Az addiktológia alapjai III. Budapest: ELTE Eötvös Kiadó. 105–129.
- Nagy Éva (2018). A generációk közti kapcsolatok változása a családban. In: Feith Helga Judit (szerk.) Társadalom, család, egészség. Családtudományi alapismeretek. Budapest: SE ETK. 62–65.
- Nagy Éva (2018). Fogyatékosággal élő gyermeket nevelő családok. In: Feith Helga Judit (szerk.) Társadalom, család, egészség. Családtudományi alapismeretek. Budapest: SE ETK. 84–100.
- Pikó Bettina (2002). Egészségszociológia. Budapest: Új Mandátum Könyvkiadó. 50–70., 95–116.
- Pikó Bettina (2006). Orvosi szociológia. Budapest: Medicina Könyvkiadó. 69–76.
- Simon, Robin W. (2014). Twenty Years of the Sociology of Mental Health: The Continued Significance of Gender and Marital Status for Emotional Well-Being. In: Johnson, Robert J., Turner, R. Jay., & Link, Bruce G. (szerk.) Sociology of Mental Health. Selected Topics from Forty Years 1970s-2010s. Springer. 21–50.
- Szántó Zsuzsa & Susánszky Éva (szerk.) (2006). Orvosi szociológia. Budapest: Semmelweis Kiadó. 12–25., 29–54.

Ajánlott irodalom:

- Antal Z. László (2020). Az éghajlatváltozás hatása a társadalom életére és az egészségügyi ellátásra. In: Egészségszociológia holisztikus megközelítésben. Budapest: L'Harmattan. 223–246.

- Bálint Lajos & Kovács Katalin (2021). Halandóság. In: Monostori Judit, Óri Péter, & Spéder Zsolt (szerk.): Demográfiai portré 2021. 183–210. <https://demografia.hu/kiadvanyokonline/index.php/demografiaiportre/article/view/2833/2723>
- Barát Katalin & Demetrovics Zsolt (2009). Családterápia és szerfüggőség. In: Demetrovics Zsolt. (szerk.). Az addiktológia alapjai III. Budapest: ELTE Eötvös Kiadó. 345–364.
- Bartal Anna Mária (szerk.) (2022) A COVID-19-járvány egyéni és közösségi vonatkozásai. In: Horn Dániel & Bartal Anna Mária (szerk.) Fehér könyv a COVID-19-járvány társadalmi-gazdasági hatásairól. Budapest: ELKH KRTKTI. 49–104. <https://kti.krtk.hu/wp-content/uploads/2022/05/FeherKonyv.pdf>
- Boros Julianna, Gárdos Éva, & Kovács Katalin (2021). Egészségi állapot. In: Monostori Judit, Óri Péter, & Spéder Zsolt (szerk.): Demográfiai portré 2021. 163–182. <https://demografia.hu/kiadvanyokonline/index.php/demografiaiportre/article/view/2831/2721>
- Boros Julianna, Gábrriel Dóra, & Monostori Judit (2021). Idősödés. In: Monostori Judit, Óri Péter, & Spéder Zsolt (szerk.) Demográfiai portré 2021. 163–182. <https://demografia.hu/kiadvanyokonline/index.php/demografiaiportre/article/view/2832/2722>
- Demetrovics Zsolt (2007). Drog, család, személyiség. Különböző típusú drogok használatának személyiségpszichológiai és családi háttere. Budapest: L'Harmattan Kiadó.
- Fodor Éva, Gregor Anikó, Koltai Júlia, & Kovács Eszter (2021). The impact of COVID-19 on the gender division of childcare work in Hungary. *European Societies*. 2021(23), 95–110. https://www.researchgate.net/publication/345372595_The_impact_of_COVID-19_on_the_gender_division_of_childcare_work_in_Hungary
- Garai Dóra & Kovács Luca (2014). Másképpen működnek-e a fogyatékos gyermekeket nevelő családok? A családi működés sajátosságai sérült gyermekek családjában. *Magyar Pszichológiai Szemle*, 69(1), 235–262.
- Gayatri, Maria, & Irawaty, Dian Kristiani (2022). Family Resilience during COVID-19 Pandemic: A Literature Review. *The Family Journal*, 30(2), 132–138. <https://doi.org/10.1177/10664807211023875>
- Hoyer Mária & Farkas Judit (2022). Családterápiák. In: Kiss Anna, Farkas Judit, Kapitány-Fövény Máté (szerk.) Addiktológiai zavarok pszichoterápiája. Budapest: Medicina Kiadó.
- Kapitány-Fövény Máté (2019). Kapcsolódás. In: Ezerarcú függőség - Felismerés és felépülés. Budapest: HVG Könyvek. 53–100.
- Kisd Barbara (2012). A kulturális antropológia története, elméletei és módszerei. Budapest: PPKE-BTK. 211–217. https://btk.ppke.hu/uploads/articles/4090/file/kisd_barbara-kulturalis_antropologia.pdf
- Kovács Eszter & Pikó Bettina (2010). A család egészségvédő hatása a serdülők körében. In: Pikó Bettina (szerk.) Védőfaktorok nyomában. A káros szenvedélyek megelőzése és egészségfejlesztés serdülőkörében. Budapest: L'Harmattan. 131–142.
- Kovács József (2007). Mindennapi problémák a pszichológiai normalitással kapcsolatban. In: Bioetikai kérdések a pszichiátriában és a pszichoterápiában. Budapest: Medicina. 93–116.
- Központi Statisztikai Hivatal (2019). Egészségügyi Helyzetkép 2019. https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/pdf/egeszsegugyi_helyzetkep_2019.pdf
- Kulcsár Zsuzsanna (1998). Egészségpszichológia. Budapest: ELTE Eötvös Kiadó.
- Lázár Imre & Pikó Bettina (szerk.) (2012). Orvosi antropológia. Budapest: Medicina.
- Leonard Fabio (2018). The Definition of Health: Towards New Perspectives. *International journal of health services: planning, administration, evaluation*, 48(4), 735–748. <https://doi.org/10.1177/0020731418782653>
- Nagy Éva & Pálvölgyi Miklós (szerk.) (2013) Egészség és társadalom. Budapest: SE-ETK. 15–43., 92–104.
- Németh Ágnes, Horváth Zsolt, & Várnai Dóra (2019). Egészségmagatartás serdülőkörében – Mi történt az ezredforduló után? *Educatio*, 28(3), 473–494 (2019) DOI: 10.1556/2063.28.2019.3.3
- Pikó Bettina (2002). Egészségszociológia. Budapest: Új Mandátum Könyvkiadó. 21–49.
- Pikó Bettina (2006). Orvosi szociológia. Budapest: Medicina Könyvkiadó. 105–112., 133–151.
- Pikó Bettina (szerk.) (2005). Ifjúság, káros szenvedélyek és egészség a modern társadalomban. Budapest: L'Harmattan. 20–29.
- Tompa Anna (2014). Globalizáció és egészség. Budapest: SpringMed. 41–92.
- Turner, R. J., Turner, J. Blake, és Hale, William Beardall (2014). Social Relationships and Social Support. In: Johnson, Robert J., Turner, R. Jay., & Link, Bruce G. (szerk.) *Sociology of Mental Health. Selected Topics from Forty Years 1970s-2010s*. Springer. 1–20.
- Uchino, Bert. N. (2006). Social support and health: a review of physiological processes potentially underlying links to disease outcomes. *Journal of behavioral medicine*, 29(4), 377–387. https://www.researchgate.net/publication/7025419_Social_Support_and_Health_A_Review_of_Physiological_Processes_Potentially_Underlying_Links_to_Disease_Outcomes
- Vajda Kinga (2017). Az active ageing és az idősellátás jövőbeni lehetőségei. *Esély*, (2017)6, 94–108. http://www.esely.org/kiadvanyok/2017_6/Esely_2017-6_3-1_Vajda_Active_Ageing.pdf

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Interdiszciplináris családtudományi mesterképzési szak					
Tárgy neve: A család és a környezet Rövidített neve: Környezet Angol neve: The family and the environment Német neve: Die Familie und die Umwelt Kódja: MIKOIDCT034_1M					
Tantárgyfelelős neve, beosztása, (szervezeti egység): Albert Ildikó Fruzsina, egyetemi tanár (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet) Oktatók: Balázs Bálint (külsős oktató)					
Tantárgyfélév: 4./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 8 elmélet	Jelleg: kötelező	Kredit: 2
Tantárgy felvételének előkövetelménye: -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A tantárgy célkitűzése, hogy a környezetszociológia látásmódjának bevezetésével a diákok átlássák a leggyakoribb környezeti problémák gyökereit, tágabb társadalmi hatásait és megoldási lehetőségeit. A kurzus során a diákok megismerik a természetes és épített környezet jellemzőinek hatását az emberi viselkedésre és a társas kapcsolatokra, a családokra, illetve a változó társadalmi igények megjelenését a környezet formálásában.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: A környezetpszichológia és a környezetszociológia megközelítésmódja és áramlatai. A környezetetika: antropocentrizmus, ökocentrizmus. A környezet társadalomelméletei: mélyökológia, spirituális ökológia, társadalomökológia. A tárgyalt témák kiterjednek a leggyakoribb problémák gyökereire (globalizáció, fogyasztói társadalom, kockázattársadalom), tágabb társadalmi hatásaira (környezettudatosság, környezeti igazságosság, környezeti állampolgárság, környezeti mozgalmak, ökopolitika, ökofeminizmus), és társadalmi megoldásaikra (pl. relokalizáció, ökomodernizáció, ételmisszer szuverenitás). A tantárgy keretében érintjük a humánökológia témáit is – a nemek ökológiája, ökológiai feminizmus, a nemek közötti kapcsolatok térformáló szerepének vizsgálatai.					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: Alapvető ismeretei vannak a családokkal kapcsolatos korszerű interdiszciplináris területeken, a pszichológiai, pedagógiai, szociológiai, demográfiai, történelmi, kulturális antropológiai, néprajzi, művészeti, etikai, vallástudományi és egyéb családtudományi vagy családokkal foglalkozó tudományágakban. Ismeri a családi rendszerek, a családi kapcsolatok működés elméleteit. Képes a családdal összefüggő elméletek és tapasztalatok kritikus értékelésére és továbbfejlesztésére. Képes a családok és a bennük élő egyének helyzetének, erőforrásainak és nem patológiás szintű működési zavarainak feltárására, differenciált, rendszerszemléletű, a társadalmi és kulturális kontextust figyelembe vevő leírására. Hatékony gyakorlati együttműködésre képes a családokkal foglalkozó egyéb tudományágak és segítő szakmák képviselőivel.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: esettanulmány készítése a hallgató által választott környezeti probléma társadalmi megítéléséről Megoldandó feladatok száma: 1					
Jelenléti kötelezettség: (távmaradás pótlásának lehetősége, ha van): Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.					
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: az esettanulmányra kapott jegy Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.					
Vizgákövetelmények: esszé beadása					

Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája:**Kötelező irodalom:**

- Albert József: Környezetszociológia. In: Szociális munka a fenntartható fejlődésért. Szekszárdi Szociális Műhely Tanulmányok 2., szerk.: Jász Krisztina, PTE IGYK, Szekszárd 2011, 6-28.

Ajánlott irodalom:

- Bell, M. M., & Ashwood, L. L. (2015). An Invitation to Environmental Sociology. Sage Publications.
- Boström, M. (2020). The social life of mass and excess consumption. Environmental Sociology, 1-11.
- Latour, B. (2018). Down to Earth: Politics in the new climatic regime. John Wiley & Sons.
- Merchant, C. (2005). Radical Ecology: The Search for a Livable World. Routledge, New York, 2005.
- Nistor L. (2010) Környezettudatosság - Elméleti megközelítések, empirikus vizsgálatok. Kolozsvári Egyetemi Kiadó.
- Pataki Gy., Takács-Sánta A. (2004). Természet és gazdaság. Ökológiai közgazdaságtan szöveggyűjtemény, Budapest, Typotex
- Patkós, Csaba (2011) A globális népesedés humánökológiája. 14. fejezet.
https://dtk.tankonyvtar.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/8122/0038_foldrajz_PatkosCsaba.pdf?sequence=2
- Pellow, D. N., Nyseth Brehm, H. (2013). "An Environmental Sociology for the Twenty-First Century". Annual Review of Sociology. 39: 229–50.
- Pretty, J., Ball, A., Benton, T., Guivant, J., Lee, D. R., Orr, D., ... & Ward, H. (Eds.). (2007). The SAGE Handbook of Environment and Society. Sage.
- Redclift, M. R., & Woodgate, G. (Eds.). (2010). The International Handbook of Environmental Sociology. Edward Elgar Publishing.
- Sallay Viola, Dúll Andrea (2006). "Érezd magad otthon!": Az otthonhoz fűződő viszony projektív, környezetpszichológiai szempontú vizsgálata. Magyar Pszichológiai Szemle 61:(1) pp. 35-52.
- Scott, J. (szerk.). (2006). Sociology: The key concepts. Routledge.
- Wilkinson, R., & Pickett, K. (2010). The Spirit Level - Why equality is better for everyone. Penguin books.

Semmelweis Egyetem, Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Interdiszciplináris családtudományi mesterképzési szak					
Tárgy neve: Család a médiában					
Rövidített neve: Média					
Angol neve: The family and the media					
Német neve: Familie in den Medien					
Kódja: MIKOIDCT035_1M					
Tantárgyfelelős neve, beosztása, (szervezeti egység): Semsey Gábor, mesteroktató (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)					
Oktatók neve, beosztása: Semsey Gábor, mesteroktató (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet) Papp Zsuzsanna Katalin, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)					
Tantárgyfélév: 4./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 12 gyakorlat (10+2)	Jelleg: kötelező	Kredit: 3
Tantárgy felvételének előkövetelménye : -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A tantárgy a hallgatók számára bemutatja azt, ahogy a média által közvetített információk, reklámok és kulturális termékek milyen hatással vannak a családi kultúrára, a nemi szerepek változásaira, a párkapcsolatokra, a családi életre, az általános értékrendszerre. A kurzus célja, hogy a családtudománnyal foglalkozó szakember tudatosan kezelje a média-tartalmakat és magabiztosságot szerezzen a médiával való szakmai kapcsolattartásban is.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: A kurzus keretében a hallgatók megismerkednek a társadalom különböző csoportjainak médiafogyasztási szokásaival, a fejlődő technológiák megjelenésével bekövetkező változásokkal. A tantárgy keretein belül a hallgatók foglalkoznak a hírfogyasztási szokásokkal, az azokhoz való hozzáféréssel, a különböző internetes gyűjtő- és közösségimédia oldalak algoritmusai hatására bekövetkező véleménybuborék jelenségével. A kurzus foglalkozik a különböző médiatartalmakra vonatkozó szabályozásokkal, irányelvekkel, azok betartásának folyamatával, valamint a médiában megjelenő családtudományi szakember szerepeivel, egészségfejlesztési lehetőségeivel. A kurzus keretében a hallgatók elemzik a különböző médiatartalmak (reklámok, híradások, dokumentum és fikciós filmek) család- és értékábrázolását, azok társadalmi utóéletét. A tárgy megadott óraszámából két óra előre rögzített előadás formájában kerül megosztásra a hallgatókkal.					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: Ismeri a családi rendszerek, a családi kapcsolatok működés elméleteit. Ismeri a család és a társadalom egyéb rendszerei közötti kapcsolatokat, a család társadalmi és kulturális kontextusának alapvető összefüggéseit. Ismeri a hatékony szakmai kommunikáció eszközeit. Képes olyan szakmai identitás kifejlesztésére, amelynek középpontjában a család mint életforma értékelése, tisztelete és támogatása áll.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: A hallgatók a szemeszter végén egy általuk kiválasztott médiatermék családtudományi szempontú komplex elemzését készítik el írásban. (3-5 oldal terjedelemben).					
Jelenléti kötelezettség: Az oktatott alkalmak 75%-án való jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.					
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: A gyakorlatokon való aktív jelenlét, a hallgatói beadandó esszé ötfokozatú értékelése. Az esszékre a hallgatók csoportos visszajelzést kapnak, melyben a csoport munkájában megjelenő erősségeket és fejlesztendő területeket emeli ki az oktató.					
Vizsgakövetelmények: gyakorlati jegy					
Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája:					
Kötelező irodalom:					

- ACZÉL PETRA – ANDOK MONIKA – BOKOR TAMÁS (2015): Műveljük a médiát! Budapest, Wolters-Kluwer
- Bajomi-Lázár P. (2017): Manipulál-e a média? Médiakutató 18(4): 61-79.
- Lazarsfeld, P .A. & Merton, R.K. (2007): Tömegkommunikáció, közízlés és szervezett társadalmi cselekvés. IN: Média, nyilvánosság, közvélemény. Szöveggyűjtemény; szerk. Angelusz Róbert, Tardos Róbert, Terestyéni Tamás; Gondolat, Bp., 2007 17-48. a többi tanulmány ajánlott
- Szőke-Milinte Enikő: Információ – Média(tudatosság) – Műveltség: A Z generáció tanulása. Szaktudás Kiadó Ház, Budapest, 2020.
- Stark A. (2003) A család, mint lélektani tér. A párkapcsolati intimitás és a szexualitás megjelenítése a filmművészetben. In: Koltai M (szerk) Család – pszichiátia - terápia. Medicina. 259-275. oldal.
- Sztachó L., Molnár B. (2009). Médiaerőszak. Budapest: Századvég

Ajánlott irodalom:

- Strasburger, V.C., Wilson, B.J., Jordan, A.B. (2012): Children, Adolescents, and the Media. Health Effects. *Pediatric Clinics of North America* 59(3):533–587
- Zana Á. (2008): A halál és haldoklás a vizuális médiában – Hogyan alakul halálképünk a média hatására? Kharón Thanatológiai Szemle, XI. évf. 3-4 sz. 53-68.
- Angelusz Róbert, Tardos Róbert, Terestyéni Tamás (2007) szerk.: Média, nyilvánosság, közvélemény. Szöveggyűjtemény; Gondolat, Bp., 2007
- Fischhoff, B. (2013). The sciences of science communication. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 110(supplement_3), 14033-14039.
- Gordon W. Allport – Leo J. Postman: A rémhír pszichológiájának alapjai. In: Angelusz R. – Tardos R. – Terestyéni T. (szerk.): Média, nyilvánosság, közvélemény. Szöveggyűjtemény [a nemzetközi szakirodalomból]. Budapest., Gondolat Kiadó, 2007. 534-548. oldal
- Lovász Dávid (2017): A véleménybuborék jelensége a közösségi médiában. PTE Egyetemi Könyvtár és Tudásközpont Digitális Tartalomszolgáltatási Osztály. <https://kalauz.lib.pte.hu/velemenybuborek-jelensege-kozossegi-mediaban/#dn10>

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Interdiszciplináris családtudományi mesterképzési szak					
Tárgy neve: Vallástudomány Rövidített neve: Vallás Angol neve: The study of religion Német neve: Religionswissenschaft Kódja: MIKOIDCT015_1M					
Tantárgyfelelős neve, beosztása, (szervezeti egység): Bályty Csaba, kutató, egyetemi tanársegéd (külsős oktató) Oktatók neve, beosztása: Bályty Csaba, egyetemi adjunktus (SE, EKK)					
Tantárgyfélév: 2./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: szóbeli kollokvium	Óraszám: 10 elmélet (8+2)	Jelleg: kötelező	Kredit: 3
Tantárgy felvételének előkövetelménye: -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A kurzus célja megismertetni a hallgatókat a vallás fogalmával, a vallási hagyományok sokszínűségével és a világvallások rövid történetével. A tantárgy értéksemlegesen, társadalomtudományi aspektusból vizsgálja a vallásokat. A vallásosság hazai és nemzetközi trendjeinek ismertetése mellett, a kurzus főként arra fókuszál, hogy a vallásosság különféle típusai, a vallásgyakorlás eltérő módjai miként hatnak az egyén személyes életére, a mikro-közösségekre - mindenképp a családra - valamint a társadalom egészére.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: - Fenomenológiai bevezetés a vallási jelenségek világába - A vallások történeti típusai - A vallásosság hazai és nemzetközi trendjei - Modernizáció és szekularizáció - A vallásosság intergenerációs folyamatai - A vallás és az életminőség kapcsolata - A vallás és az egészség összefüggései - Vallásosság és a családi élet kapcsolata - Vallásosság és életciklusok A tárgy megadott óraszámából két óra előre rögzített előadás formájában kerül megosztásra a hallgatókkal.					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: Ismeri a család és a társadalom egyéb rendszerei közötti kapcsolatokat, a család társadalmi és kulturális kontextusának alapvető összefüggéseit. Ismeri a családokat támogató rendszerekben folyó munka formáit, kereteit és hazai alapintézményeit. Ismeri az etikai normákat és alkalmazásuk szabályait a családokkal folytatott munka különböző szinterein. Szakmai munkája során elkötelezettség, felelősségtudatosság, és etikai érzékenység jellemzi. Elkötelezett a társadalmi egyenlőség, a demokratikus értékek, a jogállamiság és az európai értékű közösség mellett.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: -					
Jelenléti kötelezettség: (távolszolgálat pótlásának lehetősége, ha van) Az oktatót alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.					
Félévvégi aláírás, valamint az osztályzat kialakításának módja: Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: Az oktatót alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás, esszé megírása.					
Vizsgakövetelmények: szóbeli kollokvium Tételsor vagy témakörök leírása: <ul style="list-style-type: none"> • A vallás definíciója és történeti típusai • A vallásosság trendjei világszerte és Magyarországon • Modernitás és szekularizáció 					

- A vallásosság és az élet egyéb dimenzióinak kapcsolata

Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája:

Kötelező irodalom:

- Davie, Grace (2010) A vallás szociológiája. Bencés Kiadó, Pannonhalma
- Horváth Pál (2006) Vallásfilozófia és vallástörténet. L'Harmattan, Budapest
- Andorka Rudolf (1997) Bevezetés a szociológiába. Osiris, Budapest, pp. 547-562.

Ajánlott irodalom:

- Rosta Gergely (2019) Fiatalok és egyházkép. Vigília 84:4, 257-264.
- Rosta Gergely (2019) Szekularizáció? Deszekularizáció? Merre tart a vallási változás a világban? Magyar Tudomány 180:6, 792-803.

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar
Mentálhigiéné Intézet
Interdiszciplináris családtudományi mesterképzési szak

Tárgy neve: Közpolitikai elemzések

Rövidített neve: Közpolitika

Angol neve: Public policy analysis

Német neve: Analyse der öffentlichen Ordnung

Kódja: MIKOIDCT036_1M

Tantárgyfelelős neve, beosztása, (szervezeti egység):

Albert Ildikó Fruzsina, egyetemi tanár (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Oktatók neve, beosztása: Juhász Péter, mesteroktató (SE, EKK))

Tantárgyfélév: 4./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 16 gyakorlat (12+4)	Jelleg: kötelező	Kredit: 4
-------------------------------------	--	--	--	----------------------------	---------------------

Tantárgy felvételének **előkövetelménye:** -

További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -

Tantárgy célkitűzése:

A kurzus célja a hallgatók megismertetése a közpolitika-tudomány és a szakpolitikai tanulmányok alapfogalmaival és modelljeivel, eszköztárával. A kurzus célkitűzése, hogy a hallgató számára felismerhetővé, értelmezhetővé és elemezhetővé váljanak a különböző szakpolitikai trendek, törekvések, illetve az ezeket megfogalmazó ágazati koncepciók, stratégiák, szakpolitikai dokumentumok. A tantárgy bemutatja ezek jellemző szakmai és jogi sajátosságait, valamint végrehajtásuk folyamatát, emellett hangsúlyt fektet az egyes ágazatok kapcsolódási pontjainak felmutatására is. Mindezek alapján célként tűzi ki az egyes szakpolitikák hatásának bemutatását a családok életére, amelyen keresztül sor kerülhet a családpolitika legfőbb irányvonalainak, eszközrendszerének és dilemmáinak megismertetésére. A kurzus hangsúlyozza, hogy a köz- és szakpolitikai problémák nem távoli elméleti kérdések, hanem a hétköznapi életet átszövő jelenségek, és célul tűzi ki olyan tudás és készségek elsajátítását, amelyek nyomán a képzés hallgatói ezeknek nem pusztán szemlélői vagy végrehajtói, hanem aktív alakítói lehetnek.

A tárgy megadott óraszámából négy óra előre rögzített előadás formájában kerül megosztásra a hallgatókkal.

Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása:

A köz- és szakpolitika mibenléte, definíciós kísérletek. A közpolitika és a szakpolitikák célja és eszközei. A köz- és szakpolitikai folyamatok szereplői és intézményei, visszacsatolás és tanulságok. A szakpolitikák forrásai: tudományos és szakmai diskurzus, jogi szabályozás, nemzetközi egyezmények, ágazati koncepciók, stratégiák, cselekvési tervek – mindezek sajátosságai és egymásra hatása. A szakpolitikai nyelvezet jellemzői. A szakpolitikai folyamatok alakulása, érdekek és érdekcsoportok, lobbik. A családpolitika alapvető célkitűzései, trendjei, intézményei és eszközrendszere.

A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák:

Ismeri a család és a társadalom egyéb rendszerei közötti kapcsolatokat, a család társadalmi és kulturális kontextusának alapvető összefüggéseit.

Ismeri a családokkal kapcsolatos interdiszciplináris csapatmunka, univerzális és célzott intervenciók programok, szolgáltatások tervezésének és koordinációjának elméletét és gyakorlatát.

Ismeri a családokat támogató rendszerekben folyó munka formáit, kereteit és hazai alapintézményeit.

Ismeri az etikai normákat és alkalmazásuk szabályait a családokkal folytatott munka különböző szinterein.

Képes a családok és a bennük élő egyének helyzetének, erőforrásainak és nem patológiás szintű működési zavarainak feltárására, differenciált, rendszerszemléletű, a társadalmi és kulturális kontextust figyelembe vevő leírására.

Felelősséget vállal a párok és családok jóllétéért.

Szakmai tevékenységek során önreflexív.

Munkáját minden körülmények között felelősen, a családdal foglalkozó tudományterületek értékeit, alapelveit és friss tudományos eredményeit figyelembe véve, elméleti és gyakorlati megalapozottsággal végzi és képviseli.

Elkötelezett a társadalmi egyenlőség, a demokratikus értékek, a jogállamiság és az európai értékkezősség mellett.

Tevékenységét a kritikai gondolkodáson alapuló, kiszámítható, következetes, autonóm munkavégzés, a saját tevékenységre vonatkozó reflexiók jellemzik.

Elméleti és módszertani ismereteinek birtokában, szakmai kapcsolatrendszerén keresztül autonóm módon felelősen alkalmazza a családokkal való foglalkozás során hatékony feladatmegoldást elősegítő preventív és korrekatív módszereket.

Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: 1 közpolitikai probléma/helyzet bemutatása
Megoldandó feladatok száma: 1

Jelenléti kötelezettség: (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van) Az oktatótt alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.

Félévvégi aláírás, valamint az **osztályzat** kialakításának módja: írásbeli dolgozat egy előre egyeztetett közpolitikai probléma/helyzet elemző értékelésében (max. 25 ezer karakter)

- 1 közpolitikai probléma/helyzet bemutatása

Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: Az oktatótt alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.

Vizsgakövetelmények: gyakorlati jegy

Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája:

Kötelező irodalom:

- Kaiser Tamás (szerk.): Helyi közpolitika. Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Budapest, 2015. 13-107.o.
- Gajdusчек György – Hajnal György: Közpolitika. HVG-ORAC Kiadó, Bp. 2010.
- Gulyás Gyula - Jenei György: Összehasonlító közpolitika. AULA Kiadó, 2002.
- Jenei György: Bevezetés a társadalmpolitikába. 41-115 és 175-219 oldal. AULA Kiadó. Budapest. 2008.

Ajánlott irodalom:

- Kapitány Balázs: A népesedéspolitikával kapcsolatos elvárások és a családtámogatások ismertségének változása Magyarországon 2010-2016 között, Demográfia, 2015/4, <http://www.demografia.hu/kiadvanyokonline/index.php/demografia/article/view/2668/2520>
- Haraszti Adrienn – Temesváry Zsolt (2014): A családok felbomlásának egyes társadalmi költségei Magyarországon KAPOCS XIII. évf. 1. szám (60) 28-39. <http://www.ncsszi.hu/kiadvanyok/kapocs-letoltheto--lapszamai/kapocs-2014/125/news>
- Magyar Női Érdekvégyenesítő Szövetség (2014): A nőtlen évek ára a nők helyzetének közpolitikai elemzése, 1989-2013 http://noierdek.hu/2/wp-content/uploads/2016/09/notlen.evek_.ara_.pdf
- Kereszty O. (2014) Nők az oktatásban Magyarországon. In Juhász B. (szerk.) A nőtlen évek ára. A nők helyzetének közpolitikai elemzése 1989–2013. Budapest: Magyar Női Érdekvégyenesítő Szövetség, 259–294
- Osborne, David – Hutchinson, Peter: A kormányzás ára. Budapest: Horváth and Partners IFUA, 2007. Parsons, Wayne: Public Policy. An Introduction to the Theory and Practice of Policy Analysis. Edward Elgar Publisher. Cheltenham, UK 2005
- Mérő László: Mindenki másképp egyforma. Tericum Kiadó, 1996.
- Zoltayné Paprika Zita: Döntésemélet. Alinea Kiadó, 2000.
- Dobó Marianna: Hatások és kényszerek. Központi döntéshozatali folyamatok változása a vis maior helyzetek tükrében Eger, 2016.

Semmelweis Egyetem, Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Interdiszciplináris családtudományi mesterképzési szak neve					
Tárgy neve: A kutatómódszertan alapjai Rövidített neve: Kutatómódszertan Angol neve: Introduction to research methods Német neve: Grundlagen der Forschungsmethodik Kódja: MIKOIDCT006_1M					
Tantárgyfelelős neve, beosztása, (szervezeti egység): Albert Ildikó Fruzsina, egyetemi tanár (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet) Oktatók neve, beosztása: Bóné Veronika, tudományos munkatárs (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)					
Tantárgyfélév: 1./őszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: írásbeli kollokvium	Óraszám: 18 elmélet (14+4)	Jelleg: kötelező	Kredit: 5
Tantárgy felvételének előkövetelménye :					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A stúdium célja általános áttekintést adni a kutatási folyamatról, valamint a társadalomtudományokban, különösen a családtudományi területen alkalmazható kvalitatív és kvantitatív kutatási módszerekről.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: A félév tematikája: <ul style="list-style-type: none"> - Tudományos megismerés a társadalomtudományok területén - A kutatási folyamat - A gyakran használt kvalitatív és kvantitatív adatgyűjtési módszerek - Mintavételi eljárások - A kutatás érvényessége és megbízhatósága A tárgy megadott óraszámából négy óra előre rögzített előadás formájában kerül megosztásra a hallgatókkal.					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: Ismeri a családtudományi kutatások elméletét és módszertanát. Ismeri az etikai normákat és alkalmazásuk szabályait a családokkal folytatott munka különböző szinterein. Képes családtudományi kutatások tervezésére, kivitelezésére és feldolgozására. Képes kutatási eredmények és közlemények elemzésére, kritikus értékelésére, és az új, bizonyítékon alapuló eredmények gyakorlati alkalmazására. Képes tudományos ismeretek és eredmények magas fokú, hatékony kommunikációjára, prezentációjára, és képviselésére szakmai és nem szakmai közegben. Képes a családokat érintő szakpolitikai koncepciók, intézkedések hatásainak elemzésére. Képes önismerete, elméleti és módszertani tudásanyaga integrálásával, etikusan végezni munkáját. Szakmai munkája során elkötelezettség, felelősségtudatosság, és etikai érzékenység jellemzi. Szakmai tevékenységek során önreflexív. Készséggel vállal munkát interdiszciplináris teamben. Munkáját minden körülmények között felelősen, a családdal foglalkozó tudományterületek értékeit, alapelveit és friss tudományos eredményeit figyelembe véve, elméleti és gyakorlati megalapozottsággal végzi és képviseli.					
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: az előadásokon való aktív jelenlét. Az osztályzat kialakításának módja: írásbeli kollokvium, rövid, kifejtős kérdések.					
Jelenléti kötelezettség: Az oktatott alkalmak 75%-án való jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.					
Vizsgakövetelmények: írásbeli kollokvium. Az írásbeli vizsgán számokért témakörök: <ul style="list-style-type: none"> - Tudományos megismerés és mindennapi megismerés közötti különbségek - Deduktív és induktív következtetés - A kutatás lépcsőfokai 					

- Kvalitatív adatgyűjtési módszerek
- Kvantitatív adatgyűjtési módszerek
- A populáció, a minta
- Valószínűségi mintavétel
- Nemvalószínűségi mintavétel
- Érvényesség és megbízhatóság
- A hipotézis

Segédletek:

Kötelező irodalom:

- Héra G. – Ligeti Gy. (2005) Módszertan. A társadalmi jelenségek kutatása. Osiris Kiadó. Budapest. 15-111; 142-208; 253-270 (<https://www.szaktars.hu/osiris/view/hera-gabor-ligeti-gyorgy-modszertan-bevezetes-a-tarsadalmi-jelensegek-kutatasaba-osiris-tankonyvek-2005/?pg=1&layout=s>)
- Szokolszky Á (2004): Kutatómunka a pszichológiában. Osiris Kiadó.

Ajánlott irodalom:

- Babbie, E. (2003) A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Balassi Kiadó. Budapest.
- Falus I. (szerk.) (2004) Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe. Műszaki Könyvkiadó. Budapest.

<p>Semmelweis Egyetem, Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Interdiszciplináris családtudományi mesterképzési szak neve</p>					
<p>Tárgy neve: Kvalitatív adatelemzés Rövidített neve: Kvali Angol neve: Qualitative data analysis Német neve: Qualitative Datenanalyse Kódja: MIKOIDCT016_1M</p>					
<p>Tantárgyfelelős neve, beosztása, (szervezeti egység): Albert Ildikó Fruzsina, egyetemi tanár (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet) Oktatók neve, beosztása: Bóné Veronika tudományos munkatárs (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)</p>					
Tantárgyfélév: 2./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 14 gyakorlat (11+3)	Jelleg: Kötelező	Kredit: 4
Tantárgy felvételének előkövetelménye: Kutatásmódszertan alapjai					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
<p>Tantárgy célkitűzése: A stúdium célja a kvalitatív adatelemzés alapvető ismereteinek átadása. A hallgatók a tantárgy elvégzése után képessé válnak önálló kvalitatív kutatás megtervezésére, előkészítésére, lebonyolítására, szöveges dokumentumok készítésére, elemzésére, az adatok rendszerezésére.</p>					
<p>Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Interjúszerkesztés - Interjúkészítés - Adatrögzítés - Adatelemzés - Kvalitatív szoftverek - Adatredukció, kódolási lehetőségek - Eredmények interpretálása 					
<p>A tárgy megadott óraszámából három óra előre rögzített előadás formájában kerül megosztásra a hallgatókkal.</p>					
<p>A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: Ismeri a családtudományi kutatások elméletét és módszertanát. Ismeri a hatékony szakmai kommunikáció eszközeit. Ismeri az etikai normákat és alkalmazásuk szabályait a családokkal folytatott munka különböző szinterein. Képes családtudományi kutatások tervezésére, kivitelezésére és feldolgozására. Képes kutatási eredmények és közlemények elemzésére, kritikus értékelésére, és az új, bizonyítékon alapuló eredmények gyakorlati alkalmazására. Képes tudományos ismeretek és eredmények magas fokú, hatékony kommunikációjára, prezentációjára, és képviselésére szakmai és nem szakmai közegben. Képes önismerete, elméleti és módszertani tudásanyagával integrálásával, etikusan végezni munkáját. Szakmai munkája során nyitott és empatikus. Szakmai tevékenységek során önreflexív. Munkáját minden körülmények között felelősen, a családdal foglalkozó tudományterületek értékeit, alapelveit és friss tudományos eredményeit figyelembe véve, elméleti és gyakorlati megalapozottsággal végzi és képviseli. Tevékenységet a kritikai gondolkodáson alapuló, kiszámítható, következetes, autonóm munkavégzés, a saját tevékenységre vonatkozó reflexiók jellemzik.</p>					
<p>Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: 2, egy interjú elkészítése, a közös interjúk teammunkában elkészített részelemzése</p>					
<p>Jelenléti kötelezettség: Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.</p>					
<p>Félévvégi aláírás, valamint az osztályzat kialakításának módja: Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás, otthoni feladatok megoldása.</p>					

Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: **előadásokon való részvétel**, az órán megbeszélte struktúrájú interjú elkészítése, leírata, csoportos interjúelemzés.

Vizgakovetelmények: gyakorlati jegy

Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája:

Kötelező irodalom:

- HéraA G. – Liget Gy. (2005) Módszertan. A társadalmi jelenségek kutatása. Osiris Kiadó. Budapest.

Ajánlott irodalom:

- Babbie, E. (2003) A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Balassi Kiadó. Budapest.
- Falus I. (szerk.) (2004) Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe. Műszaki Könyvkiadó. Budapest.

Semmelweis Egyetem, Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Interdiszciplináris családtudományi mesterképzési szak neve					
Tárgy neve: Kvantitatív adatelemzés Rövidített neve: Kvanti Angol neve: Quantitative analysis Német neve: Quantitative Datenanalyse Kódja: MIKOIDCT025_1M					
Tantárgyfelelős neve, beosztása, (szervezeti egység): Pethesné Dávid Beáta Judit, egyetemi tanár (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet) Oktatók neve, beosztása: Bóné Veronika, tudományos munkatárs (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)					
Tantárgyfélév: 3./őszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 14 gyakorlat (10+4)	Jelleg: kötelező	Kredit: 4
Tantárgy felvételének etelménye : Kutatásmódszertan alapjai					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A stúdium célja a kvantitatív adatelemzés alapvető ismereteinek átadása. A hallgatók a tantárgy elvégzése után képessé válnak önálló kvantitatív kutatás megtervezésére, előkészítésére, lebonyolítására, a kapott adathalmaz értelmezésére, alapvető statisztikai elemzések lefuttatására.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: A félév tematikája: Kérdőív szerkesztés Adatrögzítés, statisztikai szoftverek Adattisztítás Leíró statisztikák (középérték, szórás, variancia, terjedelem, gyakoriság) Többváltozós elemzések (keresztábra, t-próba, korreláció) Grafikai ábrázolások A tárgy megadott óraszámából négy óra előre rögzített előadás formájában kerül megosztásra a hallgatókkal.					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: Ismeri a családtudományi kutatások elméletét és módszertanát. Képes családtudományi kutatások tervezésére, kivitelezésére és feldolgozására. Képes kutatási eredmények és közlemények elemzésére, kritikus értékelésére, és az új, bizonyítékon alapuló eredmények gyakorlati alkalmazására. Képes tudományos ismeretek és eredmények magas fokú, hatékony kommunikációjára, prezentációjára, és képviselésére szakmai és nem szakmai közegben. Képes a családokat érintő szakpolitikai koncepciók, intézkedések hatásainak elemzésére.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: 1 adatbázis elemzésből készült esszé beadása-					
Jelenléti kötelezettség: (távmaradás pótlásának lehetősége, ha van) Az oktatott alkalom 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.					
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: Az oktatott alkalom 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás, a félév során a közös kvantitatív kutatás kidolgozásában való aktív részvétel, beadott elemzés.					
Vizsgakövetelmények: gyakorlati jegy Tételsor vagy témakörök leírása: Kérdőív szerkesztés, kérdések alaptípusainak megfelelő használata Leíró statisztikai elemzések, grafikai ábrázolás Legegyszerűbb többváltozós elemzések futtatása					

Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája:

Kötelező irodalom:

- Héra G. – Ligeti GY. (2005) Módszertan. A társadalmi jelenségek kutatása. Osiris Kiadó. Budapest.

Ajánlott irodalom:

- Babbie, E. (2003) A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Balassi Kiadó. Budapest.
- Falus I. (szerk.) (2004) Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe. Műszaki Könyvkiadó. Budapest.

Semmelweis Egyetem, Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Interdiszciplináris családtudományi mesterképzési szak neve					
Tárgy neve: Az irodalomkutatás módszertana					
Rövidített neve: Irodalomkutatás					
Angol neve: The methodology of desk research					
Német neve: Literaturforschung					
Kódja: MIKOIDCT007_1M					
Tantárgyfelelős neve, beosztása, (szervezeti egység): Pilinszki Attila, egyetemi docens (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)					
Oktatók neve, beosztása: Bóné Veronika, tudományos munkatárs (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)					
Tantárgyfélév: 1./őszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 8 gyakorlat (6+2)	Jelleg: Kötelező	Kredit: 3
Tantárgy felvételének előkövetelménye :					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A tárgy célja felkészíteni a hallgatókat a modern könyvtári eszközök és szolgáltatások segítségével végezhető kutatómunkára, valamint az empirikus szócikkek kritikai feldolgozására, kutatási eredmények értelmezésére.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: A félév tematikája: <ul style="list-style-type: none"> - Az irodalomkutatás eszközei (referenciakezelés, keresés az interneten, folyóirat-katalógusok, társadalomtudományi és interdiszciplináris adatbázisok). - Empirikus tanulmányok kritikai elemzése. - Idegennyelvű szakirodalom keresése és feldolgozása. A tárgy megadott óraszámából két óra előre rögzített előadás formájában kerül megosztásra a hallgatókkal.					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: Ismeri a családtudományi kutatások elméletét és módszertanát. Képes a családdal összefüggő elméletek és tapasztalatok kritikus értékelésére és továbbfejlesztésére. Képes családtudományi kutatások tervezésére, kivitelezésére és feldolgozására. Képes kutatási eredmények és közlemények elemzésére, kritikus értékelésére, és az új, bizonyítékon alapuló eredmények gyakorlati alkalmazására. Képes tudományos ismeretek és eredmények magas fokú, hatékony kommunikációjára, prezentációjára, és képviselőre szakmai és nem szakmai közegben. Képes folyamatos szakmai megújulásra.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: 1. Beadandó dolgozat (bibliográfia a hallgató saját érdeklődésének megfelelő témában; 1 oldal szöveg hivatkozásokkal és irodalomjegyzékkel, legalább 10 hivatkozás, amiből legalább 5 angol vagy német nyelvű) 2. Szemináriumi órákon aktív részvétel.					
Jelenléti kötelezettség: Az oktatott alkalmak 75%-án való jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.					
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: A szemináriumokon való aktív jelenlét, otthoni feladatok megoldása.					
Vizsgakövetelmények: gyakorlati jegy					
Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája: Kötelező irodalom: Ács Pongrác (2014): Gyakorlati adatelemzés. PTE, Pécs. 33-85. o. (http://www.etk.pte.hu/protected/OktatasiAnyagok/%21Palyazati/gyakorlatiadatelemzesj.pdf) Szabó G. Tibor (n.a.): Szakirodalmi hivatkozások és kezelésük online környezetben. prezentáció. (https://docplayer.hu/514541-Szakirodalmi-hivatkozások-es-kezelesuk-online-kornyezetben.html) Ajánlott irodalom:					

Tóvári Judit: Forráskutatás a világhálón (<https://mek.oszk.hu/13900/13987/pdf/13987.pdf>)
Lengyelne Molnár Tünde, Tóvári Judit (2013): Mestermunka. Eger.
(<https://mek.oszk.hu/14400/14493/pdf/14493.pdf>)

Hasznos adatbázisok társadalomtudományi kutatásokhoz:

- Web of Science
- Pubmed
- Science Direct
- Matarka
- JSTOR
- Researchgate

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar
Mentálhigiéné Intézet
Interdiszciplináris családtudományi mesterképzési szak

Tárgy neve: Projekttervezés I.

Rövidített neve: Projekt
Angol neve: Project planning I
Német neve: Projektplanung I
Kódja: MIKOIDCT017_1M

Tantárgyfelelős neve, beosztása, (szervezeti egység):

Asztalos Bernadett, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Oktatók neve, beosztása:

Asztalos Bernadett, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet), Gyenis-Kátay Noémi, doktorandusz

Tantárgyfélév: 1., 3./őszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: gyakorlat	Óraszám: 8 gyakorlat	Jelleg: kötelezően választható	Kredit: 3
--------------------------------------	--	----------------------------------	--------------------------------	--	---------------------

Tantárgy felvételének **előkövetelménye**: -

További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -

Tantárgy célkitűzése:

Megismerteti a hallgatókat a közösségi alapú programok tervezésének és kivitelezésének egyik legfontosabb módszerével, a "projektépítéssel". Bemutatja az elméleti alapjait a feladatorientált, problémaközpontú és menedzserszemléletű gondolkodásnak. Lehetőségeket vázol fel az összetett feladatot jelentő projektmunkák tervezésére és összehangolására. Jógyakorlatokat mutat be a nemzetközi és hazai példákon keresztül. Bevezeti a hallgatókat mentálhigiéné projektépítés fogalmainak gyakorlati megvalósulásába

Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása:

Egy mentálhigiéné projekt megtervezésének és kivitelezésének főbb elemei: problémák definiálása, akcióterv meghatározása, a célcsoport körbehatárolása. A projekt specifikusságának megfogalmazása, a mérhetőség kérdésének tisztázása, az akceptálhatóság kérdéskörének felvázolása egy konkrét, saját projektterv kapcsán

- A projekt fogalmi tisztázása
- A mentálhigiéné projekt
- A projekttervezés
- SMART-elemzés
- A projekt szereplői

A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák:

Ismeri a családokkal kapcsolatos interdiszciplináris csapatmunka, univerzális és célzott intervenciós programok, szolgáltatások tervezésének és koordinációjának elméletét és gyakorlatát.

Hatékony gyakorlati együttműködésre képes a családokkal foglalkozó egyéb tudományágak és segítő szakmák képviselőivel.

Képes önismerete, elméleti és módszertani tudásanyaga integrálásával, etikusan végezni munkáját.

Felelősséget vállal a párok és családok jóllétéért.

Szakmai munkája során elkötelezettség, felelősségtudatosság, és etikai érzékenység jellemzi.

Kezdeményező az emberi kapcsolatokban.

Készséggel vállal munkát interdiszciplináris teamben.

Autonóm módon képes felismerni szerepét és helyét a családokkal végzett munkában és a társszakmákkal való együttműködés során, a segítő munka közvetlen gyakorlatában, a különböző szinteken megvalósított team munkában.

Tevékenységét a kritikai gondolkodáson alapuló, kiszámítható, következetes, autonóm munkavégzés, a saját tevékenységre vonatkozó reflexiók jellemzik.

Elméleti és módszertani ismereteinek birtokában, szakmai kapcsolatrendszerén keresztül autonóm módon felelősen alkalmazza a családokkal való foglalkozás során hatékony feladatmegoldást elősegítő preventív és korrekatív módszereket.

Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa:

Megoldandó feladatok száma: 1, Beadandó dolgozat, melyet a hallgató egy család fókuszú mentálhigiénés projekt kidolgozásából ír a tematikában megadott szempontokat követve.
Jelenléti kötelezettség: (távolszolgálat pótlásának lehetősége, ha van) Az oktató alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: Az oktató alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás és a beadandó dolgozat megírása, aktív órai részvétel.
Vizsgakövetelmények: gyakorlati jegy
Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája: Kötelező irodalom: <ul style="list-style-type: none"> Asztalos Bernadett, Járay Márton, Szentjóni Ottó (szerk.): Álom, terv, tett, Gyakorlati útmutató és példatár mentálhigiénés projektekhez, Antropos Mentálhigiénés Egyesület, 2017, 13-85. http://mental.semmelweis.hu/hu/kiadvanyok/e-konyvek Ajánlott irodalom: <ul style="list-style-type: none"> Asztalos Bernadett: Szociális munka és projektmenedzsment In: Karlovitz János Tibor (szerk.): Elmélet és gyakorlat a neveléstudományok és szakmódszertanok köréből. International Research Institute s.r.o., Komárno, 202-209. http://www.irisro.org/pedagogia2018januar/53AsztalosBernadett.pdf

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Interdiszciplináris családtudományi mesterképzési szak					
Tárgy neve: Prezentációs technikák Rövidített neve: Prezentáció Angol neve: Presentation techniques Német neve: Kódja:					
Tantárgyfelelős neve, beosztása, (szervezeti egység): Dr. Bálint Csaba, egyetemi adjunktus (külsős oktató) Oktatók neve, beosztása: Bálint Csaba, egyetemi adjunktus (SE, EKK) Juhász Péter, mesteroktató (SE, EKK)					
Tantárgyfélév: 2., 4./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 8 gyakorlat	Jelleg: kötelezően választható	Kredit: 3
Tantárgy felvételének előkövetelménye: -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A kurzus célja, felkészíteni a résztvevőket arra, hogy üzeneteiket strukturáltan, a hallgatóság számára befogadható módon juttassák célba. A gyakorlati fókuszú képzés során áttekintjük a prezentáció készítés teljes folyamatát. A bemutatott eszközöket, a hallgatók egy maguk által választott téma részletes kidolgozása során próbálhatják ki.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: <ul style="list-style-type: none"> • Az üzenet kiválasztása • Miért fontos ismerni a hallgatóságot? • A prezentációk felépítésének lehetséges logikája • Az előadó személyes hitelességének megteremtése • A humor mint retorikai eszköz • A metaforák szerepe a prezentációban • A prezentációk vizualizációja • Mit kezdjünk a lámpalázal? • Testbeszéd és metakommunikáció szerepe 					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: Ismeri a hatékony szakmai kommunikáció eszközeit. Hatékony gyakorlati együttműködésre képes a családokkal foglalkozó egyéb tudományágak és segítő szakmák képviselőivel. Képes tudományos ismeretek és eredmények magas fokú, hatékony kommunikációjára, prezentációjára, és képviselőtetre szakmai és nem szakmai közegben. Képes folyamatos szakmai megújulásra. Készséggel vállal munkát interdiszciplináris teamben.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: -					
Jelenléti kötelezettség: (távolaradás pótlásának lehetősége, ha van) Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.					
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét.					
Vizsgakövetelmények: A kurzus során elsajátított ismeretek felhasználásával, rövid prezentáció elkészítése és bemutatása, a hallgató által választott témában.					
Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája: Kötelező irodalom: Garr Reynolds: PreZENTáció. HVG könyvek, Budapest 2009 Ajánlott irodalom: Marya W. Holcombe – Judith K. Stein: Presentations for Decision Makers. John Wiley & Sons, New York 1996					

Semmelweis Egyetem, Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Interdiszciplináris családtudományi mesterképzési szak					
Tárgy neve: Hivatásápolás és kiégésmegelőzés					
Rövidített neve: Hivatásápolás					
Angol neve: Professional self-care and burn out prevention					
Német neve: Professionelle Selbstpflege und Burnout-Prävention					
Kódja: MIKOIDCT028_1M					
Tantárgyfelelős neve, beosztása, (szervezeti egység): Somosiné Tésenyi Tímea Lívia , egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)					
Oktatók neve, beosztása: Somosiné Tésenyi Tímea Lívia, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet), Papp Zsuzsanna Katalin, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)					
Tantárgyfélév: 2./tavaszi 3./ősz	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 8 gyakorlat	Jelleg: kötelezően választható	Kredit: 3
Tantárgy felvételének előkövetelménye : -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése : A stúdium összegyűjti a hivatásápolás lehetőségeit és bemutatja a leggyakoribb intervíziós lehetőségeket és technikákat. Célja, hogy a családokkal és a családtudománnyal foglalkozó szakemberek szakmai életébe beépüljön a hivatásápolás, fejlődjön a reflexiós készség, jelen legyen a szakmai kapcsolatok és team munkában való gondolkodás, megelőzve ezzel a burn out szindrómát és pályaelhagyást. Távlati célkitűzése, hogy a szakemberek problémamegoldó képességét javítsa, önségitő eszköztárát bővítse.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: - A hivatásápolás célja, szemlélete, módszerei - A burnout szindróma kialakulásának okai, folyamata és megelőzése - A szupervízió, intervízió és önszupervízió elmélete - Csoportos intervíziós technikák (bálint-csoport, esetmegbeszélés, akvárium technika, reflecting team)					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák : Képes folyamatos szakmai megújulásra. Szakmai munkája során nyitott és empatikus. Szakmai tevékenységek során önreflexív. Egyéni és családi önismereti igény jellemzi.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa : esszé, 1 db Megoldandó feladatok száma: 1					
Jelenléti kötelezettség : (távolszolgálat pótlásának lehetősége, ha van) Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.					
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: órai jelenlét, beadandó elkészítése. Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele : Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás. Esszé írása a megismert technikák alkalmazási lehetőségeiről.					
Vizgakovetelmények : gyakorlati jegy, a beadott esszére adott osztályzat a félévi értékelés alapja.					
Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája: Kötelező irodalom : <ul style="list-style-type: none"> • Versegi, B.: Lehetőségek a kiégésen innen és túl. Új Ember Kiadó, Budapest, 2017. • Pál, F: A lelkészek és lelkigondozók kiégésének jellemzői és megelőzése. in: Embertárs, 2018/2. 108-117. • Ónody Sarolta: Kiegészítő tünetek (burn out szindróma) keletkezése és megoldási lehetőségei, Új Pedagógiai Szemle 2001. május, 51. évf. 5. szám,80-85. 					

Ajánlott irodalom:

- Bergner, T.M.: Burnout – a kiégés megelőzése 12 lépésben. Z-Press, Miskolc.
- Hézser, G.: A munkahelyi kiégés, in UŐ: Újra szárnyra kapni, Lector, Marosvásárhely, 2013. 82-86.
- Freudenberger, H.J.. Women's Burnout. How to Spot It, How to Reverse It, and How to Prevent It, Doubleday, New York, 1985.
- Asztalos Bernadett (2018): Mentőöv problémás családokkal dolgozó segítő szakembereknek: Rövid idő alatt is lehet eredményes esetmegbeszélő? In: Torgyik, Judit (szerk.) Néhány társadalomtudományi kutatás és innováció. Komárno, Szlovákia : International Research Institute, pp. 219-227.

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar
Mentálhigiéné Intézet
Interdiszciplináris családtudományi mesterképzési szak

Tárgy neve: Személyközpontú segítő kapcsolat

Rövidített neve: Segítő kapcsolat

Angol neve: Ego-centered supportive relationship

Német neve: Personenzentrierte helfende Beziehung

Kódja: MIKOIDCT009_1M

Tantárgyfelelős neve, beosztása, (szervezeti egység):

Somosiné Tésenyi Timea Livia, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Oktatók neve, beosztása: Somosiné Tésenyi Timea Livia, egyetemi adjunktus

Tantárgyfélév: 1./őszi 4./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 8 gyakorlat	Jelleg: kötelezően választható	Kredit: 3
---	--	--	--------------------------------	--	---------------------

Tantárgy felvételének **előkövetelménye**: -

További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -

Tantárgy célkitűzése:

A hallgatók ismerjék meg a személyközpontú segítő kapcsolat elméleti hátterét és szerezzenek gyakorlatot a segítő kapcsolat alapvető módszertanában. Legyenek felkészülve a különböző korosztályok és élethelyzetek között végzett nondirektív segítő kapcsolat speciális ismerveinek felismerésére, és adekvátan tudják alkalmazni a helyzetnek megfelelő intervenciók eszközeit szakmai környezetben. Szerezzenek ismereteket a segítés, önsegítés elméleteiről és gyakorlatáról, az érintődés és bevonódás felismeréséről és kezeléséről, a szakmai határtartás fontosságáról és módszereiről.

Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása:

- a személyközpontú segítő kapcsolat elmélete és alkalmazási területei
- a nondirektív szemlélet, attitűd és módszertan
- az érzelmi visszatükrözés módszertani alapjai
- a segítő kapcsolat keretei
- a szakmai határtartás célja és eszközei
- az érintődés és a bevonódás kezelése a szakmai kapcsolatokban

A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák:

Ismeri a hatékony szakmai kommunikáció eszközeit.

Ismeri az etikai normákat és alkalmazásuk szabályait a családokkal folytatott munka különböző szinterein.

Képes olyan szakmai identitás kifejlesztésére, amelynek középpontjában a család mint életforma értékelése, tisztelete és támogatása áll.

Képes önismerete, elméleti és módszertani tudásanyaga integrálásával, etikusan végezni munkáját.

Szakmai munkája során nyitott és empatikus.

Szakmai tevékenységek során önreflexív.

Egyéni és családi önismereti igény jellemzi.

Autonóm módon képes felismerni szerepét és helyét a családokkal végzett munkában és a társszakmákkal való együttműködés során, a segítő munka közvetlen gyakorlatában, a különböző szinteken megvalósított team munkában.

Tevékenységét a kritikai gondolkodáson alapuló, kiszámítható, következetes, autonóm munkavégzés, a saját tevékenységre vonatkozó reflexiók jellemzik.

Elméleti és módszertani ismereteinek birtokában, szakmai kapcsolatrendszerén keresztül autonóm módon felelősen alkalmazza a családokkal való foglalkozás során hatékony feladatmegoldást elősegítő preventív és korrektív módszereket.

Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: egy, terepen készült segítő beszélgetés jegyzőkönyve

Megoldandó feladatok száma: egy segítő beszélgetés jegyzőkönyvének elkészítése

Jelenléti kötelezettség: (távmaradás pótlásának lehetősége, ha van) Az oktatót alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.

Félévvégi **aláírás**, valamint az **osztályzat** kialakításának módja:

a szemináriumokon való részvétel, zárthelyi dolgozat sikeres megírása

Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás, jegyzőkönyv leadása.

Vizgakovetelmények: gyakorlati jegy

Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája:

Kötelező irodalom:

- Carl Carl R. Rogers (2004): *Valakivé válni*. Edge 2000, Budapest. 63-71. (Néhány hipotézis a személyiségfejlődés serkentésével kapcsolatban), 75-96. (A segítő kapcsolat jellemzői)
- Tringer L. (1992): *A gyógyító beszélgetés*. Interneten hozzáférhető: <http://hu.scribd.com/doc/91083451/A-Gyogyito-Beszelgetes#scribd>. Kijelölt oldalszámok: 3-11. (A személyközpontú lélekgyógyászati irányzat...), 54-58. ill. 62-63. (A feltétel nélküli elfogadás), 64-66. (Kongruencia).
- Dave Mearns – Brian Thorne (2011): *A személyközpontú pszichoterápia és tanácsadás a gyakorlatban*. Oriold és Társai, Budapest. 45-69. (Hogyan használja a tanácsadó önmagát? c. fejezet)

Ajánlott irodalom:

- H. Faber – E. van der Schoot (2017): *A lelki gondozói beszélgetés lélektana*. Családsegítés, mentálhigiéné módszertani füzetek III. Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány – SE Mentálhigiéné Intézet, Budapest. 28-75.
- Semsey G. – Tésenyi T. – Pilinszki A. (2012, szerk.): *Segítő találkozások mentálhigiénés szemléletben*. Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest.
- Hans van der Geest (2011): *Négyszemközt. Példák a sikeres lelki gondozásra*. Semmelweis Egyetem TF – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest.

Simmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Interdiszciplináris családtudományi mesterképzési szak					
Tárgy neve: Tevékenységkísérés					
Rövidített neve: Tevkis					
Angol neve: Reflexions on practice seminar					
Német neve: Praxisbereitung					
Kódja:					
Tantárgyfelelős neve, beosztása, (szervezeti egység): Asztalos Bernadett, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)					
Oktatók neve, beosztása: Gyenis-Kátay Noémi (külsős oktató)					
Tantárgyfélév: 2. /tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 8	Jelleg: szabadon választható	Kredit: 3
Tantárgy felvételének előkövetelménye : -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A családok segítéséhez kapcsolódó problémák tárgyalása saját munkaterületen, segítőkés attitűd fejlesztése sok szempontú konzultálás, csoportszintű elemzés technikáival. Az alkalmakon fejlesztjük a felmerülő nehézségekre („vakfoltok”) és sikerekre való reflektálás készségét. Érzékenyítő munkát folytatunk a hallgatók saját mentálhigiénéjére vonatkozóan. A stúdium lehetőséget ad a képzésen tanult ismeretek integrálására, mindennapi gyakorlathoz kapcsolására.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: - Minden hallgató bemutatja saját kapcsolódását a témához. - A szemináriumi csoport peer-szupervíziós jelenléttel vesz részt a hallgató integrációs munkájában.					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: Képes a családok és a bennük élő egyének helyzetének, erőforrásainak és nem patológiás szintű működési zavarainak feltárására, differenciált, rendszerszemléletű, a társadalmi és kulturális kontextust figyelembe vevő leírására. Képes olyan szakmai identitás kifejlesztésére, amelynek középpontjában a család mint életforma értékelése, tisztelete és támogatása áll. Képes önismerete, elméleti és módszertani tudásanyaga integrálásával, etikusan végezni munkáját. Képes folyamatos szakmai megújulásra. Szakmai munkája során nyitott és empátikus. Felelősséget vállal a párok és családok jóllétéért. Szakmai munkája során elkötelezettség, felelősségtudatosság, és etikai érzékenység jellemzi. Kezdeményező az emberi kapcsolatokban. Szakmai tevékenységek során önreflexív. Egyéni és családi önismereti igény jellemzi.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: reflexiós dolgozat benyújtása Megoldandó feladatok száma: 1					
Jelenléti kötelezettség: (távolszolgálat pótlásának lehetősége, ha van) Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.					
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja:					
Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.					
Vizsgakövetelmények: gyakorlati jegy					
Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája:					

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Interdiszciplináris családtudományi mesterképzési szak					
Tárgy neve: Családokkal kapcsolatos intervenciós módszerek II. (mediáció) Rövidített neve: Mediáció Angol neve: Family intervention techniques (Mediation) Német neve: Interventionen in der Arbeit mit Familien II (Mediation) Kódja: MIKOIDCT021_2M					
Tantárgyfelelős: Pilinszki Attila, egyetemi docens (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet) Oktatók: Pilinszki Attila, egyetemi docens (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)					
Tantárgyfélév: 2., 4./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 8 gyakorlat	Jelleg: szabadon választható	Kredit: 3
Tantárgy felvételének előkövetelménye: További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A tantárgy célja, hogy megismertesse a hallgatókat a mediáció módszerével. A kurzus keretében a hallgatók képet kapnak a konfliktusok természetéről, az alternatív és hagyományos konfliktuskezelési folyamatokról, valamint körüljárják az alternatív vitarendezés gyakorlatát a családi élet különböző területeiről származó példák bemutatásával. A hallgatók betekintést kapnak a mediáció elméleti hátterébe, megismerik a mediáció alkalmazási területeit és lehetőségeit – különös tekintettel a családi konfliktusos helyzetekre.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: <ul style="list-style-type: none"> - A mediáció definíciója - A mediáció alkalmazási területei és határai - A mediáció előkészítése, az ülés és az utánkövetés megismerése - A mediációs ülés szakaszai - A különtárgyalás szerepe, menete - A mediátor szerepe a folyamatban - A mediátori technikák és készségek - A mediátor személye - A semlegesség/pártatlanság vs. összeférhetlenség/elfogultság - Az előítéletek szerepe és hatása a folyamatra - Kit vonunk be a mediációba, miért és hogyan? - A páros mediáció - Mediációs technikákat alkalmazó egyéb csoporthelyzetek (pl. esetkonferencia, konzultáció, tanácskozás), a facilitálás módszere 					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: Ismeri a különféle családformák és alternatív együttélési módok sajátos működését, és segítségük sajátos szempontjait. Ismeri a családokat támogató rendszerekben folyó munka formáit, kereteit és hazai alapintézményeit. Ismeri a hatékony szakmai kommunikáció eszközeit. Ismeri az etikai normákat és alkalmazásuk szabályait a családokkal folytatott munka különböző szinterein. Képes a családok és a bennük élő egyének helyzetének, erőforrásainak és nem patológiás szintű működési zavarainak feltárására, differenciált, rendszerszemléletű, a társadalmi és kulturális kontextust figyelembe vevő leírására. Képes önismerete, elméleti és módszertani tudásanyagával integrálásával, etikusan végezni munkáját. Kezdeményező az emberi kapcsolatokban. Szakmai tevékenységek során önreflexív. Egyéni és családi önismereti igény jellemzi.					
A hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: 1; beadandó dolgozat					
Jelenléti kötelezettség: (távolszolgálat pótlásának lehetősége, ha van) Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.					

Félév végi aláírás, valamint az osztályzat kialakításának módja:

Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: Az oktatók 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás, dolgozat.

Vizsgakövetelmények: gyakorlati jegy

Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája:

Kötelező irodalom:

- Kertész, T. (2010) Mediáció a gyakorlatban, Miskolc: Bíbor Kiadó.

Ajánlott irodalom:

- Moore, C. W. (2014). The mediation process: Practical strategies for resolving conflict. San Francisco: John Wiley & Sons.
- Lovas, Zs., Herczog, M. (1999) Mediáció, avagy a fájdalommentes konfliktuskezelés Budapest: Múzsák Kiadó.

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar
Mentálhigiéné Intézet

Interdiszciplináris családtudományi mesterképzési szak

Tárgy neve: Családfókuszú módszerek használata a közszolgáltatási rendszerekben

Rövidített neve:

Angol neve:

Német neve:

Kódja: MIKOIDCT027_1M

Tantárgyfelelős: Albert Ildikó Fruzsina, egyetemi tanár (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Oktatók: Bódy Éva (külsős oktató)

Tantárgyfélév: 1., 3./őszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 8	Jelleg: szabadon választható	Kredit: 3
--------------------------------------	---------------------------------------	---------------------------------	----------------------	------------------------------------	---------------------

Tantárgy felvételének **előkövetelménye:**

További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -

Tantárgy **célkitűzése:**

Átfogó ismeretek nyújtása a szociális szolgáltatások azon rendszeréről, amelyek szoros kapcsolatban állnak a családdal. A hallgatók megismerik ezen szolgáltatások tartalmi elemeit, működésüket, a szolgáltatásban résztvevő szereplőket, az általuk használt eszközöket, valamint ezen szolgáltatások rendszerszerű összefüggéseit. A képzés célja, hogy a hallgatók ismerete bővüljön a családokat segítő eszköztárral.

Tantárgy **tematikájának** (tananyag) leírása:

A tantárgy keretei között bemutatásra kerül a szociális szolgáltatási rendszeren belül a Családok Átmeneti Otthona, Gyermek Átmeneti Otthona, Krízisközpontok, valamint a Család és Gyermekjóléti Szolgáltatások eszköztára, és azon folyamatai, ahol a családfókuszú módszertan eredményes használata meg tud valósulni. A hallgató ismereteket kap a szolgáltatások feladatairól, kapcsolódási területeikről, valamint a célcsoport specifikus szolgáltatások módszertanáról (például a fogyatékosügy tanácsadóról, tervezett időügyi tanácsadóról, óvodai-, iskolai szociális segítsérről).

A kurzus keretén belül az egyéb közszolgáltatások működéséről és módszertanáról is ismereteket kapnak a hallgatók, mint például LEK, bölcsőde. Ezen kívül a speciális esetekkel foglalkozó szolgáltatásokat is bemutatjuk, mint például a pszichiátriai gondozás, korai fejlesztés stb.

A hallgatóknak lehetősége lesz az általa kiválasztott szolgáltatást egy gyakorló szakember segítségével, a helyszínen megismerni.

A tantárgy során megszerzett **készségek és kompetenciák:**

Ismeri a család és a társadalom egyéb rendszerei közötti kapcsolatokat, a család társadalmi és kulturális kontextusának alapvető összefüggéseit.

Ismeri a családokat támogató rendszerekben folyó munka formáit, kereteit és hazai alapintézményeit.

Képes olyan szakmai identitás kifejlesztésére, amelynek középpontjában a család mint életforma értékelése, tisztelete és támogatása áll.

Hatékony gyakorlati együttműködésre képes a családokkal foglalkozó egyéb tudományágak és segítő szakmák képviselőivel.

Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: 1 esettanulmány leírása megadott szempontrendszer alapján.

Megoldandó feladatok száma: 1

Jelenléti kötelezettség: (távmaradás pótlásának lehetősége, ha van)

Félévvégi **aláírás**, valamint az **osztályzat** kialakításának módja: írásbeli kollokvium.

Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.

Vizsgakövetelmények:

A gyakorlati jegy a beadandó évközi feladatra, az aktív órai jelenlétre és az órai feladatokra épül. A beadandó évközi feladat az előadások és gyakorlati órák témájára épül.

Segédletek:

Előadásokon adott ppt. fájlok

Kötelező irodalom:

Ajánlott irodalom:

<p>Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Interdiszciplináris családtudományi mesterképzési szak</p>					
<p>Tárgy neve: Intervíziós esetmegbeszélő csoport (reflecting team) működésének megismerése, alkalmazási lehetőségei</p> <p>Rövidített neve: Esetmegbeszélés</p> <p>Angol neve: The basics of the reflective team</p> <p>Német neve: Grundlagen des Reflexionsteams</p> <p>Kódja: MISVIDCT040_1M</p>					
<p>Tantárgyfelelős neve, beosztása (szervezeti egység): Asztalos Bernadett, egyetemi adjunktus, (SE, Mentálhigiéné Intézet)</p> <p>Oktatók neve, beosztása: Gyenis-Kátay Noémi (külsős oktató)</p>					
Tantárgyfélév: 2., 4./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága:	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 8 óra	Jelleg: szabadon választható	Kredit: 3
Tantárgy felvételének előkövetelménye: -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám):					
<p>Tantárgy célkitűzése: A tantárgy célja, hogy a jelenlevők gyakorlati tapasztalatot szerezzenek a módszerről, és a 6 gyakorlati óra során megtanulják a visszajelző csoport módszertanát alkalmazni. A két elméleti (online) órában az esetek kapcsán felmerülő és a csoportot foglalkoztató kérdésekről lesz összefoglaló.</p>					
<p>Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: A visszajelző csoport („reflecting team”) olyan intervíziós módszer, melyet akár egy team, munkacsoport, vagy bármilyen szakmai közösség meghívott szupervízor nélkül alkalmazhat. A segítő kapcsolatok minden területén és bármilyen szervezetfejlesztési kérdésben alkalmazható. Az esetmegbeszélések során felmerülő elméleti kérdésekről az online tananyagban lesz bővebb információ. A szupervízió menete: Első lépésben az interjúkészítő az esethozóval beszélget. A kb. 10-15 perces beszélgetés célja, hogy az interjú készítő segítségével az esetről minél több információt kapjon a team mind konkrét, mind érzelmi szinten. A következő lépésben a visszajelző csoport tagjai a viszontátvételi érzések mentén reflektálnak a hallottakra, miközben az esethozó valamint az interjúkészítő hallgatója a szakmai megbeszélésnek. Egymással szemkontaktust nem tartanak. Ezt követően az esethozó-interjúkészítő páros reflektál a hallottakra. A három lépés egy szupervíziós ülés alatt többször is megismétlődhet, mindaddig, amíg az esethozó ezt igényli. A csoport résztvevői alkalmanként más-más szerepekben (esethozó, vele interjút készítő, reflektív team) vesznek részt a szupervíziós üléseken. Az „eset” témája a munkahely bármely területéről hozható, lehet akár személyes, rendszerszintű konfliktus, vagy a segítő területen a kliensekkel való munka kérdései. A résztvevők az esetmegbeszélés után nem folytathatják az esetről való megbeszélést, kizárólag akkor, ha az esethozó kezdeményezi. A módszer erős strukturáltsága biztosítja, hogy az intervízió munkahelyi környezetben, kollégák között is sikerrel alkalmazható legyen.</p>					
<p>A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: Ismeri az etikai normákat és alkalmazásuk szabályait a családokkal folytatott munka különböző szinterein. Képes folyamatos szakmai megújulásra. Szakmai munkája során nyitott és empátikus. Felelősséget vállal a párok és családok jóllétéért. Szakmai munkája során elkötelezettség, felelősségtudatosság, és etikai érzékenység jellemzi. Szakmai tevékenységei során önreflexív. Egyéni és családi önismereti igény jellemzi. Autonóm módon képes felismerni szerepét és helyét a családokkal végzett munkában és a társszakmákkal való együttműködés során, a segítő munka közvetlen gyakorlatában, a különböző szinteken megvalósított team munkában. Tevékenységet a kritikai gondolkodáson alapuló, kiszámítható, következetes, autonóm munkavégzés, a saját tevékenységre vonatkozó reflexiók jellemzik.</p>					
<p>Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Az órai jelenlét, beadandó készítés és az aktív részvétel az elsajátítás feltétele. Megoldandó feladatok száma: -1</p>					

<p>Jelenléti kötelezettség: (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van) Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.</p>
<p>Félévvégi aláírás, valamint az osztályzat kialakításának módja: az aktív, érdeklődő részvétel az elvárás. Az esethozás személyesebbé teszi a tanulást, de nem feltétel.</p>
<p>Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: órai jelenlét</p>
<p>Vizsgakövetelmények: gyakorlati jegy</p>
<p>Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája:</p> <p>Kötelező irodalom: Bernadett, A. Mentőöv problémás családokkal dolgozó segítő szakembereknek: Rövid idő alatt is lehet eredményes esetmegbeszélő?.</p> <p>Ajánlott irodalom: Andersen, T. (1990). A visszajelző csoport. <i>Animula Kiadó, Budapest</i></p>

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar
Mentálhigiéné Intézet
Interdiszciplináris családtudományi mesterképzési szak

Tárgy neve: Szoptatástámogatás szerepe az anyai kompetencia megerősítésében

Rövidített neve: Szoptatástámogatás

Angol neve: Supporting breastfeeding as a tool to strengthening maternal competence

Német neve: Stillförderung als Instrument zur Stärkung der Kompetenz von Müttern

Kódja: MISVIDCT041_1M

Tantárgyfelelős neve, beosztása (szervezeti egység):

Török Szabolcs, egyetemi tanár (SE, Mentálhigiéné Intézet)

Oktatók neve, beosztása: W. Ungváry Renáta, egyetemi adjunktus (SE, Mentálhigiéné Intézet)

Tantárgyfélév: 3./ős	Meghirdetés gyakorisága: kétévente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 8	Jelleg: szabadon választható	Kredit: 3
--------------------------------	---	--	----------------------	--	---------------------

Tantárgy felvételének **előkövetelménye:**

További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám):

Tantárgy célkitűzése:

A jelenlegi csecsemőtáplálási ajánlások kizárólagos szoptatást javasolnak az élet első hat hónapjában, majd a szoptatás folytatását kétéves korig vagy azon túl. A valóságban azonban a szoptatási arányok messze elmaradnak az ideálistól, noha Magyarországon az anyák túlnyomó többsége szoptatni szeretne. Mán múlik, hogy a tervekből nem lesz valóság? Szó esik a korszerű szoptatástámogatási alapelvekről, melyek lényege nem csak az edukáció, hanem alapvetően az anyai kompetencia erősítése. Az órák célja, hogy betekintést nyújtsanak abba, milyen hatást gyakorolnak a családtagok a szoptatási tervek megvalósulására. Mi okozza a negatív hatást, mitől várhatunk pozitív változást? Az anyai kompetencia megerősítésének lehetőségei. A családtagok megnyerése szövetségesnek, igazi támogatónak.

Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása:

Szoptatástámogatás a családban

1. óra:

A szoptatás időtartamát befolyásoló tényezők

Anyasági juttatások, anyasági szabadság, rugalmas munkarend, egészségügyi ellátórendszer, szoptatásra felkészítés, védőnői ellátás, szocioökonómiai tényezők, személyes tényezők: attitűd, énhatékonyság, hiedelmek, elvárások

2. óra

Referenciaszemélyek a szoptatás időtartamát illetően, különös tekintettel a családtagok szerepére

- Az apa hatása és motivációja
- A nagyszülők hatása és motivációja
- Milyen elvárásokkal szembesül az anya?
- Esetbemutatók

3. óra

Szoptatásra felkészítés a családtagok bevonásával

- Mit tartalmazzon a szoptatásra felkészítés?
- Hogyan vonhatjuk be a családtagokat a szoptató anya támogatásába?
- Családtagok a szoptatást támogató anya-baba csoportban

4. óra

Helyzetgyakorlatok

Mit tehet a segítő konkrét konfliktushelyzetekben?

- Az én gyerekeim is felnőttek tápszeren
- Az a kis tea nem árthat
- Biztos szopik eleget a gyerek? Van elég tejed?
- Nagyon vizes a tejed
- Elkényezteted
- Rád bízhatom, amíg elmegyek itthonról?

<p>A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: Ismeri a család és a társadalom egyéb rendszerei közötti kapcsolatokat, a család társadalmi és kulturális kontextusának alapvető összefüggéseit. Felelősséget vállal a párok és családok jóllétéért. Készséggel vállal munkát interdiszciplináris teamben.</p>
<p>Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: 1 beadandó dolgozat</p>
<p>Megoldandó feladatok száma: 1</p>
<p>Jelenléti kötelezettség: (távolszolgálat pótlásának lehetősége, ha van) Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.</p>
<p>Félévvégi aláírás, valamint az osztályzat kialakításának módja: Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele:</p>
<p>Vizsgakövetelmények: -</p>
<p>Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája: Kötelező irodalom:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A szülés és a születés minősége a perinatális tudományok megközelítésében. Szerk.: Varga Katalin, Andrek Andrea, Molnár Judit Eszter. Medicina kiadó 2019. című könyvől a következő fejezetek: • Csabina-Etényi Zsuzsa: Az apaság történeti vetületben. 188-197. oldal • Gitidiszné Gyetván Krisztina, Schneiderné Diószegi Eszter, Molnár Judit Eszter: A gyermekágyas időszak testi és lelki történései. 287-295. oldal • Várady Erzsébet, Gitidiszné Gyetván Krisztina: A szoptatás és az anyatejes táplálás jelentősége és támogatása. 298-310. • Csörgő Andrea: Testközelben a gondozás. 314-319. oldal
<p>Ajánlott irodalom:</p>

<p>Semmelweis Egyetem, Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet</p> <p>Interdiszciplináris családtudományi mesterképzési szak neve</p>					
<p>Tárgy neve: Szakdolgozati szeminárium I. Rövidített neve: Szakdolgozat Angol neve: Thesis seminar I. Német neve: Facharbeitbegleitung I. Kódja: MIKOIDCT026_1M</p>					
<p>Tantárgyfelelős neve, beosztása, (szervezeti egység): Széman Zsuzsanna, egyetemi tanár (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet) Oktatók neve, beosztása: Bóné Veronika, tudományos munkatárs (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)</p>					
Tantárgyfélév: 3./ősz	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 2 gyakorlat	Jelleg: kötelező	Kredit: 2
Tantárgy felvételének előkövetelménye : -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
<p>Tantárgy célkitűzése: A hallgatók a III és IV. félév során tantermi előadások, szakszemináriumi keretben zajló strukturált konzultációs kísérés, és egyéni konzulensi kísérés formájában kapnak segítséget szakdolgozatuk elkészítéséhez. A részletes követelményeket, a szakdolgozat tartalmi és formai követelményeit a szakdolgozati tájékoztató tartalmazza.</p>					
<p>Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: Az elméleti szakdolgozat megírásának szempontjai: Az előadás során ismertetésre kerül a szakdolgozati szempontsor, és felhívjuk a figyelmet a szakdolgozat írás általános követelményeire, különös tekintettel a plágiumszabályzatra. Bemutatjuk a szakdolgozat négy választható formáját, melyek a következők:</p> <ul style="list-style-type: none"> - irodalomkutatás - empirikus kutatás - szakpolitikai elemzés 					
<p>A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: Ismeri a hatékony szakmai kommunikáció eszközeit. Képes családtudományi kutatások tervezésére, kivitelezésére és feldolgozására. Képes kutatási eredmények és közlemények elemzésére, kritikus értékelésére, és az új, bizonyítékon alapuló eredmények gyakorlati alkalmazására. Képes tudományos ismeretek és eredmények magas fokú, hatékony kommunikációjára, prezentációjára, és képviselésére szakmai és nem szakmai közegben. Képes a családokat érintő szakpolitikai koncepciók, intézkedések hatásainak elemzésére.</p>					
<p>Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: Az első félév kimeneti követelménye egy tömör (1,5-2) oldalas összefoglaló a témáról, a fő kérdéskörökről, az eddig feldolgozott irodalmakról, eredményekről, a további célokról.</p>					
<p>Jelenléti kötelezettség: (távolszolgálat pótlásának lehetősége, ha van) Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás.</p>					
<p>Félévvégi aláírás, valamint az osztályzat kialakításának módja: Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele Az oktatott alkalmak 75%-án való aktív jelenlét, az ezt meghaladó mértékű hiányzás esetén az oktatókkal való külön egyeztetés és oktatói hozzájárulás függvényében pótlás, otthoni feladatok megoldása.</p>					
<p>Vizsgakövetelmények: gyakorlati jegy.</p>					
<p>Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája: Kötelező irodalom: - Ajánlott irodalom: -</p>					

Semmelweis Egyetem, Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Interdiszciplináris családtudományi mesterképzési szak neve					
Tárgy neve: Szakdolgozati szeminárium II					
Rövidített neve:					
Angol neve: Thesis seminar II					
Német neve: Facharbeitbegleitung II					
Kódja: MIKOIDCT026_2M					
Tantárgyfelelős neve, beosztása, (szervezeti egység): Széman Zsuzsanna, egyetemi tanár (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)					
Oktatók neve, beosztása: Bóné Veronika, tudományos munkatárs (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)					
Tantárgyfélév: 4./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 4 gyakorlat (2+2)	Jelleg: kötelező	Kredit: 4
Tantárgy felvételének előkövetelménye : Szakdolgozati szakszeminárium I					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése : A hallgatók a III és IV. félév során tantermi előadások, szakszemináriumi keretben zajló strukturált konzultációs kísérés, és egyéni konzulensi kísérés formájában kapnak segítséget szakdolgozatuk elkészítéséhez. A részletes követelményeket, a szakdolgozat tartalmi és formai követelményeit a szakdolgozati tájékoztató tartalmazza.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: A hallgatók a Szakdolgozati szakszeminárium I tantárgy követelményeinek teljesítéséhez beadott szakdolgozati tervük alapján a választott szakdolgozati formához kapnak csoportos segítséget az előadáson, továbbá a választott konzulensükkel folyamatosan egyeztetve készítik a szakdolgozatukat.					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák : Ismeri a hatékony szakmai kommunikáció eszközeit. Képes családtudományi kutatások tervezésére, kivitelezésére és feldolgozására. Képes kutatási eredmények és közlemények elemzésére, kritikus értékelésére, és az új, bizonyítékon alapuló eredmények gyakorlati alkalmazására. Képes tudományos ismeretek és eredmények magas fokú, hatékony kommunikációjára, prezentációjára, és képviselőre szakmai és nem szakmai közegben. Képes a családokat érintő szakpolitikai koncepciók, intézkedések hatásainak elemzésére.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa : Megoldandó feladatok száma: A második félév minimális kimeneti követelménye egy 10 oldalas összefoglaló a témáról, a fő kérdéskörökről, az eddig feldolgozott irodalmakról, eredményekről, a további célokról, avagy a teljes szakdolgozat.					
Jelenléti kötelezettség : (távolszolgálat pótlásának lehetősége, ha van) -					
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele : gyakorlatokon való aktív részvétel, otthoni feladatok megoldása.					
Vizsgakövetelmények : -					
Segédletek (jegyzet, tankönyv, segédlet, szakirodalom) listája: Kötelező irodalom: - Ajánlott irodalom: -					

VI. SZAKDOLGOZATI KÖVETELMÉNYEK

A szakdolgozat célkitűzése, hogy a végzős hallgató bemutassa a megszerzett elméleti, gyakorlati és készségszintű tudásának szintézisét és alkalmazását a családtudomány területén. Célja továbbá, hogy témájának írásos feldolgozásával és szóbeli megvédésével számot adjon szerzett tapasztalatainak, a szakirodalomból elsajátított tudásának a mindennapi szakmai tevékenységbe történő integrálásáról.

A benyújtott írásos munka és annak szóbeli megvédése azt is bizonyítja, hogy a hallgató felkészült a szükséges tudás és készségek megfelelő alkalmazására, és megfelelően képes témájának kifejtéséhez alkalmazni az elérhető hazai és nemzetközi szakirodalom anyagát.

A diplomamunka megírása közvetlenül elősegítheti munkájának tudományos elmélyítését vagy szakmai színvonalának emelését, illetve hozzájárulhat annak elméleti alátámasztásához és a hallgató szakmai és tudományos továbbfejlődéséhez.

A hallgató a tanszék hirdetőtábláin és elektronikus úton is közzétett témalistából a témavezetői kapacitás függvényében választhat, az itt nem érintett kérdésekben a hatályos TVSZ előírásai az irányadók.

Tartalmi követelmények

Háromféle szakdolgozati típus közül lehet választani, és a szakdolgozatot megírni:

1. **Irodalomkutatás** – A családtudományok egy jól körülhatárolható területének átfogó, kritikai vizsgálata eddigi kutatási eredmények, a téma szempontjából releváns hazai és nemzetközi források részletes, áttekintő elemzésével. A dolgozatban több nézőpont kiegyensúlyozott bemutatására kell törekedni, ugyanakkor a dolgozat írójának saját nézőpontja is meg kell, hogy jelenjen, melyen keresztül összegzi és összeveti a felhasznált szakirodalmakat. A dolgozat legfontosabb részei: a téma indoklása, az alkalmazott irodalomkutatási módszer bemutatása, kritikai elemzés, értelmezés, saját állásfoglalás, összegzés. A szakirodalmi hivatkozások száma minimum 35 hazai és nemzetközi szakirodalom, melyekből legalább 10 db külföldi, törekedve minél nagyobb nemzetközi kitekintésre. A nemzetközi szakirodalom nyelve igény szerint választható. A hivatkozások döntő többsége friss, az elmúlt 10 évből származó irodalom legyen.
2. **Empirikus kutatás, ami lehet kvalitatív (a) vagy kvantitatív (b) adatelemzés.** Ebben az esetben is szükséges a téma indokoltságának és szakirodalmi kontextusának bemutatása, az alkalmazott módszer leírása, az empirikus adatok elemzése, az eredményekre vonatkozó reflexió a szakirodalmi háttérre is reflektálva, illetve javaslatok, ajánlások megfogalmazása. Szakirodalmi hivatkozások száma: min. 15 hazai és nemzetközi szakirodalom; törekedve minél nagyobb nemzetközi kitekintésre, illetve zömében friss, 10 évnél nem régebbi források felhasználására. Kvantitatív kutatás esetén preferált már létező, egy bizonyos alapsokaságra reprezentatív, így

általánosítható javaslatok megfogalmazását lehetővé tevő adatbázisok használata (másodelemzése), kvalitatív kutatás esetén is kellő számú, 15-20 strukturált interjú, vagy 8-10 mély/életút interjú használata.

3. **Szakpolitikai elemzés készítése.** A hallgató bemutat egy általa kiválasztott, családok életére befolyással bíró szakpolitikai trendet, koncepciót vagy stratégiát. A dolgozat felépítése megegyezik az irodalomkutatás típusú szakdolgozatéval azzal a különbséggel, hogy a hivatkozások minimálisan meghatározott számába (legalább 35) beletartoznak a feldolgozott és idézett szakpolitikai dokumentumok is.

Formai követelmények

Terjedelem:

A szakdolgozat főszövegének terjedelme: **50.000-100.000 karakter szóközők nélkül.** A terjedelemben az irodalomjegyzék is beletartozik, de az ábra, lábjegyzet, táblázat, melléklet, valamint az ábra- és táblázatjegyzék nem. A főszövegen kívüli részek: fedél, belső címlap, absztrakt magyar és angol nyelven, tartalom- és irodalomjegyzék, mellékletek. A szakdolgozatot dossziéba befűzve vagy bekötve egy példányban, valamint elektronikus úton kell benyújtani a képzésért felelős oktatási-kutatási szervezeti egységhez. A beadásról a hallgató igazolást kap. A borítón (fedélen) fel kell tüntetni a „Szakdolgozat” nevet, a dolgozat címét, a hallgató nevét és a beadás évét (sablon a mellékletek között található).

A dolgozatrészek tagolása:

- A belső címlapon szerepeltetni kell: A „Szakdolgozat” meghatározást, a szakdolgozat címét, alcímét, a szerző nevét, a konzulens nevét és munkahelyét, az Egyetem nevét, az intézetigazgató nevét és a beadás évét.
- Az absztrakt oldalak tartalmazzák a dolgozatrészek rövid összefoglalóját (legfeljebb 200 szó) és a dolgozatrészekhez kapcsolódó, a szakdolgozó által megadott min. 5 kulcsszót magyar és angol nyelven.
- A tartalomjegyzék a fő- és alcímeket, valamint az oldalszámokat tartalmazza.
- A bevezetés tartalmazza a témaválasztás indokait, a tevékenységét érintő vonatkozásait, jelentőségét, a munka célját. A problémafelvetés azoknak a kérdéseknek és meglátásoknak a megfogalmazása, melyek később a dolgozat tárgyát képezik.
- A főrész a téma kifejtése a fent megadott szakmai szempontok alapján.
- Az összegzés tartalmazza a feldolgozott téma rövid összefoglaló bemutatását, a használt módszereket, az elért eredményeket és azok alkalmazhatóságát.
- Hivatkozott irodalomjegyzék.
- Szerzői nyilatkozat: Az irodalomjegyzéket követően a hallgató saját kezű aláírásával ellátott, „A szakdolgozat készítésére vonatkozó szabályok betartásáról” c. nyilatkozatot szükséges szerepeltetni. (ld: melléklet).
- Mellékletek: olyan képes vagy szöveges anyag, mely a főszövegbe nem illeszthető, azonban alátámasztja a főszövegben kifejtett mondanivalót.
(Pl. interjúk, ülések teljes szövege, rajzok, szerződések, vagy egyéb dokumentumok.)
A főszövegben minden mellékletre hivatkozni kell.

Általános formai követelmények

A főszöveg formai követelményei:

- A főszövegben: betűnagyság: 12-es; sorköz: 1,5; betűtípus: Times New Roman;
- A margók: alul, fölül, jobb oldalon: 2,5 cm, bal oldalon kötésmargó: 3 cm.
- A nyomtatott szöveg, amennyiben könyv formátumban nézünk rá az elkészült dolgozatra, a jobb oldalakon helyezkedjen el.
- Oldalak számozása: jobb alsó sarok. Az oldalak számozása a tartalomjegyzékkel indul.
- A fejezetek tagolása a decimális számozást követi.
- A lábjegyzetben: betűnagyság: 10-es; betűtípus: Times New Roman; sorköz: szimpla.
- A kiemelt idézetekben: betűnagyság: 11-es; betűtípus: Times New Roman; sorköz: 1,5; és 1,5 cm behúzással, idézőjelben.

A számok használata:

- A folyó szövegben használt számokat (évszám, sorszám, statisztikai adatok: százalék, tizedes tört, stb.) következesen használjuk a dolgozat egészében.

Táblázatok és ábrák:

- Az ábrákat és a táblázatokat önálló címmel és jelmagyarázatokkal kell ellátni.
- Az ábrákat és táblázatokat külön-külön számozással kell közölni, és a szövegben egyértelműen kell utalni az ábrákra és a táblázatokra.
- A táblázatok feliratait (táblázat neve, oszlopok, sorok címei) magyarul kell közölni, nem elfogadható az adatelemző, adatfeldolgozó programokból kikerült nyers, szerkesztetlen táblázat.

Jegyzetek:

- A jegyzetek az adott lap aljára kerülnek (lábjegyzet), nem a tanulmány végére összegyűjtve.
- A lábjegyzetek alapvetően magyarázatok céljára szolgálnak, a főszöveghez megjegyzéseket, kiegészítéseket fűznek. Szakirodalmi hivatkozásokat a főszövegben kell közölni (lásd alább Hivatkozások).
- A lábjegyzeteket 1-gyel kezdődően arab számokkal folyamatosan számozzuk.
- Utalások vagy idézetek **forrásainak** azonosítása csak kivételes esetben kerül lábjegyzetbe, ha a hivatkozás annyira hosszú és összetett, hogy gátolná a főszöveg áttekinthetőségét (pl: hosszú internetes hivatkozás).

Rövidítések:

- Kerülendő az általánosan nem ismert rövidítések. Amennyiben ez mégis szükséges, az első előfordulásakor a teljes nevet fel kell tüntetni.

Hivatkozások

A szakdolgozat elkészítésekor az **APA 7th** hivatkozási rendszer szabályai alkalmazandóak. Az elkészítéshez javasolt hivatkozáskezelő szoftverek használata (pl.: Endnote, Zotero), de az alábbi leírás és példatár alapján a hivatkozások manuálisan is formázhatók.

Szerző-évszám rendszer a főszövegben

- A hivatkozások a főszövegben közvetlenül az utalás után állnak zárójelben.
- Szó szerinti idézés esetén meg kell adni a pontos oldalszámot: (Tomcsányi, 2003, p. 34), gondolatmenet ismertetésekor (parafrázis esetén) elegendő a műre való hivatkozás: (Tomcsányi, 2003).
- A zárójelben csak azokat az információkat szerepeltetjük, amelyek nem derülnek ki a szövegből: pl. Tomcsányi (2003) gondolatmenete szerint...
- Többszerzős művek:
  - Két szerző esetén a második vezetéknevet &-jellel kapcsoljuk az elsőhöz. Ha a nevek a főszöveg részét képezik, természetesen marad közöttük a kiírt kötőszó: (Vikár & Tomcsányi, 2003).
  - Három vagy több szerző esetén az első szerző nevét már az első előfordulásakor is et al., kifejezés követi, majd az évszám: (Tomcsányi et al., 2006).
- Testületi szerzőre ugyanúgy hivatkozunk, mint személyre, de nagyon hosszú és bonyolult testületi nevek az első megjelenés után csonkolhatók: (Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet [NCSSZI], 2012) második említéstől (NCSSZI, 2012)
  - A Bibliát nem kell felsorolni az irodalomjegyzékben, de a hivatkozásnak egyértelműen azonosítania kell az idézett kiadást, ill. fordítást.

Idézetek és parafrázisok

A szó szerinti idézetek és más szerzők tartalmi összefoglalásai jól különüljenek el a saját gondolatoktól.

- A gondolatnak és az egyértelműségnek megfelelő hosszúságban idézzünk.
- A szó szerinti idézeteket „idézőjelbe” tesszük, és pontosan, oldalszámmal együtt hivatkozunk: (Tomcsányi et al., 2006, p. 45) vagy (Tomcsányi et al., 2006, pp. 45–46).
- Három sornál nem hosszabb idézetek a főszövegben folyamatosan szerepelnek idézőjelek között, utána zárójelben a pontos hivatkozás.
- Legalább négy megkezdett sornyi idézetet külön bekezdésbe tördelünk, formailag is elkülönítve a főszövegtől (behúzással), ilyenkor elmarad az idézőjel.
- A bővebb, két bekezdésnél / fél oldalnál hosszabb idézeteket, amennyiben mégis szükségesek, mellékletbe tesszük, a főszövegben csak utalunk rá.
- Az idézőjelek között betűhíven követjük a forrásszöveget. Kihagyás kivételével a módosításokat szögletes zárójelbe tesszük: ... igazolódni látszik ebben az esetben az a gondolat, hogy a „nagyszülők terápiába vonásával nyilvánvalóvá vál[hat]nak a lojalitás-összefonódások”...
- Amennyiben nem idézünk szó szerint, hanem más szerző gondolatát, véleményét, elméletét,

vagy más által kidolgozott fogalmakat saját szavainkkal foglaljuk össze (parafrázis), ekkor is szükséges a hivatkozás pontos megadása: (Tomcsányi et al., 2006).

- Az általunk készített szövegben bármiféle adatot használunk fel, annak forrását jelölni kell.
- A hivatkozott szakaszok egyértelműsége értelmében, ha egy bekezdésnél hosszabb parafrázisról van szó, szükséges jelezni, hogy hol kezdődik a hivatkozás: pl. A következőkben Tomcsányi munkája alapján mutatom be a mentálhigiénés többlettudás ismérveit.

Plágiumszabályzat

A plágium minden formáját elítéljük és szankcionáljuk, függetlenül annak súlyosságától. A *Plágiumszabályzat* letölthető az intézet honlapjáról:

https://semmelweis.hu/emk/files/2022/09/SE_EKK_Plagiumszabalyzat_20221001.pdf

Irodalomjegyzék

- A hivatkozott művek teljes bibliográfiai leírása a tanulmány végén álló irodalomjegyzékben szerepel, továbbá az irodalomjegyzékben felsorolt összes közleményre hivatkozni kell a dolgozatban.
- Azonos szerző és évszám esetén az egyes tételeket az ábécé kisbetűivel kell megkülönböztetni, és a hivatkozásokban is így szerepeltetni (Joób, 2014b).
- Az irodalomjegyzékben a közlemények valamennyi szerzőjét fel kell tüntetni.
- Betűrend: a szerző vezetékneve szerint.
  - Azonos szerző esetén a megjelenés évszáma dönt a sorrend tekintetében.
  - Azonos vezetéknev esetén a megjelenés évszáma, majd a keresztnév betűrendje a döntő a sorrendet illetően.
- Hiányzó adatok (évszám, kiadó) jelzése: n.d.

Nevek:

- A külföldi nevek esetében is a vezetéknevet írjuk előre, majd vesszővel elválasztva a keresztnévet.
- A szerzők keresztnévét minden esetben kezdőbetűvel rövidítjük, utána pont. Több keresztnév esetén a kezdőbetűk között szóközt hagyunk, az esetleges kötőjelet megtartjuk.
- Több szerző esetén a felsorolás elemei közé is vesszőt teszünk, az utolsó szerző neve elé &-jel kerül a vesszőt követően.

Példák a különböző források feltüntetésére:

Könyv:

Tringer, L. (1998). *A gyógyító beszélgetés*. HIETE.

Kemény, I., Janky, B., & Lengyel, G. (2004). *A magyarországi cigányság 1971-2003*. Gondolat Kiadó.

Könyvfejezet:

Pilling, J. (2005). A haldoklás és a gyász lélektana. In Kopp, M., & Berghammer, R. (Eds.), *Orvosi pszichológia*. (pp. 492–503). Medicina.

Teleki, B. (1990). Család támaszrendszere. In Benkő, Á. (Ed.), *Egészséges család, egészséges nemzet Családkongresszus 1990* (pp. 85–99). Nagycsaládosok Országos Egyesülete.

Folyóirat cikk:

egy szerző esetén:

Gombocz, J. (2004). A mentálhigiénés szemléletű pedagógus. *Embertárs*, 2, 196–207.

több szerző esetén:

Tésenyi, T., & Joób, M. (2013). Szerep-erőforrások a segítőszakmában. *Embertárs*, 11, 259–264.

idegen nyelvű folyóiratcikk esetén:

Csáky-Pallavicini, R., Asztalos, B., Földvári, M., Csáky-Pallavicini, Zs., Ittész, A., & Tomcsányi, T. (2005). Die gesellschaftliche und religiöse Entwicklung in Ungarn seit 1945 im Spiegel der seelischen Gesundheit der Bevölkerung. *International Journal of Practical Theology*, 9, 217–235.

Szakedolgozat, disszertáció:

Szél, B. (2011). *A párkapcsolati összetartást segítő minták elemzése*. [Doktori értekezés, Budapesti Corvinus Egyetem].

Internetes források:

Vajda, A. (n.d.) *Utcán, betegen – A hajléktalanok egészségügyi ellátásáról*. Retrieved March 6, 2020, from <http://www.kazalkolos.lapok.hu/keret.cgi/?utcanbetegen.htm>

Jogszabályokra való hivatkozás:

- A jogszabályra való hivatkozás nem számít szakirodalmi hivatkozásnak. Példa a helyes idézésre:
  - Törvényre: 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról.
  - Rendeletre: 9/2001. (XII. 20.) SzCsM rendelet a szociális szakképzések szakmai és vizsgakövetelményeinek kiadásáról.
  - Határozatra: 22/2003. (IV. 28.) AB határozat az eutanáziáról.

Titkosítás

A dolgozat készítésénél ügyeljünk a személyiségi jogok betartására, a beazonosíthatóság elkerülésére (anonimizálás, alapadatok módosítása).

Ha az anonimizálás nem bizonyul elégségesnek az adatok védelmére, titkosítási kérelemmel lehet fordulni az Intézet igazgatójához. Így az opponens és a záróvizsgabizottság tagjai esetében alapkövetelmény a diszkréció. A dolgozat 5 évig megőrizendő, „Titkosított” felirattal tárolandó, ki nem adható.

A kérelem sablonja letölthető az intézeti honlapról: <https://semmelweis.hu/mental/tanulmanyi-ugyek/formanyomtatvanyok/kerelmek/>

Időbeli ütemezés

Az Intézet által biztosított **konzulensi óraszám maximum 4 óra**, ezzel kell a hallgatónak gazdálkodnia.

A hallgatóknak a **második félév** során május 31-ig le kell adniuk egy téma- és egy konzulensjavaslatot a moodle általános információs felületén meghirdetett módon.

Az érdemi munka során a hallgatónak minimum 3 alkalommal kell konzultálnia a témavezetővel (legalább egyszer a **harmadik félévben**, amelynek kimenete egy egyeztetett, 1,5-2 oldalas témavázlat és egy hozzávetőleges szakirodalmi lista). A záró, **negyedik félévben** az utolsó konzultációs alkalom legkésőbb a szakdolgozat leadását megelőző 2. hét: A Szakdolgozati szeminárium II. című tanegység teljesítésének feltétele a szorgalmi időszak utolsó tanítási napjáig egy minimum 10 oldalas, érdemi munkát tükröző dokumentum leadása a konzulensnek, vagy a kész szakdolgozat leadása.

A konzulensek személye

A szakdolgozat elkészítésénél a konzulens szakmai segítséget nyújt a hallgatónak azokban a kérdésekben, amelyek a hallgató önálló munkája során felmerülnek; alternatívát vázol fel, nem dönt a hallgató helyett.

Témavezető a kar oktatója és kutatója, illetve dékáni engedéllyel külső szakember lehet. A konzulens a munkát segítő egyetemi oktató, kutató vagy külső szakember. Külső témavezető csak belső konzulenssel együtt kérhető fel. Amennyiben a témavezető külső szakember, a tantárgy félév végi aláírását és értékelését a kari oktató, kutató témavezető adja. A hallgató a belső konzulensek közül szabadon választhat a konzulens szabad kapacitásának függvényében. A témaválasztás a kiírt témától eltérő is lehet, ha ehhez a téma szerint illetékes oktatási-kutatási szervezeti egység vezetője hozzájárult.

Módosítás

A szakdolgozat készítésekor a választott témával, vagy a választott típusal kapcsolatban felmerülhet a változtatás igénye.

Módosítást a szakcsoportvezetőnek címzett levélben lehet megtenni legkésőbb a III. félév szorgalmi időszakának végéig.

A szakdolgozat leadása

A szakdolgozat leadási határideje április 30., amennyiben ez ünnepra esik, az azt követő első munkanap. Az abszolutórium megszerzését követően 5 éve van a hallgatónak a diploma megszerzésére, további szakdolgozatleadási (és záróvizsga-) időszakot minden ősszel és tavasszal hirdetünk.

A szakdolgozatot az alábbi formában kérjük beadni:

- szakdolgozatot dossziéba befűzve vagy bekötve, egy példányban (a nyomtatott példányt a záróvizsga után visszakapja a hallgató),
- valamint elektronikus úton, pdf és word formátumban kell benyújtani a képzésért felelős oktatási-kutatási szervezeti egységhez. A beadásról a hallgató igazolást kap.

A szakdolgozat értékelése

A dolgozatot a konzulens és az opponens értékeli. Mind a két bírálat a védés előtt legkésőbb 5 nappal kerül feltöltésre a Neptun rendszerbe, egy szakdolgozati érdemjegy kíséretében.

A szakdolgozat komplex érdemjegye (SZ) a következő szabályok szerint kerül kiszámolásra:

- A konzulens és az opponens is ajánl egy-egy érdemjegyet.
- Amennyiben ez egybevágh, ez az érdemjegy lesz az adott modul értékelése (SZ).
- Amennyiben a két vélemény eltér egymástól, és a véleményezők (a konzulens és a felkért opponens) nem tudnak konszenzusos véleményt alkotni a végső érdemjegyről, az Intézet oktatóiból álló 3 fős bizottság dönt az érdemjegy kérdésében.
- Amennyiben az egyik értékelés elégtelen, egy harmadik bíráló elé kerül a dolgozat.
- Ha a harmadik bíráló is elégtelent ad a dolgozatra, a szakdolgozat érdemjegye elégtelen.
- Amennyiben ennél jobb jegyre értékeli a hallgató munkáját, az átlag alapján az intézet oktatóiból álló 3 fős bizottság dönt a végső érdemjegyről.

Amennyiben a hallgató számára nem elfogadható az értékelés, fellebbezést nyújthat be a megadott határidőn belül, **különeljárási díj** (ld. a mindenkor érvényes Térítési és Juttatási Rendben) fejében.

Azoknak, akik új opponensi véleményt kérnek, számolniuk kell azzal, hogy záróvizsgájuk időpontja, így tanulmányaik befejezése időben kitolódik, mert az újabb opponensi vélemény elkészítése időt vesz igénybe. A fellebbezést benyújtó hallgatóknak pót-záróvizsga alkalmon kell megjelenniük.

Amennyiben a hallgató egy későbbi időpontban új szakdolgozatot nyújt be, a már legalább elégségesre értékelt modulját frissítés és felülvizsgálat után újra beépítheti szakdolgozatába. A bírálati eljárás azonban újra indul.

Ha a szakdolgozatot etikai vétség miatt utasította el bármelyik bíráló, akkor új diplomamunkát kell beadnia a hallgatónak legkorábban a következő záróvizsga időszakban.

A bírálat elkészültéig a hallgató előtt nem ismert az opponens neve.

Abszolutórium

Mindazok, akik az I., II., III. és IV. félév követelményeit maradéktalanul teljesítik, a IV. félév végén abszolutóriumot (végbizonyítvány) kapnak, és az indexükbe bekerül a „tanulmányi kötelezettségeinek eleget tett” bejegyzés. Erről, azaz az abszolutórium megszerzéséről, igény szerint, hallgatói kérésre, külön igazolást is kiállít az Egyetem. Ez az igazolás jelzi a tanulmányok elvégzését, de nem minősül végzettségnek. A végzettséget igazoló oklevél a sikeres záróvizsga után a végzés egyéb feltételeinek teljesítésével kerül kiállításra.

VII. A ZÁRÓVIZSGÁRA BOCSÁTÁS FELTÉTELEI

A Záróvizsgálattal kapcsolatos általános eligazítást a TVSZ. vonatkozó pontjai tartalmazzák.

A záróvizsgára bocsátás feltétele:

- a szakon előírt tanulmányi kötelezettségek teljesítése (abszolutórium megszerzése a képzés lezárulta után)
- legalább elégséges (2) érdemjegyű szakdolgozat (SZ)

A záróvizsga tartalma:

A záróvizsga két főrészből (tárgyból) áll, minimum 3 fős bizottság(ok) előtt zajlik:

- Elméleti záróvizsga rész (E):
  - a vizsgázó beszámol egy komplex tételről (tétellista kézhez vétele III. félév novemberéig).
- Szakdolgozatvédelem (V):
  - a hallgató vetített prezentáció keretében röviden bemutatja szakdolgozatának főbb téziseit, előadásában reagál az opponensi kérdésekre, majd válaszol a bizottság által feltett kérdésekre.

A záróvizsga minősítésének folyamata:

- A záróvizsga minősítését a szakdolgozatra kapott jegy (SZ), a szakdolgozat megvédésére kapott jegy (V) és az elméleti záróvizsgán a vizsgatételekről való beszámolóra adott jegy (E) átlagából számoljuk.
- Amennyiben vagy az elméleti záróvizsga (E) vagy a szakdolgozatvédelem (V) elégtelen, a hallgató nem tett sikeres záróvizsgát, diplomaátvételre nem jogosult. A sikeres záróvizsga rész megtartásának jogával egy következő záróvizsga időszakban jelentkezhet a sikertelen rész teljesítésére.

A záróvizsga eredményét az egyes záróvizsga-részekben elért érdemjegyek egyszerű számtani átlaga adja. A záróvizsga eredményét a záróvizsga-bizottság elnöke hirdeti ki.

A záróvizsga minősítése: 2,00 – 2,90: elégséges, 2,91 – 3,50: közepes, 3,51 – 4,50: jó, 4,51 – 4,99: jeles, ha minden részjegy jeles: kiváló.

VIII. AZ OKLEVÉL MINŐSÍTÉSE

Zárvizsga eredményének (szakdolgozatra kapott jegy és a szakdolgozat védésére kapott jegy egyszerű átlaga) és az összes érdemjegy kreditekkel súlyozott átlagának egyszerű átlaga.

A minősítés:

4,51 – 5,00: kiváló

3,51 – 4,50: jó

2,51 – 3,50: közepes

2,00 – 2,50: elégséges

IX. A SZAKDOLGOZATHOZ KAPCSOLÓDÓ MELLÉKLETEK

1. számú melléklet

A szakdolgozat fedelének (borítójának) formája

SZAKDOLGOZAT

HALLGATÓ TELJES NEVE
(személyi igazolvány szerint)

SZAKDOLGOZAT CÍME
SZAKDOLGOZAT ALCÍME

beadás éve

2. számú melléklet
A belső címoldal formája

Hallgató teljes neve:
Szakdolgozat címe, alcíme

SEMMELWEIS EGYETEM

Interdiszciplináris családtudományi mesterképzés

Konzulens neve, munkahelye:

Intézetigazgató:
Dr. Pethesné Dávid Beáta Judit
egyetemi tanár

BUDAPEST

beadás éve

3. számú melléklet

SZERZŐI NYILATKOZAT

a szakdolgozat készítésére vonatkozó szabályok betartásáról

Alulírott (Név, Neptun kód: .....), mint a szakdolgozat szerzője nyilatkozom arról, hogy dolgozatom elkészítésénél (melynek címe:

.....
.....)

a megadott jegyzéken túl, a bibliográfiában felsorolt nyomtatott és online szakirodalmon kívül más irodalmat nem használtam fel. A dolgozatom önálló, saját munkám. A dolgozat készítésére vonatkozó szabályokat, különösen a hivatkozások és idézések tekintetében, betartottam.

Jelen nyilatkozat aláírásával tudomásul veszem, hogy amennyiben bizonyítható, hogy a dolgozatot nem magam készítettem, vagy a dolgozattal kapcsolatban szerzői jogsértés ténye merül fel, az Egyetem ellenem fegyelmi eljárást indíthat.

.....
Hallgató

Budapest, dátum